

**T.C.
ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİMİ BİLİM DALI**

**AVRUPA BİRLİĞİ ERASMUS PROGRAMINA KATILAN
TÜRK VE YABANCI ÖĞRENCİLERİN PROGRAMLA İLGİLİ
GÖRÜŞLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Ezgi SARITAŞ

BURSA 2011

**T.C.
ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİMİ BİLİM DALI**

**AVRUPA BİRLİĞİ ERASMUS PROGRAMINA KATILAN
TÜRK VE YABANCI ÖĞRENCİLERİN PROGRAMLA İLGİLİ
GÖRÜŞLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Ezgi SARITAŞ

Danışman

Yrd. Doç. Dr. Rüçhan ÖZKILIÇ

BURSA 2011

T.C
ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE

Ezgi SARITAŞ 'a ait "Avrupa Birliği Erasmus Programına Katılan Türk ve Yabancı Öğrencilerin Programla İlgili Görüşlerinin Karşılaştırılması" adlı çalışma Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Eğitim Programları ve Öğretimi Bilim Dalında Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

İmza

Başkan
Prof. Dr. Asude BİLGİN

İmza

Üye
Doç. Dr. Zahit DİRİK

Üye(Danışman)

Yrd. Doç. Dr. Rüçhan ÖZKILIÇ

ÖZET

Yazar	:Ezgi SARITAŞ
Üniversite	:Uludağ Üniversitesi
Enstitü	:Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Anabilim Dalı	:Eğitim Bilimleri
Bilim Dalı	:Eğitim Programları ve Öğretimi
Tezin Niteliği	:Yüksek Lisans Tezi
Tez Danışmanı	:Yrd. Doç. Dr. Rüçhan Özkılıç

AVRUPA BİRLİĞİ ERASMUS PROGRAMINA KATILAN TÜRK VE YABANCI ÖĞRENCİLERİN PROGRAMLA İLGİLİ GÖRÜŞLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

Bu çalışmanın amacı Avrupa Birliği Erasmus programına katılan Türk ve yabancı öğrencilerin programla ilgili görüşlerini inceleyerek kıyaslamalı analiz yoluyla Erasmus programından duyulan memnuniyet konusunda genel bir değerlendirme yapmak ve AB Yükseköğretim Politikaları'nda üyelik sürecindeki Türkiye ve diğer ülkelerin Erasmus uygulamalarının işleyişi hakkında bilgi vermektir.

Araştırma betimsel tarama modelinde bir çalışmadır. Araştırmanın çalışma grubunu Erasmus programına katılan beş büyük ildeki Türk ve yabancı toplam 57 öğrenci oluşturmaktadır. Çalışmada araştırmacı tarafından hazırlanan bir anket kullanılmıştır. İstatistiksel analizlerde, bağımsız gruplar t- testi ve Mann Whitney U testi kullanılmıştır.

Araştırma sonucunda; araştırmaya katılan öğrencilerin görüşlerinde uyruk ve yaş değişkenine yönelik olarak anlamlı farklılık gözlenmiştir. Türk öğrencilerin yabancı öğrencilere göre, 20-24 yaş grubunda olanların 24+ yaş grubuna göre programdan daha fazla memnun oldukları sonucu ortaya çıkmıştır. Araştırmanın diğer alt problemlerinde öğrencilerin görüşleri cinsiyet, bölüm ve yabancı dil değişkeni açısından anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

Araştırma da kullanılan anket amaçlar, maddi destek, yardım, haklar, Arkadaş İlişkileri, Uyum, Kazanımlar, Üniversitenin Koşulları, Beklentilerin Karşılanması, Tercihler, öneriler ve Avrupalılık olmak üzere 12 alt boyuttan oluşmaktadır. Türk ve yabancı öğrencilerin memnuniyet düzeyleri arasındaki farklılık bu boyutlara göre incelenmiştir. Araştırma sonucunda üniversitenin koşulları ve katkı boyutuna yönelik memnuniyet düzeyleri açısından anlamlı farklılık bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Avrupa Birliği, Sokrates, Erasmus, Yükseköğretim, Memnuniyet

ABSTRACT

COMPARING THE VIEWS OF TURKISH AND FOREIGN STUDENTS PARTICIPATING TO ERASMUS PROGRAM OF EUROPE UNION

Ezgi SARITAŞ

Master Thesis, Department of Educational Sciences

Supervisor: Asist. Prof. Dr. R  han   ZKILI 

February, 2011 99 pages

The purpose of this study is to make a general evaluation about the satisfaction felt from Erasmus program and get knowlegde about the application of Erasmus program in European countries and Turkey on the way to EU membership through analyzing and comparing the views of Turkish and foreign students participated to Erasmus program.

This research is a descriptive study. The study group includes 57 Turkish and foreign students participating to Erasmus program. In the study a questionnaire was applied. The t test, and Mann Whitney U test were used in the statistical analysis.

After analysis, statistically significant difference was found in the variables of age and nationality. The research revealed that Turkish students in comparison to foreign students;and the students in the 20-24 age group in comparison to 24+ age group were more satisfied with the Erasmus program. But no meaningful difference was found in terms of other variables (gender, academic field, foreign language preparation programme)

Research questionnaire was constituted of 12 Sub-dimensions categorized as aims, opportunity grant, aid, rights, friendship relations, adaptation, acquisitions, conditions of the university, fulfilment of the expectations, preferences, recommendations and Europeanness. Difference in the satisfaction level of Turkish and foreign students was investigated according to these sub-dimensions. As a result statistically meaningful difference was found.

**Keywords: EU, Sokrates, Erasmus, Higher Education
Satisfaction**

ÖNSÖZ

Erasmus programı öğrencilerin yurt dışındaki birçok üniversitede öğrenim görme fırsatını yakaladığı, katılan öğrencilere değişik kültürleri tanıma, yeni arkadaşlar edinme, akademik ve kişisel gelişim fırsatları sunan önemli bir programdır. Bu çalışma ile Avrupa Birliği Erasmus programına katılan Türk ve yabancı öğrencilerin programla ilgili görüşlerini karşılaştırmak ve iki öğrenci grubu arasındaki farkın ortaya konulması hedeflenmiştir.

Bu çalışma sonucunda Erasmus programı ile ilgili mevcut durumun tablosunu çıkarmayı ve üniversitelerimizin bu doğrultuda gerekli düzenlemeleri gerçekleştirmelerini ümit ediyoruz.

Çalışma sürecinde bana büyük desteği olan, titiz çalışmaları ile beni yönlendiren değerli danışman hocam Yrd. Doç. Dr. Rüşhan ÖZKILIÇ' a özellikle teşekkürlerimi sunuyorum. Ayrıca araştırmaya katılan tüm öğrencilere ve bu çalışmayı destekleyen üniversitelere teşekkür ederim.

Bana her zaman sevgi ve desteklerini sunan aileme saygı ve sevgilerimi sunuyorum. Çalışmamı annem 'e armağan ediyorum.

Ezgi SARITAŞ

Şubat, 2011

İÇİNDEKİLER

	sayfa
TEZ ONAY SAYFASI	II
ÖZET	III
ABSTRACT	IV
ÖNSÖZ	V
İÇİNDEKİLER	VI
TABLolar	X
GİRİŞ	1

BÖLÜM I

1.1. Avrupa Birliği Tarihi	3
1.1.1 Birlik konusunda ilk yaklaşımlar	3
1.1.2 Avrupa Kömür Çelik Topluluğu	5
1.1.3 Avrupa Ekonomik Topluluğu	6
1.1.4 Avrupa Atom Enerjisi Topluluğu	7
1.1.5 Avrupa Toplulukları'nın Derinleşme Süreci	8
1.2. Avrupa Birliği	9
1.3. Türkiye –Avrupa Birliği İlişkileri	10
1.3.1 Müzakere Tarihi Alınması	10
1.3.2 Gümrük Birliği ve Türkiye	11
1.3.3 Helsinki Zirvesi	12
1.3.4 Kopenhag Kriterleri	13
1.3.5 Müzakere Süreci	13

1.3.6 Tam Üyelik Süreci.....	14
1.4. Avrupa Birliği Eğitim Politikaları.....	15
1.4.1.Comenius	19
1.4.2 Leonardo da Vinci	19
1.4.3 Grundtving	20
1.4.4 Minerva	21
1.4.5 Lingua.....	21
1.4.6 Eğitim sistemlerinin politikalarının izlenmesi ve yenilik	22
1.4.7 Ortak Eylem Programları.....	22
1. 4.8 Destek Faaliyetleri.....	22
1.4.9 Erasmus.....	23
1.4.9.1 Avrupa Kredi Transfer Sistemi.....	25
1.4.9.2 Karşılıklı Öğrenci Değişimi.....	25
1.4.9.3 Erasmus Yoğun Dil Kursları	26
1.4.9.4 Karşılıklı Akademisyen Değişimi.....	26
1.4.9.5 Karşılıklı Değişimin Organizasyonu.....	26
1.4.9.6 Diploma Eki Uygulaması.....	27
1.4.9.7 Eğitim Programı Geliştirme	27
1.4.9.8 Akademik Uzmanlık Ağları.....	28
1.5 Araştırmanın Amacı	28
1.5.1 Problem Cümlesi.....	28
1.5.2 Alt Problemler.....	29

1.5.3 Araştırmanın Önemi	29
1.5.4 Sayıtlar.....	31
1.5.5 Sınırlılıklar	31
1.5.6 Tanımlamalar ve Kısaltmalar.....	31

BÖLÜM II

2.1.Çalışma grubu.....	33
2.2.Veri Toplama Araçları.....	35
2.3.Veri Toplama Aracının Uygulanması.....	36
2.4.Verilerin Analizi.....	37

BÖLÜM III

3.1 Araştırmanın birinci alt problemine yönelik bulgular.....	38
3.2 .Araştırmanın ikinci alt problemine yönelik bulgular.....	39
3.3 Araştırmanın üçüncü alt problemine yönelik bulgular.....	40
3.4 Erasmus memnuniyet ölçeğinin maddi destek boyutuna ilişkin bulgular.....	42
3.5 Erasmus memnuniyet ölçeğinin yardım boyutuna ilişkin bulgular.....	43
3.6 Erasmus memnuniyet ölçeğinin haklar boyutuna ilişkin bulgular.....	45
3.7 Erasmus memnuniyet ölçeğinin uyum boyutuna ilişkin bulgular.....	46
3.8 Erasmus memnuniyet ölçeğinin katkı alt boyutuna ilişkin bulgular.....	48

3.9 Erasmus memnuniyet ölçeğinin beklentilerin karşılanması alt boyutuna ilişkin bulgular	49
3.10 Erasmus memnuniyet ölçeğinin tercihler alt boyutuna ilişkin bulgular.....	51
3.11 Erasmus memnuniyet ölçeğinin üniversitenin koşulları alt boyutuna ilişkin bulgular....	52
3.12 Erasmus memnuniyet ölçeğinin Avrupalılık alt boyutuna ilişkin bulgular.....	54

BÖLÜM IV

4.1 Sonuç ve Tartışma.....	56
4.2 Öneriler	66
KAYNAKLAR.....	67
EKLER.....	76
Ek 1: Erasmus Anketi.....	76
Ek 2:Erasmus Anketi(İngilizce).....	79
Ek 2:Anket uygulaması için Üniversitelerden alınan izinler.....	82
ÖZGEÇMİŞ.....	99

TABLULAR LİSTESİ

Sayfa No:

Tablo 1: Çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin Erasmus programıyla öğrenim gördükleri süreye göre dağılımı.....	34
Tablo 2: Çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin gelir düzeylerine göre dağılımı.....	34
Tablo 3: Çalışma grubu oluşturan öğrencilerin öğrenim kademelerine göre dağılımı	35
Tablo 4: Erasmus programına katılan Türk/yabancı öğrencilerin programdan memnuniyet düzeylerinin dağılımı	38
Tablo 5 : Erasmus programına katılan Türk/yabancı öğrencilerin programdan memnuniyet düzeyine ilişkin görüşlerinin karşılaştırılması.....	38
Tablo 6: Katılımcı öğrencilerin cinsiyet, bölüm, yabancı dil ve yaş değişkenine göre genel memnuniyet düzeylerinin dağılımı.....	39
Tablo 7: Katılımcı öğrencilerin cinsiyet, bölüm, yabancı dil ve yaş değişkenine göre genel memnuniyet düzeylerinin karşılaştırılması.....	40
Tablo 8: Erasmus programına katılan Türk/yabancı öğrencilerin amaçlar boyutuna ilişkin görüşlerinin dağılımı.....	40
Tablo 9 : Erasmus programına katılan Türk/ yabancı öğrencilerin amaçlar boyutuna ilişkin puanlarının karşılaştırılması.....	41

Tablo 10: Erasmus programına katılan Türk/yabancı öğrencilerin programın maddi destek boyutuna ilişkin görüşlerinin dağılımı.....	42
Tablo 11: Erasmus programına katılan Türk /yabancı öğrencilerin maddi destek boyutuna ilişkin puanların karşılaştırılması.....	43
Tablo 12: Erasmus programına katılan Türk/yabancı öğrencilerin programın yardım boyutuna ilişkin görüşlerinin dağılımı	43
Tablo 13: Erasmus programına katılan Türk/ yabancı öğrencilerin yardım boyutuna ilişkin puanların karşılaştırılması.....	44
Tablo 14: Erasmus programına katılan Türk/yabancı öğrencilerin programın haklar boyutuna ilişkin görüşlerinin dağılımı.....	45
Tablo 15: Erasmus programına katılan Türk/ yabancı öğrencilerin haklar boyutuna ilişkin puanların karşılaştırılması.....	46
Tablo 16: Erasmus programına katılan Türk/yabancı öğrencilerin programın uyum boyutuna ilişkin görüşlerinin dağılımı.....	46
Tablo 17: Erasmus programına katılan Türk/yabancı öğrencilerin uyum boyutuna ilişkin puanların karşılaştırılması	47
Tablo 18: Erasmus programına katılan Türk/yabancı öğrencilerin programın katkı boyutuna ilişkin görüşlerinin dağılımı.....	48

Tablo 19: Erasmus programına katılan Türk/yabancı öğrencilerin katkı boyutuna ilişkin puanların karşılaştırılması.....	49
Tablo 20: Öğrencilerin Erasmus programına ilişkin beklentilerinin karşılanması ile ilgili maddelere ait görüşlerin dağılımı.....	49
Tablo 21: Erasmus programına katılan Türk/yabancı öğrencilerin programdan beklentilerinin karşılanması boyutuna ilişkin puanların karşılaştırılması.....	50
Tablo 22: Erasmus programına katılan Türk/yabancı öğrencilerin programın tercihler boyutuna ilişkin görüşlerinin dağılımı.....	51
Tablo 23: Erasmus programına katılan Türk / yabancı öğrencilerin tercihler boyutuna ilişkin puanların karşılaştırılması.....	52
Tablo 24: Erasmus programına katılan Türk/yabancı öğrencilerin programın üniversitenin koşulları boyutuna ilişkin görüşlerin dağılımı.....	52
Tablo 25: Erasmus programına katılan Türk/yabancı öğrencilerin üniversitenin koşulları boyutuna ilişkin puanlarının karşılaştırılması.....	53
Tablo 26: Erasmus programına katılan Türk/yabancı öğrencilerin programın Avrupalılık boyutuna ilişkin görüşlerinin dağılımı.....	54
Tablo 27: Erasmus programına katılan Türk/yabancı öğrencilerin Avrupalılık boyutuna ilişkin puanlarının karşılaştırılması.....	55

Giriş

Küreselleşme kavramı üzerinde ortak bir görüş oluşturulamamasına karşın, başta bilim ve ekonomi olmak üzere diğer sosyal alanlarda da derin etkileri görülen ve etkisi olduğu her alanda değişimi simgeleyen bir kavramdır (Akçay, 2003). Küreselleşmenin etkisi hayatın her alanında görülebilir ve eğitim de bu değişim sürecinin içerisinde. Küreselleşme ile ülkelerde yalnızca elit kesimi eğitmenin yeterli olmadığı nitelikli bir çalışan nüfus için halkın tabanına kadar ulaşan bir eğitim sisteminin gerekli olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.

Küresel bilgi toplumunda eğitimsel değişim bilgi toplumunun ihtiyaç duyduğu öğrencilerin yetiştirilmesini ve bunun için eğitim programları, öğretmen, okul vb. alanlarda değişikliğe gidilmesi gerektiğini ifade eder. Tüm bu değişim gereklilikleri yükseköğretimi küresel eğitimde merkeze almaya yöneltmiştir. Eğitim kalitesini artırmak isteyen bireylerin sayısının artması, hayat boyu öğrenme ve sürekli eğitim kavramlarının önem kazanmaya başlaması üniversitelerin bu değişikliklere uyum sağlayacak biçimde yeniden yapılandırılması gerekliliğini ön plana çıkarmıştır.

Avrupa Birliği tarihi ve kültürel mirasın muhafaza edilerek eğitim içselleştirilmesi ve standartlaştırılması yoluyla çeşitli ülkelerin AB ile bütünleşmesini amaçlayan eğitim politikalarına sahiptir. AB eğitim politikasının temel hedefi ülkeler arasında işbirliğini geliştirmek, Avrupalılık bilincinin aşılması, ve öğretimin kalitesinin yükseltilmesi olarak özetlenebilir. Eğitim alanında ülkeler arasında ortaklık geliştirmek amacıyla uygulanan öğrenci değişimi projesi de bu politikaların arasında yer almaktadır.

Avrupa ülkeleri arasında başlatılan ve şu an ülkemizin de dahil olduğu Avrupa Birliği-ERASMUS eğitim programı kapsamında öğrenci hareketliliği yapılmaktadır. Bu programa göre öğrenciler, bir akademik yıl içerisinde bir ya da iki dönemliğine başka bir Avrupa ülkesinin yükseköğretim kurumunda öğrenim görmektedir. Böylece öğrenciler, farklı kültürleri tanıma, yeni bakış açıları kazanma şansını yakalamaktadırlar. Erasmus öğrenci hareketliliği ile milyonlarca öğrenci, ülkeler arasında öğrenci hareketliliği gerçekleştirilmekte, böylece ülkeler arasında bütünleşmenin ve yakınlaşmanın temelleri atılmaktadır.

Türkiye 2004 yılından itibaren Sokrates, Erasmus, Gençlik ve Leonardo da Vinci gibi topluluk programlarına katılmaktadır. Türkiye Erasmus programına yeni katılmış olmasına rağmen öğrenim hareketliliğine katılan öğrenci sayısı hızla artmaktadır. Son üç yıl içerisinde Erasmus programına katılan öğrenci sayısı dörde katlanmıştır. 2008-2009 akademik yılında Türkiye’den 7.810 öğrenci Erasmus programına katılmış ve 2661 yabancı öğrenci Türkiye’ye gelmiştir (www.ikv.org).

BÖLÜM I

1. Avrupa Birliği Tarihi

1.1.1. Birlik konusunda ilk yaklaşımlar

Avrupa kavramına tarih boyunca çeşitli anlamlar yüklenmesine rağmen kesin bir ‘Avrupa’ tanımına ulaşılamamıştır. Avrupa’nın her zaman bir ideal, bir hayal olarak görülmesinde coğrafi ve politik sınırlarının tam olarak belirlenememesinin etkili olduğu düşünülmektedir (Fişne, 2003).

Avrupa siyasi düşüncesi, Federalist Avrupa Birliği fikri yüzyıllarca önce ortaya çıkmıştır (Leibholz, 1964:135). İlk olarak aydınlanma devrinde ve daha sonrada on dokuzuncu yüzyılda La Haye konferansında açıklığa kavuşan bu fikir siyasi bakımdan da etkili olmaya devam etmiştir.

Eski Yunan’a kadar uzanan “Avrupa Birliği” düşüncesi varlığını esas olarak Ortaçağ döneminde hissettirmiştir (Bozkurt, 1993). Roma İmparatorluğunun dağılmasından sonra, Avrupa’da çok parçalı ve güçsüz bir yapı ortaya çıkmış, Doğu’da gelişen İslam ve Türk İmparatorluğunun da etkisiyle Avrupa içine kapanmak zorunda kalmıştır. İbn-Haldun’un ifadesiyle Akdeniz’de artık bir tahta parçası bile yüzdüremez hale gelmiş olan Avrupalılar eski Roma İmparatorluğunu hatırlayarak (yani Roma’nın başkent olduğu yıllardaki tek Avrupa hükümeti) Avrupa Birliği kavramının ortaya çıkmasına öncülük etmiştir (Akt., Bozkurt, 1993).

Avrupa devletleri arasında ilk olarak Roma İmparatorluğu ve daha sonra M.S 800’de Charlemagne’ nin imparatorluğu döneminde ortaya çıkan Avrupa’yı tek çatı altında toplama fikri Birleşik Avrupa’ nın ancak istek doğrultusunda oluşturulabileceği görüşünü kuvvetlendirmiştir (Erdem ve Aykın, 2003).

Avrupa Birliđi veya “Avrupa Federasyonu” oluşturma dūřuncesi ulusal devletlerin yani Avrupa kıtasındaki ũlkelerin aralarında imzaladıkları barış anlaşmalarıyla ortaya çıkmıştır. XVII. yūzyılda Kant, Saint Simon, William Penny, Victor Hugo gibi dūřünũrlerin ũncũlũk ettiği Avrupa Birliđi fikri Avrupa’daki ulusal milliyetçilik dŕnemine rastlamaktadır (Erŕzbek, 2000). XVIII. yūzyıl sonunda Avrupa’ da Sanayi devrimiyle artan ũrũnler için pazar arayışlarının ortaya çıkması ticareti serbestleştirmiş ve bŕylelikle birleşme dūřuncesinin ekonomik boyutu ortaya çıkmıştır. 1786’da ticari serbestleşmeyi hedeflemiş olan İngiltere - Fransa arasında imzalanan ticaret antlaşması bu konuda atılan adımlardan biridir.

Felsefi temelleri nedeniyle iki asır geriye uzanan “ Avrupa’nın Birliği ” fikri ve Avrupa Birliği projesinin ilk adımları II. Dũnya savaşını izleyen yıllarda atılmıştır (Acar, 2007: 113). Avrupa devletleri insan gũcũ ve ekonomik alt yapı konusunda zarar gŕren ekonomilerini dũzeltmek ve Avrupa’ da tekrar bir savaş yaşanmasını ŕnlemek için II. Dũnya Savaşı sonrasında bir dizi girişim başlatılmıştır. II. Dũnya savaşı sonrası ortaya çıkan sorunlar Avrupa’da daha dũzenli bir yaşamın sağlanması için ”Birlik” oluşturulması fikrini gũndeme getirmiştir (Erŕzbek, 2000).

5 Eylũl 1929’da Fransa Başbakanı ve Dışışleri Bakanı, Pan-Avrupa Hareketinin onursal başkanı, Aristide Briand, Fransa hũkũmeti adına Milletler Cemiyeti Meclisine ulusal egemenliklere saygı temelinde, Avrupa halkları arasında federal bir birliği ŕngŕren, Avrupa Birliđi projesini sunmuştur (Akt., ořkun, 2002:31). Bu projeye gŕre, Avrupa’ da barışı engelleyecek sorunların ortaklaşa kararlar alabilen bir birlikle ŕnlenmesi ve bu ŕrgũtũn İngiltere, İrlanda, Portekiz, İspanya ve Akdeniz’in kuzey kıyısındaki ũlkeler, Romanya, Macaristan, Polonya, Baltık ve İskandinav devletleri ve Fransa ile oluşturulacak bir ekonomik birlikte kurulma yoluna gidilmesi hedefleniyordu. Avrupa Birliđi bir devlet politikası haline gelmeden ŕnce, sadece filozofların dūřũncelerinde yaşıyordu. Avrupa Birleřik Devletleri barışçıl bir hayal olarak gŕrũlũyordu. Avrupa’da yũzyıllarca kanlı savaşlar yaşandı.1870- 1945 yılları arasında Fransa ve Almanya arasında yaşanan savaşlarda birçok insan yaşamını kaybetti. Bu felaketlerin ortaya çıkmasından sonra bazı

Avrupa ülkelerinin liderleri, ülkelerin ekonomik ve siyasal yönlerden birleştirilmesiyle barışın sürdürülebileceği fikrine vardılar (Altıntaş ve Kılıç, 2009).19 Eylül 1946'da İngiltere tarafından Zürih Üniversitesi'nde Birleşik Avrupa Devletleri'nin kurulmasını önerildi (Çoşkun, 2002:50). Bu gelişmenin ardından, Birleşik Avrupa'nın temeli 9 Mayıs 1950'de Schuman Planı ile atıldı. Bu plana göre Avrupa ancak Fransız-Alman çekirdeği etrafında, yüksek bir otoritenin yönetimine girerek bütünleşebilirdi. Bu fikir doğrultusunda altı ülke yani Federal Almanya, Fransa, İtalya, Hollanda, Belçika ve Lüksemburg ilk adımı atarak, 1951 Paris antlaşması ile Avrupa Kömür Çelik Topluluğu'nu (AKÇT) kurdular (Dura ve Atik 2007:41).

1.1.2. Avrupa Kömür Çelik Topluluğu

İkinci Dünya Savaşından sonra Avrupa'da yaşanan gelişmeler ve soğuk savaşın başlaması, savaşın yıkıcı etkilerini izleyen gelişmeler ve soğuk savaşın kaygıları, 4 Nisan 1949 tarihinde Kuzey Atlantik Antlaşması'nı imzalayarak önemli bir ortak savunma mekanizmasının temelini atmaya götürmüştür (DTM, 2007:7). Avrupa Birliği'nin kurucuları da Avrupa'da düzenin oluşmasını ve tekrar bir savaşın yaşanmamasını Avrupalı ülkelerin egemenliklerinin bir kısmından vazgeçerek tek bir çatı altında bir araya gelmelerine bağlamıştır.

Ekonomik amaçlı bir örgüt olan AKÇT' nin kurulmasının temel nedeni Fransa ve Batı Almanya arasında uzun süredir devam eden Saarland sorununa çözüm getirerek bu iki ülkenin tekrar savaşmasını önlemektir (Erdem ve Aykın, 2003). Bu kapsamda, Fransa planlama örgütünün başkanı Jean Monnet ve Dışişleri Bakanı Robert Schuman'ın öncülük ettiği Schuman Planında Fransız ve Batı Alman kömür ve çelik endüstrilerinin birleştirilmesi önerilerek savaş endüstrisinin temeli olan kömür ve çeliğin Fransa ve Batı Almanya'daki üretiminin, uluslar üstü yetkiye sahip bir "yüksek otorite" tarafından yönetilmesi gerektiği belirtilmiştir (Erdem ve Aykın, 2003).

Bozkurt'a (1993) göre federalizme benzeyen bu teklif, uluslar üstü "yüksek otorite" ye sahiptir. Bu çağrıyla Fransa, Avrupa'nın diğer ülkelerinin yanı sıra Almanya'ya, Avrupa

Federasyonu'nun ilk parçasını oluşturmak üzere, iki ülkedeki kömür ve çelik üretimini yönetecek bir kurumda eşit şartlarda yer almasını teklif etmiştir.

Üç Benelüks (Belçika, Lüksemburg, Hollanda) ülkesinin yanı sıra İtalya'nın da yanıt verdiği bu teklifle birlikte Schuman planı esas alınarak görüşmeler yapılmıştır. Bugünkü Avrupa Birliği'nin temelini oluşturan üç kurucu antlaşmadan birisi olan AKÇT Antlaşması Almanya, Fransa, İtalya, Belçika, Hollanda ve Lüksemburg ülkelerinin katılımıyla, 18 Nisan 1951 tarihinde Paris'te imzalanmış ve 25 Temmuz 1952 tarihinde yürürlüğe girmiştir (DTM, 2007:8).

Topluluğun ana hedefi bir ortak pazar oluşturarak üye ülkelerin ekonomik gelişmelerine katkı sağlamak ve böylelikle istihdamı artırarak üye ülkelerin yaşam kalitelerini yükseltmektir (Üstel, 2005:10). Avrupa'nın AKÇT' dan daha sonra imzalanan Roma antlaşması ile kurduğu topluluklardan farklı olarak, yüksek otorite'ye ulus üstü bir yetki verdiği belirtilmektedir. Ekonomik ve siyasi konularda üye devletleri bağlayıcı kararlar verebilen yüksek otorite De Gaulle tarafından "devlet otoritesi ve egemenliğine gölge düşürdüğü gerekçesiyle eleştirilmiştir (Çoşkun, 2002:68).

1.1.3. Avrupa Ekonomik Topluluğu

AKÇT antlaşması'nı imzalayan altı ülke arasında, kömür ve çelik sektörü ile sınırlı bir alanda başlatılan bütünleşme çabalarını çeşitli alanlara yaygınlaştırma girişimleri kapsamında öncelikle Avrupa genelinde siyasi alanda bir bütünleşme gerçekleştirme yoluna gidilmiştir. 1952' de Avrupa Savunma Topluluğu (European Defence Community) ve 1953'de Avrupa Siyasal Topluluğu (European Political Community) olarak belirlenen dış politika ve savunma politikası alanlarındaki bütünleşme girişimlerinin başarısız olması ile siyasi bütünleşmenin iktisadi bütünleşme gerçekleştirilmeden ulaşılamayacağı görüşü ağırlık kazanmış ve iktisadi bütünleşme girişimleri yoğunluk kazanmıştır (DTM, 2007:9). Bu doğrultuda gerçekleştirilen Messina konferansında Benelüks ülkeleri, Fransa, İtalya ve Batı Alman hükümetlerinin delegeleri Avrupa Birliği'nin genişletilmesi yolunda bir belge sunarak Avrupa'da güvenliğin sağlanması ve hayat standardının yükseltilmesi amacıyla özellikle taşıma, nükleer ve geleneksel enerji gibi alanlarda bütünleşmenin başlatılmasının

bütünleşme sürecini kolaylaştıracağını savunmuşlardır. Ancak bu kadar geniş kapsamlı alanlarda faaliyette bulunacak bir birliğin etkin olabilmesi için gerekli yetkilerle donatılmış merkezi organlarının olması gerektiği düşünülmüş ve 25 Mart 1957 tarihinde Roma antlaşması imzalanarak Avrupa Ekonomik Topluluğu kurulmuştur (Bozkurt, 1993).

Bu amaç doğrultusunda, AET Antlaşması yürürlük tarihinden itibaren 12 yıllık bir geçiş dönemi içinde malların, kişilerin, hizmetlerin ve sermayenin serbest dolaşımının sağlanmasını, ortak tarım ve ulaştırma politikalarının saptanarak üye ülkelerin ekonomi politikalarının yakınlaştırılmasını ve rekabetin bozulmasına ilişkin önlemler alınarak sosyal Avrupa'nın kurulmasını öngörmüştür. Avrupa'nın siyasal bütünlüğe ulaşmasını sağlamak üzere kurulan AET'nin hedefi ortak pazarın kurulması ve üye ülkelerin ekonomik politikalarının giderek yaklaştırılması suretiyle, topluluğun bütünü içinde ekonomik etkinliklerin uyumlu olarak gelişmesi, sürekli ve dengeli bir büyüme, yaşam düzeyinin hızla yükseltilmesi ve birleştirdiği devletler arasında daha sıkı ilişkilerin gerçekleştirilmesidir (DTM, 2007).

1.1.4. Avrupa Atom Enerjisi Topluluğu

AKÇT Antlaşması ertesinde, bu antlaşmayı imzalayan ülkeler arasında, iktisadi bütünleşme çabalarının kömür ve çelik sektörü dışındaki alanlarda da yaygınlaştırılması önem kazanmış ve bu doğrultuda 25 Mart 1957 tarihinde Roma'da imzalanan Antlaşma ile AET'nin yanı sıra oluşturulması düşünülen ikinci topluluk olan EUROTOM'un kuruluşu da gerçekleştirilmiştir (DTM, 2007:10).

EURARATOM birlik sınırları içerisinde nükleer enerjinin barışçıl kullanımının geliştirilmesini ve nükleer enerjiye yönelik bilgilerin bir araya getirilerek yapılandırılmasını hedeflemektedir (<http://ec.europa.eu/energy>, Mayıs 2010).

1.5. Avrupa Topluluklarının Derinleşme Süreci

Brüksel’de imzalan Brüksel Antlaşması ile üç Topluluğun (AKÇT, AT, EURATOM) yönetiminin birleştirilmesine karar verildi ve böylece Kurucu Antlaşmalardaki Bakanlar Özel Konseyi’nin adı Konsey olarak değiştirilirken aynı antlaşmalardaki yüksek otoritenin yerini de komisyon almış oldu (Çoşkun 2002:108).

Avrupa Topluluklarının diğer bütün ekonomik birleşme ve kuruluşlardan farkı devletlere ait bazı egemenlik haklarının kullanılmasının uluslar üstü bir organa bırakılması, Avrupa Birliği tarafından alınan ortak kararların topluluğun mevzuatını oluşturması ve üye ülkelerin bu kararlara kesinlikle uymak zorunda olmasıdır (Günay ve Özen, 2002:68).

Topluluk üye ülkeleri arasındaki Gümrük Birliği 1968’de, hedeflenen tarihten 10 ay önce gerçekleştirilmiştir. İngiltere, İrlanda ve Danimarka 1972 yılında Topluluğa katılmış, 1974 yılı sonunda ise devlet ve hükümet başkanlarını bir araya getiren bir Avrupa Birliği Konseyi, yılda en az üç kez olmak üzere toplanmaya başlamıştır (DTM, 2007:10). Başlangıçta ulusal parlamentolardan seçilen Avrupa Parlamentosu’ndaki üyeler daha sonra üye ülkelerin kendi vatandaşlarına yönelik bir seçim yapma imkanı tanınarak 1979 yılında doğrudan seçimlerle seçilmeye başlandı (www.abofisi.metu.edu.tr).

1986 yılında ise, Avrupa Tek Senedi ile Topluluğun yalnızca tek bir pazardan oluşacağı, bu pazarda malların, kişilerin, hizmetlerin ve sermayenin serbestçe dolaşabileceği karara bağlanmış ve bu hedefin gerçekleşmesi için gereken önlemlerin nitelikli çoğunluk kararıyla alınması öngörülmüş (DTM, 2007:10) ve bunu takiben 7 Şubat 1992 tarihinde Maastricht Antlaşması imzalanarak ortak dış politika ve güvenlik politikası sosyal Avrupa ve Avrupa vatandaşlığı ekonomik birlik konuları önem kazanmıştır (Üstel, 2005:15).

1.2. Avrupa Birliği

Ekonomik entegrasyon biçimleri kabaca Serbest Ticaret Alanı (STA), Gümrük Birliği (GB), Ortak Pazar (OP), Parasal Birlik (PB) ve Ekonomik Birlik (EB) olarak gruplandırılabilir ve bunlardan ilki olan STA’ da üye ülkeler arasında mal ve hizmet dolaşımını engelleyen gümrük sorunları çözümlenir; GB’ de STA’ ya ek olarak üçüncü ülkelere karşı ortak gümrük tarifeleri uygulanır; OP’ de işgücünün dolaşımı da serbest hale getirilir; PB’ de OP’ ye ek olarak ortak bir para birimi kullanılarak üye ülkeler arasında ekonomik ve ticari ilişkiler geliştirilmeye çalışılır (Acar, 2007:113).

En sonuncusunda ise tüm ekonomik politikaları ortaklaştıran ilk üç aşamayı geride bırakıp, dördüncü aşamaya başlayan ve ilerde beşinci aşamayı hedefleyen AB’nin, ekonomik hedeflerle birlikte siyasal hedefleri de ön planda tutan ve dünyadaki bölgesel bütünleşme çabalarının en başarılı örneklerinden birisi olma yolunda ilerleyen bölgesel bir bütünleşme projesi olduğu söylenebilir (Acar, 2007).

Birliğin altı kurucu üyesi Almanya, Fransa, İtalya, Belçika, Hollanda ve Lüksemburg’dur (Dura ve Atik, 2007: 41). AB bundan sonra 1973 yılında Danimarka, İrlanda ve İngiltere’nin, 1981 yılında Yunanistan’ın, 1986 yılında Portekiz ve İspanya’nın 1995 yılında Avusturya, Finlandiya, İsveç’in katılımıyla birlikte art arda dört genişleme sürecinden geçmiştir (www.abgs.gov.tr).

Sonunda, 1 Mayıs 2004’ de beşinci ve en büyük genişleme gerçekleştirilerek yeni on üye (Çek Cumhuriyeti, Letonya, Litvanya, Macaristan, Malta, Polonya, Slovakya, Slovenya, Estonya ve Güney Kıbrıs Rum Kesimi) birliğe katılmıştır. Bu genişlemeyle birlikte Avrupa Birliği’nin üye sayısı 15’ten 25’e, resmi dil sayısı 11’ den 21’ e yükselmiş yüzölçümü dörtte bir oranında büyümüş, nüfusu ise beşte bir oranında artarak 450 milyon olmuştur (Dura ve Atik, 2007:42). 1 Ocak 2007 tarihinde Bulgaristan ve Romanya’nın katılımları ile AB üye sayısı 27’ye yükselmiştir (www.abgs.gov.tr, Nisan 2007).

1.3. TÜRKİYE-AVRUPA BİRLİĞİ İLİŞKİLERİ

1.3.1. Müzakere Tarihi Alınması

Tuzcu' ya (2002) göre Türkiye, AB ile bütünleşme ve Atatürk'ün belirlediği çağdaşlaşma hedefi doğrultusunda II. Dünya savaşı sonrasında ortaya çıkan iki kutuplu soğuk savaş döneminde Avrupa Konseyi, NATO ve OECD gibi Batı'nın siyasi, askerî ve ekonomik örgütlerine üye olmuştur. Aynı nedenler Türkiye'yi Avrupa'nın bu en iddialı bütünleşme hareketine karşı kayıtsız kalmamaya sevk etmiştir (www.abgs.gov.tr, Nisan 2007). Türkiye AB ilişkileri her iki taraf açısından da sadece ticari bir olay olmayıp aynı zamanda siyasi, hukuki, askeri, ekonomik, mali, teknolojik ve hatta kültürel boyutları olan bir süreçtir (Çarıkcı, 2006:38).

Türkiye ile AB ilişkileri ilk olarak, Roma Antlaşması'nın imzalanmasından kısa süre sonra 1959 yılında üyelik başvurusunun yapılmasıyla başlamış, 1963 yılında imzalanıp 1964 başında yürürlüğe giren Ankara Antlaşması'yla ilişkiler resmi bir çerçeveye oturtularak Türkiye'ye "Ortak Üye" statüsü tanınmıştır (Acar, 2007:115). Bu anlaşma bir üyelik antlaşması olmamakla birlikte, Türkiye'nin topluluğa katılmasını hedefleyen bir ortaklık antlaşmasıdır ve böyle bir hedefin, reddedilmeyip, tersine öngörülmüş olduğu açıkça dile getirilmiştir (Çoşkun, 2002:104).

Ankara Antlaşmasında Türkiye'nin bir hazırlık ve geçiş döneminden sonra tam üyelik statüsüne geçmesi beklenmektedir. Türkiye hazırlık döneminde herhangi bir yükümlülük üstlenmemiştir (www.tisk.org.tr, Aralık 2007). Buna karşılık, topluluk 1 Ocak 1973 tarihinde yürürlüğe giren Katma Protokol çerçevesinde 1971 yılından itibaren, Katma Protokol kapsamına giren bazı ürünler ve tekstil ürünleri dışında Türkiye'den ithal ettiği tüm sanayi mallarına uyguladığı gümrük vergileri ve miktar kısıtlamalarını tek taraflı olarak sıfırlamıştır. Bu yükümlülüklerin yerine getirilme takviminin gözden geçirildiği 1970 tarihinde imzalanıp 1973'te yürürlüğe girmiş geçiş dönemi hak ve yükümlülüklerini düzenleyen Katma Protokol, AB ile ilişkilerimizi belirleyen ikinci önemli belgedir (Acar, 2007:115). 1973' te imzalanan Katma Protokol ile topluluk tarım ürünlerinde Türkiye'ye çeşitli tavizler tanımıştır (Atakan, 1998).

1.3.2. Gümrük Birliği ve Türkiye

1984 yılından itibaren ülkemizin dışı açılma sürecini başlatmasıyla AB ile ilişkilerimiz yeniden canlanmıştır. Bu gelişmelerle birlikte Türkiye 14 Nisan 1987'de AB'ye tam üyelik müracaatında bulunarak ertelenmiş bulunan gümrük vergileri uyum ve indirim takvimini 1988 yılından itibaren hızlandırılmış bir şekilde yeniden yürürlüğe koymuştur (www.abgs.gov.tr, Nisan 2007). AB-Türkiye ilişkileri, 1993 tarihinde Gümrük Birliği müzakerelerinin başlaması ile yeni bir boyut kazanmış ve iki yıllık müzakerelerden sonra Ortaklık Konseyi'nin 1/95 sayılı kararıyla Türkiye ile AB arasındaki Gümrük Birliği 1 Ocak 1996'da yürürlüğe girmiştir (Bilge, 2010:303).

Hazırlık aşamasında değişik bakanlıklardan AT uzmanlarının da katılımı ile Dışışleri Bakanlığı, Dış Ticaret ve Hazine Müsteşarlıkları ve Devlet Planlama Teşkilatındaki AT Komisyon yetkilileri ile yapılan ve Mart 1995 tarihine kadar sürdürülen çalışmalarda, Gümrük Birliği kararının kapsamı ile ilgili kurallar belirlenmiştir (Çoşkun, 2002:236).

Manisalı' ya (Akt., Demirel, 2003) göre Türkiye'yi AB karşısında, tam anlamıyla tek taraflı yükümlülükler içine sokan ve özellikle dış ticaret açısından AB ile Brüksel'in bu konuda alacağı kararlara kayıtsız şartsız uyulması zorunluluğu nedeniyle tek taraflı bir ilişkinin muhatabı haline getiren Gümrük Birliği kararı, AB'ye karşı verilmiş büyük bir ödündür. Bu karar, işlenmemiş tarım ürünleri dışında tüm sanayi mallarının Türkiye ile AT arasında serbest dolaşımı esasına dayanmakta olup, Türkiye'nin AT' nin ortak dış ticaret politikasını da benimsemesini öngörmektedir (Çoşkun, 2002:236).

1/95 sayılı Ortaklık Konseyi Kararı doğrultusunda AB-Türkiye arasında resmileşen Gümrük Birliği ile sermayenin, hizmetlerin ve kişilerin serbest dolaşımı Gümrük Birliği kapsamı dışında tutularak sanayi malları ve bu ürünler içinde Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu çalışma alanına giren ürünler ve tarım ürünlerine farklı uygulamalar yapılmıştır (İTO, 2008). Malların serbest dolaşımının gerçekleşmesi ancak mevzuat uyumu ile mümkün olacağından, Türkiye, sözü edilen karar çerçevesinde Gümrük Birliği kapsamına giren konularda (Fikri ve Sinai Haklar, Rekabet Hukuku, Ticari Koruma Araçları, Kamu İhaleleri, Vergiler, Standartlar, Gümrükler Mevzuatı gibi) AT Mevzuatına uyumlaştırma yükümlülüğu altına girmiştir (Çoşkun, 2002:236).

Sözen'e göre (2004) Türkiye için kötü bir pazarlıkla kabul edilmiş olan Gümrük Birliği, Türkiye ile AB arasındaki ekonomik bağların daha da derinleşmesini ve sağlamlaşmasını sağlamıştır. Türkiye'nin AB ile Gümrük Birliğine girmesi sonucu Merkezi ve Doğu Avrupa ülkeleri, Baltık ülkeleri, Balkan ülkeleri, Kuzey Afrika ve bazı Ortadoğu ülkeleri ile Serbest Ticaret Anlaşması yapma imkanı ortaya çıkmıştır (Çarıkçı, 2006).

Ülkemizin dış ticaretinde Avrupa ile coğrafi yakınlığımız, tarihsel süreç içindeki bağlarımız ve ekonomi konusunda benzer yaklaşımlara sahip olduğumuz düşünüldüğünde birliğe üyeliğimiz çok önemli görülmektedir. Bu kapsamda Gümrük Birliği öncesinde ve sonrasında AB, dış ticaret ortağımız olarak ilk sırada olmaya devam edecektir (İTO, 2008).

1.3.3. Helsinki Zirvesi

12 Aralık 1997 Lüksemburg Zirvesi Türkiye'nin AB üyeliğini savunanlar için hayal kırıklığı olmuştur (Fırat, 2004:51). Aralık 1999'da Finlandiya'nın dönem başkanlığında Helsinki'de toplanan Devlet ve Hükümet Başkanları Zirvesi, Türkiye –AB ilişkileri açısından tarihi bir “dönüm noktası” nı oluşturmaktadır (İZTO, 2002:16).

1999 Helsinki zirvesinde Türkiye'nin diğer aday ülkelerle beraber eşit şartlarda AB'ye aday ülke kabul edilmesi sonucunda Türkiye –AB ilişkileri canlılık kazanmış ve Avrupa Birliği tüm boyutlarıyla algılanan bir yeniden yapılanma projesi olarak Türkiye'nin gündemine girmiştir (www.tisk.org.tr, Ocak 2003). Helsinki zirve toplantısında Konsey on üç aday ülkeyi aynı anda birleştiren katılım sürecinin adaylar açısından eşit koşullar öngördüğünü vurgulayarak, aday ülkelerin Birliğin değer ve amaçlarını paylaşmaları gerektiğini belirtmiş ve bu çerçevede, Birleşmiş Milletler şartı uyarınca sorunların barışçı yollarla çözümlenmesi ilkesinin altı çizilmiştir. Helsinki Zirvesi'nden sonra, AB Komisyonu Kasım 2000'de bir Katılım Ortaklığı Belgesi hazırlayarak, Türkiye'nin AB'ye giriş müzakerelerine başlamak için kısa vade de (1 yıl) ve orta vade de (1 ve 4 yıl) yerine getirmesi gereken şartları tanımlamış ve Türkiye'nin üyelik müzakerelerine başlayabilmesi Kopenhag siyasi kriterlerini yerine getirmesine kalmıştır (Sözen, 2004:8).

1.3.4. Kopenhag Kriterleri

1989-1990 yıllarında Doğu Bloğunun çözülmesinin ardından Orta ve Doğu Avrupa ülkeleri AB'ye tam üye olmak amacıyla gerekli girişimlere başlamıştır. Bu süreçte bir anlamda “tam üyelik başvurusu enflasyonu” ile karşılaşan AB, katılacak ülkeler açısından kimi kriterleri belirlemek zorunda kalarak 1993 “Kopenhag Kriterleri” ile tam üyelik koşullarını saptamıştır (İZTO, 2002:5).

Bilindiği gibi AB ekonomik öncelikli bir bütünleşmenin ötesinde siyasi bir bütünleşmeyi de içermektedir (Demir, 2006:157). Ortak insan hakları ve demokrasi düşüncesinin de yer aldığı bu bütünleşmenin içinde Avrupa Birliği'ne üyelik için aday ülkelerin yerine getirmesi gereken bazı şartlar bulunmaktadır (Üstel, Mart 2005). İnceoğlu'na göre (2002) bu kriterler göz önüne alındığında üyeliğe kabul için aday ülkelerde, demokrasi, hukuk devleti ve azınlıkların korunması güvence altına alınmalı, işleyen bir pazar ekonomisine sahip olunmalı, siyasi, ekonomik ve parasal üyelik yükümlülüklerinin tümü yerine getirilmelidir (Akt. Demir, 2006:159).

Kopenhag zirvesi öncesinde ve sonrasında yaşanan gelişmeler hem Türkiye- AB ilişkileri açısından hem de Türkiye'nin demokratikleşme süreci açısından önemli değişimlere sahne olmuştur (www.tisk.org.tr, Ocak 2003). Türkiye'nin bu süreç boyunca izlediği politika ve yaşanan gelişmeler, Türkiye-AB ilişkilerinin Kopenhag öncesi ve sonrası olarak değerlendirilmesini gerekli kılmıştır.

1.3.5. Müzakere Süreci

Türkiye, AB Komisyonu 6 Ekim 2004 tarihli “Türkiye İlerleme Raporu 2004” ve “Tavsiye Raporu” doğrultusunda 16- 17 Aralık 2004 tarihinde gerçekleştirilen Brüksel

Zirvesinde alınan kararla 3 Ekim 2005 tarihinde AB ile tam üyelik müzakerelerine başlamıştır (Yıldırım, 2004).

Son genişlemelerde tüm aday ülkelere ilişkin oluşturulan tek müzakere çerçevesi ile müzakerelerin temel ilkeleri belirlenmiş ve bu kapsamda AB'ye katılım, aday ülkenin müktesebat olarak adlandırılan birlik sistemine ilişkin tüm hak ve yükümlülükler ile birliğin kuramsal yapısını kabul etmesi olarak tanımlanmıştır (Karauçak, 2005).

Müzakereler aday ülkedeki mevcut düzenlemelerde ne ölçüde değişime gidilmesi gerektiğine bağlı olarak bugüne kadar on üç ay ile yedi yıl arasında değişen sürelerde sonuçlanmıştır. Aday ülkenin birliğin tarım, iletişim ve bilgi teknolojileri, çevre, ulaşım, enerji, taşımacılık, tüketici hakları, adalet ve içişleri, işgücü ve sosyal haklar, eğitim ve gençlik, vergilendirme, istatistik, bölgesel politikalar, genel dış ve güvenlik politikası gibi alanlardaki her türlü düzenlemesi ile kendi yasalarını uyumlu hale getirmesi gerekmektedir (www.webarsiv. hurriyet. com.tr, Aralık 2004).

AB ile ilgili müzakereler, Avrupa Birliği üye ülkeleri ve her bir aday arasında iki taraflı hükümetler arası konferanslar şeklinde yapılır. Farklı müktesebat başlıklarının ayrıntılı incelendiği “tarama” sürecinden sonra, her başlığın ayrı ayrı ele alındığı müzakereler başlatılır. Müzakerelerde varılan sonuçların Konsey tarafından oybirliği ile onaylanması şarttır (Üstel, 2005:38).

Türkiye’de Birliğin temelini oluşturan özgürlük, demokrasi, insan haklarına saygı, temel hak ve özgürlükler ve hukukun üstünlüğü ilkelerinin ihlal edilmesi durumunda komisyon kendi girişimiyle ya da üye ülkelerin üçte birinin isteğiyle müzakerelerin askıya alınmasını ve müzakerelerin yeniden başlayabilmesi için yerine getirilmesi gereken koşulları önerebilir (Kıbaroğlu, 2007). Bunlar göz önüne alındığında müzakerelerin tamamlanması için uyum çalışmalarının yapılması gerektiği düşünülmektedir.

1.3.6. Tam Üyelik Süreci

Avrupa Birliği’nin tam üyelik için Türkiye’nin beklentilerine cevap verilmesi gerektiği konusunda Türk kamuoyunun ve bürokratik çevrelerin benzer bir yaklaşım içinde olduğu

söylenemez. Bazı çevreler tam üyelik şartlarının hafifletilmesini bazı çevreler ise AB'ye katılmaktan vazgeçilmesi gerektiğini, bir bölümü ise AB'ye katılım için ilk olarak zemin oluşturulması gerektiğini belirtmişlerdir (Acar, 2007:112). Ancak yine bazı çevreler AB'ye üyeliğinin bir gereği olan ekonomik kriterlere uyum sağlamanın, Türkiye'nin temel sorunlarından biri olan sosyo-ekonomik sorunların giderilmesine katkı sağlayacağı konusunda ortak bir kanaate sahiptir. Bu görüşe göre, AB ülkeleri, gelişmiş ekonomileri, sermaye birikimleri ve ekonomi alanındaki tecrübeleri ile ülkemiz için örnek niteliğindedir (İZTO, 2002). AB üyeliğinin gerekli kıldığı adımların atılmayıp mevcut siyasal ve iktisadi yapının aynen devam ettirilmesi ve böylece AB'nin dışında kalınması ülkemizin üçüncü sınıf bir Ortadoğu ülkesi olarak kalmasına neden olabilir (Acar, 2001:81).

Diğer bir görüş ise, AB'ye üyelik konusuna kuşkuyla yaklaşmaktadır ve milli egemenlikle ilgili endişelerini dile getirmektedir (Acar,2007:121). Milli” ve “egemenlik” sözcüklerinin birleşmesinden oluşan “milli egemenlik” devlet içinde en üstün güç olarak tanımladığımız egemenliğin, millete ait olduğunu ifade eder (Can, 2008). Bazı çevreler AB'ye üyeliğin milli egemenliğin kaybedilmesi anlamına geldiğini ifade etmektedir.

1.4. AVRUPA BİRLİĞİ EĞİTİM POLİTİKALARI

Shiels (2001) Avrupa Konseyinin Avrupa'nın geleceği için belirlediği eğitim ve kültür politikaları içinde en ağırlıklı konunun dil politikası olduğunu belirtmektedir (Akt Demirel, 2005). Temel eğitim hedefini çok kültürlü ve çok dilli bir toplum yaratma olarak belirleyen Avrupa Konseyi üye ülkeleri bu amaç doğrultusunda yönlendirmeye başlamıştır.

Maastricht Antlaşmasını takiben dilsel çeşitliliği vurgulayarak dil öğrenmeyi ve çok dilliği teşvik etmek Avrupa Birliği Eğitim Politikalarının temel hedefleri arasındadır. Dil öğrenme yalnızca bireysel bir fayda olarak değil aynı zamanda Lizbon stratejisinin ekonomik gelişme ve sosyal uyum hedeflerinin gerçekleştirilmesi için bir gereklilik olduğu düşünülmüştür (CEC, 2007).

Avrupa'da çok dilliliği yayma ve bunu üye ülkelerin eğitim politikası olmasını sağlamak amacıyla konseyin bünyesinde yer alan Yaşayan Diller Bölümü, Dil Politikası Birimine dönüştürülmüştür (Demirel, 2005).

Eğitim politikaları ülke eğitim sistemlerini Őekillendiren ve eğitimle ilgili atılacak adımları belirleyen en önemli faktörler arasındadır. Eğitim politikaları ülke eğitim sisteminin Őekillendirmekte ve bu konuda önceliklerin neler olacağı belirlemektedir. Bu nedenle de Bilgi ve İletişim Teknolojileri (BİT) ile ilgili uygulama ve kararların da eğitim politikaları içerisinde yer almaları önemli görülmektedir (Bayrakçı, 2005).

Bilgi ve teknoloji politikaları ülkelerin refah seviyesini etkileyen sosyal ve siyasi gidişlerini yönlendiren politiklardır. Bu nedenle bütün ülkeler teknolojiyi üretmek, elde etmek, kullanmak ve yaymak için her türlü çabayı göstermektedir (Yücel, 1997).

1990'lı yıllardan itibaren AB ekonomisinin ABD ve Japonya karşıısında gerilemesiyle AB'nin özellikle teknolojinin yoğun olduğu sektörlerde rekabet gücünü kaybettiği görülmüştür (Kaplan, 2004:188). Dünya çapında rekabetin artması ve teknolojik gelişmenin giderek önem kazanmaya başlaması AB içinde Bilim ve Teknoloji politikasının yerini sağlamlaştırmıştır.

2000' li yıllara gelindiğinde Amerika Birleşik Devletleri'nin teknoloji ve bilişim alanlarında lider durumuna gelmesi teknolojinin eğitimde kullanılması, ğrenci merkezli eğitimin önem kazanması, motivasyon arttırma çalışmaları ğretim materyallerinin değişen koşullara göre güncellenmesi nedeniyle AB eğitim alanında köklü değişikliklere gidilmesi gerektiğinin farkına vararak, bilgiye dayalı insan gücünün nasıl yetiştirileceği sorusuna yanıt aramaya başlamıştır (Bayrakçı, 2005). 23-24 Mart 2000' de toplanan Lizbon Avrupa Konseyinde, eğitim politikaları ve BİT' in eğitim politikaları içerisindeki yeri bakımından önemli yenilikler getirmiştir. Glle'ye göre (1991) Bilgi alt yapısı bilgi politikaları temelini oluşturmaktadır (Akt., Hız, 2005:281). Bilgi ağlarının gelişmesiyle bilginin uluslararası denetimi, erişimi ve paylaşımı kolaylaştırmıştır (Yücel, 1997).

Avrupa topluluğu yeleri, eğitim, öğrenim ve meslek edinme sistemleri arasında bir düzen sağlanmasını amaçlayarak, bilgi ağları programı olan Eurydice'i 1980 yılında hayata geçirmiştir (Bayrakçı, 2005). Eğitim ve yaşam boyu öğrenme sistemleriyle ilgili karşılaştırmalı bilgilere dayalı çalışmalar yapmak üzere Avrupa Birliği tarafından kurulmuş bu ađ Avrupa işbirliğini arttırmaya yardımcı olmaktadır.

2000 yılında gerçekleştirilen Lizbon Zirvesi'nde, AB'nin 2010'da dünyada rekabet gücü yüksek bir büyüme sağlaması amaçlanmış ve bu amaç doğrultusunda Avrupa Araştırma Alanı (AAA) projesinin gerçekleştirilmesi hedeflenmiştir. AAA Avrupa'nın teknolojik rakipleri karşıısında rekabet gücünü ve istihdamı arttırmaya, yeniliğe ve

sürdürülebilir kalkınmaya yönelik olarak, 2010 yılında dünyanın en büyük bilgiye dayalı ekonomisi ve toplumu olma hedefi doğrultusunda, bilimsel araştırma ve teknoloji geliştirme yeteneğini geliştirme ve var olan kapasitesini bütünleştirme ortamı olarak tanımlanmaktadır (Soylu, 2007). Avrupa Araştırma Alanı, Avrupa'da dağınık bir şekilde sürdürülen farklı nitelik ve nicelikteki araştırma etkinliklerini bütünleştirmeyi, araştırma alt yapısını güçlendirmeyi ve ortak çalışmayı sağlamak üzere yeniden yapılanmayı hedeflemektedir (Vural, 2005:2).

Bilgi ve Teknoloji politikalarının diğer bir uygulama alanı olan Avrupa Birliği Çerçeve Programları, Avrupa Birliği'nin araştırma ve geliştirme faaliyetlerini destekleme amacıyla kurulmuştur (Hangün, 2008). AB, uzun yıllar boyunca rekabet gücünü arttırmayı amaçlayan COST, EUREKA, ESPRIT gibi çok sayıda Ar-Ge programları uygulamıştır. Bu programlar arasında en kapsamlı olanı ise Çerçeve Programları olmuştur (Kaplan, 2004:190). Ar-Ge faaliyetlerinin 1980'li yıllarda koordine edilmesi sonucu, ilk çerçeve programı 1983 yılında hazırlanmıştır. 1984-1987 yıllarını kapsayan birinci çerçeve programının toplam bütçesi 3.750€ olup; 5.396 €'luk bir bütçeye sahip olan 2.çerçeve program ise 1987-1991 yılları arasında uygulanmıştır. 1990-1994 dönemini kapsayan 3.çerçeve programının bütçesi 5.700€ olup altı temel araştırma alanını içermektedir. Bunu takiben 1994-1998 dönemini kapsayan 4. Çerçeve Programına 13.259 milyon €'luk bir bütçe ayrılmış ve programın temel ağırlık noktası enformasyon ve iletişim teknolojileri olarak belirlenmiştir.1998-2002 yıllarını kapsayan 5. Çerçeve programın bütçesi ise 14.960 milyon € olarak belirlenmiş ve program sanayinin acil ihtiyaçları, istihdam ve sosyo-ekonomik konular üzerinde yoğunlaşmıştır (Can, 2001:10-11). 2002-2006 yılları arasında yürütülmüş olan 6. Çerçeve Programının hedefi; Avrupa komisyonu tarafından belirlenmiş öncelikli alanlarda çok uluslu ve çok disiplinli araştırma projelerini destekleyerek Avrupa sanayisinin ihtiyaç duyduğu bilimsel ve teknolojik temelleri güçlendirmek ve Avrupa'nın küresel ekonomideki rekabet gücünü artırmaktır (www.fp7.org.tr, Ekim 2006). AB 7. Çerçeve Programı Avrupa Topluluğu anlaşması çerçevesinde AB'nin politik, ekonomik ve sosyal hedeflerine katkıda bulunmak üzere, Avrupa'daki bilimsel araştırmalara mali destek sağlamak için kurulan bir destek programıdır (Soylu, 2007).

Kuruluş aşamasında ekonomik özellik taşıyan Avrupa Birliği, sonraki yıllarda siyasal, kültürel ve ekonomik alanlarda da ortak yaklaşımlar ortaya çıkarmıştır (Ağaoğlu, 2008).

Avrupa Birliği'nin gelişim sürecinde yaşam boyu öğrenme alanında Avrupa Parlamentosu ve Avrupa Konseyi ile ilgili diğer konsey organları tarafından önemli programlar ve stratejiler geliştirilmiştir. Mahiroğlu'na göre (2005) Avrupa Birliği, gelecek on yıl içinde yaşam boyu öğrenme konusunda dünyaya iyi bir örnek sunarak, dinamik ekonomik büyümeyi başarma ve sosyal uyumu güçlendirebileceğini ifade etmektedir.

Avrupa Birliği'ne üye ülkeler arasında eğitim alanında iş birliği sağlamak için Avrupa Birliği Antlaşmasının 149. ve 150. maddeleri temel alınarak 1995 yılında Sokrates Programı başlatılmıştır. Tüm düzeylerde eğitimde Avrupa boyutunun güçlenmesini ve fırsat eşitliğini hedefleyen Sokrates programı dokuz eylem alanından oluşmaktadır (Gedikoğlu, 2005). Sokrates'e ait dokuz eylem alanı aşağıda sıralanmıştır.

- Comenius (Örgün Eğitim)
- Leonardo da Vinci (Mesleki Eğitim)
- Grundtving (Yaygın Eğitim)
- Minerva (Açık-Uzaktan Eğitim)
- Lingua (Avrupa Dilleri Eğitimi)
- Observation and Innovation (Eğitim sistemlerinin\ politikalarının izlenmesi ve bu alanlarda yenilik)
- Joint Actions (Diğer Avrupa programları ile ortak eylemler)
- Accompanying Measures (Destek Faaliyetleri)
- Erasmus (Yüksek Öğretim)

Sokrates programı okul eğitiminden, yüksek öğretime, yeni teknolojilerden, yetişkin eğitime kadar dokuz alanda Avrupalılık işbirliğini destekleyen bir eğitim programıdır (Yayan, 2003). Avrupa Eylem Programı Sokrates, Avrupa Parlamentosu ve Avrupa Konseyi'nin 14 Mart 1995 tarihli 819/95/EC no' lu kararı doğrultusunda, Avrupa Birliği'nin Kuruluş Anlaşması'nın 126 ve 127. maddelerini temel alarak 1995-1999 yılları arasında faaliyet göstermek üzere kurulmuştur (Duman, 2001). Hareketlilik ve değişimi içeren Sokrates programı karşılıklı eğitim işbirliği ve okul ortaklığı projeleri, öğretim ve üniversite kadrosunun ve üniversite öğrencilerinin değişimi, elektronik uzaktan eğitim

yöntemlerinin kullanımı ve eğitim yöneticileri arasındaki Avrupa çapındaki bilgi ağları gibi uygulamaları içermektedir (Duman, 2001). Avrupa Topluluğunu kuran anlaşmanın eğitim kalitesinin yükseltilmesi amacını taşıyan ve programın hukuki temelini oluşturan 149. maddeye göre aday ülkelerin eğitim seviyesinin yaklaşması ve Avrupa Birliği vatandaşları arasında yaşam boyu öğrenme olgusu teşvik edilmektedir (Yayan, 2003). Programa katılan ülkelerin milli makamları programın yönetimi, uygulanması ve Sokrates programına dahil olan dokuz eylem alanının geliştirilmesini amaçlayan ulusal ajansları oluştururlar.

İzleyen sayfalarda Sokrates'e ait dokuz eylem alanının özellikleri kısaca açıklanmıştır.

1.4.1 Comenius (Örgün Öğretim)

Adını ünlü filozof, din bilgini ve eğitimci Jan Amos Comenius' tan alan program "okul eğitimi" alanında Avrupa ülkeleri arasındaki işbirliğini güçlendirerek, eğitimde kalitenin artırılması ve kültürler arası iletişimin güçlendirilmesiyle dil öğreniminin desteklenmesini amaçlamaktadır (Ağaoğlu, 2008). Comenius kapsamındaki projeler;

- Okul iş birliği, okul projeleri, dil projeleri ve okul gelişim projeleri
- Okul eğitim personeli, okul personeli eğitim projesi ve bireysel eğitim
- Comenius iletişim ağları ile ilgilidir (Yayan, 2003).

1.4.2 Leonardo da Vinci (Mesleki Eğitim)

Leonardo da Vinci programı, Avrupa Birliği'nin mesleki politikalarını içeren bir programdır (Ağaoğlu, 2008). Leonardo da Vinci programı beş yıllık bir dönem için, Avrupa Birliği'ne üye ve aday ülkelerin mesleki eğitime ilişkin politikalarını desteklemektedir (Bacak, 2005).

Ülkeler arası işbirliği ile mesleki eğitim sistemlerinde, uygulamalarda kalitenin geliştirilmesi, yeniliklerin desteklenmesi ve yaygınlaştırılması Leonardo da Vinci programının temel amacı olarak belirlenmiştir (Üstel, 2005:69).

Leonardo da Vinci programının hedefi; 21.yüzyılda mesleki eğitim sistemlerinin kalitesini ve yeniliğe açıklık kapasitesini geliştirmektedir (Bacak, 2005). Programa göre geleceğin mesleklerine hazırlanılmalı ve yeni yöntemler bulup denenilmelidir.

Bu programın katılımcıları

- Yaşam boyu eğitim,
- İş dünyasında özürü insanlarda dahil olmak üzere en özel kategorileri için destek,
- Kadın ve erkekler için eşit fırsatlar,
- Yaşamın tüm alanlarındaki insanlar arasındaki ortaklığı güçlendirme prensipleri benimsenmelidir (Yayan, 2003).

1.4.3 Grundtving (Yetişkin Eğitimi)

Bu program kişilerin Avrupa'daki meslektaşları ile fikir alışverişi yapmalarına imkan sunan, Avrupa'da düzenlenen kurslara ve işbirliği faaliyetlerine katılmalarına mali destek sağlayan bir programdır (www.tobb.org.tr, Mart 2006). Grundtving programı, bilgi ve iletişim teknolojilerinde meydana gelen değişimlerin bir sonucu olarak bilginin sürekli yenilenmesi sonucunda, bireylerin gereksinimlerinin karşılanması ve yetişkin bireylerin, bilgi ve becerilerini geliştirmek için olanaklar sunarak onların istihdam olanaklarının artırılması ve değişim sürecine hızlı bir şekilde uyum sağlamalarını amaçlar (Ağaoğlu, 2008).

Grundtving faaliyetleri;

- Avrupa İşbirliği projeleri
- Öğrenme Ortaklıkları
- Eğitim Hibeleri
- İşbirliği ve iletişim ağları olarak sıralanmaktadır.

1.4.4 Minerva (Açık-Uzaktan Eğitim)

Minerva programının amaçları;

- Örgütler ve kurumlar arasında bilgi ve deneyim paylaşımı yolu ile üniversite, okullar ve eğitim kurumları arasında sinerji oluşturmak
- Açıktan ve uzaktan eğitim yöntemi ile öğretmen ve yöneticilerin becerilerini geliştirmek
- Eğitim ve öğretimde kullanılan materyallerin düzeye uygunluğunu sağlamak
- Program öğretmen eğitimi ve uzaktan eğitimde uzmanlaşmayı ve Avrupalılık bilincinin artırılmasını hedeflemek olarak sıralanmaktadır (Yayan, 2003).

1.4.5 Lingua (Avrupa Dilleri Eğitimi)

Lingua AB Eğitim programı olan Sokrates'in dokuz alt basamağından birisidir. Lingua programı dilin kültürel etkileşim ve anlaşma özelliklerinden yararlanarak kültürel gelişime ve dilin zenginleşmesine katkı sağlamayı amaçlamaktadır. Küreselleşmenin yaygınlaştığı bilgi toplumunda çok dillige verilen önem nedeniyle Avrupa Birliği üye ülkelerde dil çeşitliliğinin ve zenginliğinin korunması için ikinci bir yabancı dil öğrenimine teşvik etmektedir (Ungan, 2006:220).

Lingua iki alt gruptan oluşmaktadır.

- Dil öğretiminin geliştirilmesi
- Dil öğretim materyallerinin geliştirilmesi

1.4.6 Observation and Innovation (Eğitim Sistemlerinin Politikalarının İzlenmesi ve Yenilik)

Programın amacı diğer űlkelerin eğitim sistemlerini ve değişik yaklaşımları göz önüne alarak farklı çalışmalar yapabilmek ve Avrupa'nın eğitim kalitesini yükseltmektir (Yayan,2003). Programın amaçları arasında;

- Eğitim sistemlerinin ve politikalarının analizi
- Akademik faaliyetlerin iyileştirilmesine yönelik çalışmalar
- Eğitim politikaları konusunda fikir alışverişini artırmak için seminer ve pilot çalışmalar yer almaktadır.

1.4.7 Joint Actions (Ortak Eylem Programları)

Ortak programlar Sokrates, Leonardo ve Gençlik Programlarını bütünsel bir yaklaşımla değerlendiren ve bu programlar arasında iletişimi ve ortak projelerin üretilmesini sağlayan programlardır.

1.4.8 Accompanying Measures (Destek faaliyetleri)

İlişkilendirme ölçütleri eğitim alanında iyi uygulamaları paylaşmak, işbirliğini desteklemek, bilinçlendirme çalışmalarını gerçekleştirmek için konferans ve seminerlerin düzenlenmesi, proje sonuçlarının yayınlanması, broşür-kitapçık hazırlanması gibi konuları içeren programdır.

Bu program kapsamında desteklenen aktiviteler;

- Proje yönetimi ve ortaya çıkan sorunlara çözüm getirerek Sokrates'in işlevselliğini artırma

- AB’de eğitime verilen önemin artması ile birlikte hedef kitle için konferans ve seminer düzenlenmesi
- AB’de ortaya çıkan ürün ve süreçlerin paylaşılması ile eğitimde AB’ye ilişkin sonuçların yerinde kullanılmasındır (Yayan,2003).

1.4.9 Erasmus (Yükseköğretim)

Eğitimin son basamağı olan yüksek öğretim değişen yaşam şartlarına uyumun sağlanmasında, bilginin paylaşılmasında, toplum için gereken insan gücünün sağlanmasında önemli bir yeri bulunmaktadır. Bu nedenle Erasmus programı bu araştırmaya konu olarak seçilmiş ve izleyen paragraflar da ayrıntılı olarak açıklanmıştır.

Uluslararası öğrenci hareketliliği başka bir anlatımla yükseköğrenim kurumuna yabancı öğrencileri kabul etmek ve kayıtlı öğrencilerini yurt dışına göndermek yükseköğrenimde içselleştirmenin önemli bir ölçütü olarak kabul edilmektedir (Kehm, 2005:18).

Adını Hollandalı felsefeci Desiderius Erasmus’tan alan program, Avrupa’daki yükseköğretim kurumları arasındaki işbirliğinin geliştirilmesi yoluyla, üniversiteden mezun olan bireylerin işgücü piyasasında istihdam edilmesini arttırarak iş dünyası ile yükseköğretim kurumları arasındaki ilişkilerin sağlamlaştırılmasına odaklanmaktadır (Ağaoğlu, 2008). Erasmus programının temel işlevi öğrenci değişimidir (Yayan, 2003).

Erasmus programı tüm yükseköğrenim kurum ve kademeleri ile çeşitli disiplinlere açıktır (Serbest, 2005:108). Ancak AB ülkelerinde yükseköğretim kurumları çeşitlilik göstermektedir (Leitner, 1992). Örneğin Avusturya’da toplam 22 bilim ve altı sanat üniversitesi mevcuttur (Akt. Memduhoğlu, 2008). Danimarka’da ise yükseköğretim daha çok akademik konularda araştırma tabanlı eğitim sunan üniversitelerde ve belli meslekler için eğitim sunan üniversite dışı yükseköğretim kurumlarında gerçekleştirilmekte ve Üniversiteler üç yıllık lisans dereceleri sunmaktadır (www.megep.meb.gov.tr, Ocak 2005).

İtalya’da üniversitelere girişte sınav yoktur. ”Olgunluk” diplomasına sahip her öğrenci üniversiteye devam edebilir.

Yılmaz’a göre 2000 yılından itibaren yeni bir eğitim sistemi için Almanya’daki üniversitelerde kararlar alınmış ve hazırlıklarını tamamlayan üniversiteler sistemlerini lisans ve yüksek lisans olarak değiştirmeye başlamıştır. (www.testdafturkiye.com, Şubat 2009). Yeni eğitim sisteminde lisans artık 6 sömestr yani 3 yıl ve yüksek lisans 4 sömestr yani 2 yıldır.

İspanya’da ise yükseköğretim denildiğinde, ortaöğretim sonrası görülen eğitimin türü anlaşılmaktadır (Erginer, 2007:188). Bunların içinde en önemlisi üniversite eğitimidir. Diğer eğitim alanlarını ise; üniversiteye eşdeğer nitelikte olan ancak özel bir eğitim gerektirdiği için üniversitelerde verilmeyen sanat, askerlik eğitimi, üst düzeyde meslekî eğitim ve üniversite sistemine eklenme eğiliminde olan meslekî derslerden oluşan bir dizi özel çalışma sistemi oluşturmaktadır.

Portekiz yüksek öğretim sistemi üniversite ve politeknik (ortalama 8 sömestr) eğitimini içermektedir. Üniversite eğitimi (4-6 yıl) tamamlayan öğrenciler mesrado (yüksek lisans) ve Doutoramento (doktora) derecelerini almaya hak kazanırlar (www.megep.meb.gov.tr, Nisan 2005).

Hollanda da Yükseköğretim, Üniversite öğrenimi (WO), Üniversite düzeyinde olmayan Meslekî Yükseköğretim (HBO) ve Açık Üniversite’den oluşur (Erginer,2007:20).

İngiltere’de yükseköğretim ikili bir yapıya sahiptir. Bu yapının bir ayağını üniversiteler diğer ayağını politeknik okullar oluşturmaktadır. İngiltere’de yükseköğretim kurumları özerk bir yapıdadır ve yükseköğretim kurumlarına girişte bazı şartlar gerekmektedir (Karacaoğlu ve Çabuk, 2002).

İsveç’te ise yükseköğretim paralı değildir (Onur, 1988). Ancak parasız öğrenim görmek isteyen öğrencilerin Öğrenci Birliği’ne üye olmaları ve bunun içinde çok az bir ücret ödemeleri gerekmektedir.

Finlandiya’da yirmi üniversite bulunmaktadır ve bu üniversitelerin 10’u geleneksel çok disiplinli ve 10’ u uzmanlık okullarıdır (Erginer, 2007:13). Finlandiya yükseköğretim sisteminde üniversiteye giriş için üniversiteye giriş sınavı bulunmaktadır. Bu çeşitliliğe rağmen yükseköğretimde kaliteyi artırmak ve Avrupalılık boyutunu geliştirmek için Avrupa’nın çeşitli üniversitelerinde Erasmus öğrenci hareketliliği programı başlatılmıştır.

Erasmus Programı, 15 AB üyesi ülke ile EFTA ülkeleri ve 13 AB aday ülkesine açıktır (Yayan, 2003). Erasmus programından lisans öğrenimlerinin 1. sınıfını tamamlayanlar yüksek lisans ve doktora öğrencileri başvurabilmektedir. Öğrenci değişimi ile öğrencileri başka bir üniversite atmosferini yaşamaları sağlanabilmektedir (Ortaş, 2008).

1.4.9.1.Avrupa Kredi Transfer Sistemi (AKTS)

Farklı ülkelerdeki program çeşitliliğine rağmen öğrencilerin transferini gerçekleştirmek için geliştirilen bir sistemdir. Öğrencilerin yurt dışında almış oldukları eğitimlerin kendi ülkelerinde tanınmasını sağlamak için 1980 yılında geliştirilen AKTS ilk olarak Erasmus programı altında kurulmuştur. AKTS kredisi öğrencinin bir dersi tamamlayabilmesi için yapması gereken çalışmaların tümünü (teorik ders, uygulama, seminer, bireysel çalışma) ifade eden birimdir (www.uib.anadolu.edu.tr, Ocak 2001).

AKTS' nin amacı yükseköğretim alanında hareketliliği kolaylaştırmak, öğrencilerin yükseköğretim kurumlarında almış oldukları eğitimin yurt dışındaki yükseköğretim kurumları tarafından tanınmasını sağlamak, öğrencilere yükseköğretim kurumlarının ders programları ve ders içerikleri hakkında bilgi vermek olarak sıralanabilir. Böylece AB'ye üye ülkelerin yükseköğretim sistemi farklılıklarına çözüm getirilmiştir.

1.4.9.2.Karşılıklı Öğrenci Değişimi

Öğrenci değişimi, Avrupa ülkelerinde Erasmus'a katılan üniversitelerden herhangi birinde yükseköğretimin ilk yıllarındaki öğrenciler dışında, doktora dahil olmak üzere, üniversiteler arasında yapılan anlaşmalar çerçevesinde diğer ülkelerdeki yükseköğretim kurumunda 3-12 ay arasında öğrencilerin eğitimleri desteklenmektedir (Serbest, 2005:108).

Bir öğrenci Erasmus programı öğrenim hareketliliğinden bütün yükseköğrenim yaşamı boyunca yalnız bir defa yararlanabilir.

1.4.9.3. Erasmus Yoğun Dil Kursları

Erasmus yoğun dil kursları katılımcı ülkelerden resmi dilleri az yaygın olanlarda düzenlenen uzmanlaşmış dil kurslarıdır. Erasmus dönemine hazırlık olması amacı ile İngilizce, Almanca, Fransızca, İtalyanca, İspanyolca gibi yaygın konuşulan diller dışında resmi dili az yaygın olan ülkelerde resmi dilin anlaşılabilmesi amacıyla düzenlenen Erasmus Yoğun Dil Kursları öğrencilere yaklaşık bir ay süresince gittikleri ülkenin dilini ve kültürünü öğrenme sunar (www.istanbul.edu.tr, Aralık 2007).

1.4.9.4.Karşılıklı Akademisyen Değişimi

Erasmus programı, ortaklık yapılan diğer bir Avrupa ülkesindeki üniversitenin kısa süreli derslerini misafir öğretim görevlisi olarak verecek öğretim üyelerinin ders verme süreci içerisinde ortaya çıkacak ek masraflarına destek sağlamaktadır (www.cankaya.edu.tr, Temmuz 2004).

1.4.9.5.Karşılıklı Değişimin Organizasyonu

Değişimin organizasyonu çerçevesinde değişim programında uygun şartların oluşturulması için yükseköğretim kurumlarına değişimin organizasyonu desteği sağlanmaktadır (Serbest, 2005:110). Uygun şartların oluşturulması ile aşağıda belirtilen alanlarda yapılan çalışmalar desteklenmektedir:

- Öğrencilerin diğer katılımcı ülkelerde, işbirliği yapılan kurumlarda misafir olarak kaldıkları süreleri ve yaptıkları çalışmaların karşılıklı tanınması;
- Öğretim elemanlarının akademik programlara tam olarak bütünleştirilmiş kısa süreli dersleri (veya görevleri) misafir öğretim üyesi sıfatıyla sorunsuz verebilmesi;
- Avrupa Kredi Transfer Sistemi ve Diploma Eki uygulamalarının gerçekleştirilebilmesi

1.4.9.6.Diploma Eki Uygulaması

Diploma Eki yüksek öğretim diplomasına ek olarak verilen ve mezuniyetle beraber başarılı olarak tamamlanmış olan çalışmaları içerik, düzey, bağlam ve kullanım alanı olarak tanımlama olanağı sağlayan standart bir belgedir (www.erciyes.edu.tr, Haziran 2010). Eğitimin içeriğini ve düzeyini gösteren bu belge ile Avrupa'da akademik şeffaflığın sağlanması hedeflenmektedir.

Diploma Eki, öğrenimin içeriği, düzeyi, kapsamı ve statüsü, tamamladığı programdaki başarısı ve öğrencinin takip edeceği eğitimlerle ilgili olarak öğrenimin uygunluğu konusunda bilgi vermek üzere planlanmıştır (Serbest, 2005:112).

1.4.9.7. Eğitim Programı Geliştirme Projeleri

Eğitim programı geliştirme projeleri, yükseköğretim kurumunda yenilik ve gelişim sürecini desteklemek için tasarlanmışlardır. Bu projelerde en az biri AB üyesi olan farklı ülkelerden en az üç yükseköğretim kurumu bir araya gelerek bir akademik program, bir modül, veya bir yüksek lisans programı geliştirmek üzere bir araya gelmeleri desteklenmektedir (Serbest, 2005:113). Tüm akademik alanlarda yapılabilen eğitim programı geliştirme projeleri için en fazla üç yıl mali destek sağlanmaktadır. Eğitim programı geliştirme projelerine sadece akademisyenler katılabilir.

1.4.9.8.Akademik Uzmanlık Ağları

Akademik ağlar, belirli bir disiplinde bir takım disiplinlerde ya da çok disiplinli bir alanda yeniliği teşvik etmek üzere tasarlanmıştır (ua.gov.tr, 2009). Uzmanlık ağları öğretim metodları ve materyallerinde yenileşmenin gerçekleştirilmesine yardımcı olmak; Avrupa düzeyinde gerçekleştirilen araştırma sonuçlarının uygulanmasını sağlamak; ilgili disiplin veya projede kalite değerlendirmesinin gerçekleştirilmesini sağlaması açısından önemli bir yere sahiptir.

1.5 Amaç

Bu çalışmanın amacı Avrupa Birliği Erasmus programına katılan Türk ve yabancı öğrencilerin programla ilgili görüşlerini inceleyerek kıyaslamalı analiz yoluyla Erasmus programından duyulan memnuniyet konusunda genel bir değerlendirme yapmak ve AB Yükseköğretim Politikaları'nda üyelik sürecindeki Türkiye ve diğer ülkelerin Erasmus uygulamalarının işleyişi hakkında bilgi vermektedir. Bu amaca ulaşmak için şu soruya yanıt aranmıştır:

1.5.1 Problem Cümlesi

Araştırmanın problem cümlesi aşağıdaki gibi ifade edilebilir:

“Türkiye’de yürütülmekte olan Erasmus programına katılmış Türk ve yabancı öğrencilerin, program ile ilgili görüşleri nelerdir ve bu görüşler arasında farklılıklar var mıdır ?”

1.5.2 Alt problemler

Yukarıda ifade edilen probleme yönelik alt problemler aşağıda belirtilmiştir:

1. Erasmus programına katılan Türk ve yabancı öğrencilerin programdan memnuniyet düzeyleri nedir? Türk ve yabancı öğrencilerin uyruklarına göre programdan memnuniyet düzeyleri arasında farklılık var mıdır?
2. Erasmus programına katılan Türk ve yabancı öğrencilerin cinsiyet, yaş, öğrenim görülen bilim dalı ve yabancı dil hazırlık dersi değişkenlerine göre programdan memnuniyet düzeyleri nelerdir? Türk ve yabancı öğrencilerin ankette yer alan alt boyutlara göre görüşleri arasında önemli farklılıklar var mıdır?
3. Erasmus programına katılan Türk/yabancı öğrencilerin alt boyutlara göre programdan memnuniyet düzeyleri nelerdir? Türk ve yabancı öğrencilerin ankette yer alan alt boyutlara göre görüşleri arasında önemli farklılıklar var mıdır?

1.5.3 Önem

Türkiye'nin AB Eğitim programlarına katılım sürecinin başlaması ve yükseköğretim alanında yapılan düzenlemeler hem Türk yüksek öğretim sisteminde kalitenin yükseltilmesi hem de Türkiye'nin AB' ye tam katılım sürecinin tamamlanması açısından önemli bir yere sahiptir. Erasmus programı yüksek öğretimde kalite ve standartların yükseltilmesi Avrupa yükseköğretim alanına uyumun sağlanması için bir fırsat olarak görülmelidir. Program belirlenen hedefler doğrultusunda katılımcılara işbirliği, hareketlilik, Avrupa'nın çeşitli üniversitelerinde öğrenim görme fırsatı sunmaktadır. Elbette bu fırsatlardan en fazla yararlanacak grupların başında öğrenciler ve akademisyenler gelmektedir. Erasmus programı sayesinde birçok öğrenci ve akademisyen AB üyesi ülkelerde öğrenim görme ve mesleki bilgilerini geliştirme fırsatı yakalamıştır.

Öğrencilerin Erasmus programına katılım talebi gittikçe artmaktadır. Türkiye'nin Erasmus programına katılımı ve uygulamadaki başarısı Türkiye'nin AB programlarına katılımı ve başarısı konusunda da referans olacaktır. Bu araştırmada elde edilen bulguların ve bulgulara dayalı önerilerin incelenmesinin, sistemin gözden geçirilmesine ve gerekli görülürse gerekli güncellemelerin yapılmasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Erasmus programına katılan Türk ve yabancı öğrencilerin programdan memnuniyet düzeylerinin karşılaştırılarak belirlenmesi konusunda doğrudan bir araştırmaya rastlanmamıştır. Ancak konuyla dolaylı olarak ilgilenen çalışma ve araştırmalar olduğu görülmektedir (İşeri 2005; Ağrı 2006; Tanyeri 2006, Bural 2007). Bu araştırmalar incelendiğinde Türkiye'nin Avrupa Yükseköğretim politikalarına yaklaşımı açısından değerlendirilmesi, Türkiye'nin bu süreçte neler yaptığı Avrupa yükseköğretim alanı ve Erasmus'a ne ölçüde katıldığı, Erasmus programının Türkiye'deki üniversiteleri nasıl etkilediği, küresel yükseköğretim politikalarının uygulama örneği olan Erasmus programının üniversitelerin yönetsel yapılarını değiştirme, özdeğerlendirme yapma, imkanları ve eğitim yöntemlerini geliştirmeleri için Erasmus programını bir fırsat olarak değerlendirilmesi gerektiği, Türkiye'nin Erasmus programına ne derece dahil olduğu ve programa katkıları ile ilgili çıkarımlarda bulunulmuştur. Öğrencilerin bakış açılarından Erasmus programında uluslar arası ilişkiler ofisinin etkililiği, programa katılan Türk öğrencilerin programla ilgili algıları ve yaşantıları ve öğrencilerin Avrupa kimliği algısını inceleyen çalışmalarda bulunmaktadır (Pehlivaner 2006, Şahin 2007, Şahin 2008). Bu çalışmalarda öğrencilerin Erasmus programını bir fırsat olarak değerlendirdikleri, Erasmus programının Avrupa kimliğinin güçlenmesine katkı sağladığını düşündükleri ve Erasmus programında yönetimin etkililiğinden memnun oldukları sonucu ortaya çıkmış benzer araştırmaların yabancı öğrencilerle de yapılması gerektiği imasında bulunulmuştur. Bu bakımdan böyle bir araştırma ile elde edilecek bulguların alanda bu konudaki boşluğu dolduracağı Erasmus öğrenci hareketliliğinde yapılan uygulamaların daha etkili ve verimli gerçekleştirileceği düşünülmektedir.

1.5.4 Sayıtlar

- 1.Öğrencilerin anketi içtenlikle yanıtladığı
- 2.Araştırmada kullanılan anket formunun görüşleri ortaya çıkaracak nitelikte olduğu varsayılmaktadır.

1.5.5 Sınırlılıklar

1.Araştırma 2009-2010 yılında Türkiye'nin beş büyük ilindeki (Ankara, İstanbul, İzmir, Adana, Bursa) üniversitelerde Erasmus programına katılan Türk öğrencilerle yurt dışından gelerek bu programa katılan yabancı öğrenciler olmak üzere toplam 57 öğrenci ile sınırlıdır.

2.Araştırma anket formunda yer alan maddelere verilen cevaplarla sınırlıdır.

1.5.6 Tanımlamalar ve Kısaltmalar

Avrupa Ekonomik Topluluğu(AET): 25 Mart 1957 yılında Roma Antlaşmasının imzalanması ile kurulan ekonomi politikalarının yaklaştırılması yoluyla ortak bir pazarın kurulmasını hedefleyen topluluk

Avrupa Kömür Çelik Topluluğu (AKÇT): 1951 Paris antlaşması ile kurulan ve taraf olan altı ülkenin kömür ve çelikle ilgili egemenlik haklarını devrettikleri topluluk

Avrupa Kredi Transfer Sistemi (AKTS): Sokrates-Erasmus kapsamında öğrencilerin aldıkları derslerin sonuçlarının ilgili kurumlarca tanınmasını sağlayan akademik denklik sistemi

Erasmus: Avrupa'daki yüksek ğretim kurumlarının birbiriyle işbirliği yapmalarını teşvik eden, Avrupa'da yükseköğretimde kalitenin artırılması ve Avrupalılık bilincinin kazandırılması amacıyla Sokrates bünyesinde kurulan değişim programı

Gümrük Birliği(GB): Ülkelerin kendi aralarında gümrükleri kaldırdığı, ortak dış gümrük tarifesi uyguladığı AB'nin ticari araçlarını düzenleyen ticari ortaklık

Sokrates: Avrupa Parlamentosu ve Avrupa Konseyi'nin 14 Mart 1995 tarihli 819/95/EC numaralı kararına istinaden, Avrupa Birliğinin Kuruluş Anlaşması'nın 126 ve 127. maddelerini temel alarak 1995 ve 1999 yılları arasında uygulanmak üzere hazırlanan genel eğitim programı

BÖLÜM II

YÖNTEM

Bu bölümde araştırma modeli, çalışma grubu, verilerin toplanması, verilerin çözümü ve yorumlanması ile ilgili bilgi verilmiştir. Araştırma tarama modelinde bir çalışmadır. Araştırmacı tarafından alanyazın taraması yapılarak ilgili kaynaklara ulaşılmış; elde edilen veriler analiz edilerek yorumlanmıştır.

2.1.Çalışma Grubu

Bu araştırma Avrupa Birliği Erasmus Programına katılan Türk ve yabancı üniversite öğrencileri ile gerçekleştirilmiştir. Araştırma kapsamına alınacak katılımcı öğrencilere ulaşmak için üniversitelerin AB Ofislerinin kayıtlarından Erasmus programı ile Türkiye'ye gelen ve giden öğrencilerin listesi alınmış ve bu öğrencilerin tamamına üniversitelerin AB ofisleri aracılığı ile ulaşılmaya çalışılmıştır. Program kapsamındaki öğrencilere anket elektronik olarak gönderilmiş ancak katılım oldukça yetersiz kalmıştır. Bu nedenle araştırma kapsamındaki üniversitelere resmi yazı yazılarak anketi programa katılan öğrenciler için uygulamaları istenilmiştir. Ancak bazı üniversitelerin resmi yazıya olumsuz yanıt vermesi nedeniyle sınırlı sayıda öğrenciye ulaşılmıştır. Araştırmanın çalışma grubu Erasmus programına katılan Türk ve yabancı 57 öğrenciden oluşmaktadır. Türkiye'de beş büyük ildeki üniversitelerde Erasmus programına katılan yaklaşık 1000 öğrenciden 57'sine ulaşılmış ve anketin geri dönüş oranı %5.7 olarak belirlenmiştir. 76–126 arasında değişiklik gösteren memnuniyet puanları belirli rakam aralıklarına göre 76–92 puan arası “1”, 93–109 puan arası “2”, 110–126 puan arası “3” olarak gruplandırılmıştır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin %57.9'u kız, %42.1'i erkek; %84.2'si 20–24 yaş grubundan, %15.8'i 24+ yaş grubundan; %57.9'u T.C, %42.1'i yabancı uyruklu öğrencilerden oluşmaktadır. Araştırmanın çalışma grubunda yer alan yabancı uyruklu

öğrenciler Bulgaristan, Polonya Çek Cumhuriyeti, Belçika, İtalya, Almanya, Slovakya, Fransa, Litvanya, Hollanda ve Danimarka'dan Erasmus programına katılmışlardır. Araştırma kapsamındaki öğrenciler AB ülkeleri ve Türkiye'ye ait 30 farklı üniversitede öğrenim görmektedir.

Çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin %70.2'si sosyal bilimler; %29.8'i fen bilimlerinde öğrenim görmektedir Katılımcı öğrencilerin 26.3'ü yabancı dil hazırlık dersi almış ,%73.7' si ise yabancı dil hazırlık dersi almamıştır. %19.3'ü ulusal ajanstan aylık 300–450 € , % 33.3' ü 500–650 €, %40.4'ü 700–850 €, %7'si 900–1050 € arasında maddi destek almaktadır; %73.7'si yurttta, %5.3' ü aile yanında, %21.1'i evde konaklamaktadır.

Araştırma grubunda yer alan öğrencilerin öğrenim gördükleri süre, ailelerinin gelir düzeyi ve öğrenim kademelerine göre dağılımları aşağıda yer alan tablolarda sunulmuştur.

Tablo 1 Çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin Erasmus programıyla öğrenim gördükleri süreye göre dağılımı

Süre	Frekans	Yüzde
1.3-5 ay	27	47.4
2.6 -8 ay	15	26.3
3.9-12 ay	15	26.3
Toplam	57	100

Tablo 1'e göre ankete katılan Erasmus programı kapsamındaki öğrencilerin %47.4' ü programa 3–5 ay arasında, %26.3' ü 6–8 ay arasında, %26.3' ü 9–12 ay arasında katılım göstermişlerdir.

Tablo 2 Çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin gelir düzeyine göre dağılımı

Gelir	Frekans	Yüzde
1.500-1000TL	9	15.8
2.1050-1500TL	21	36.8
3.1550-2000TL	18	31.6
4.2000+TL	9	15.8
Toplam	57	100

Tablo 2'ye göre Erasmus programına katılan öğrencilerin %15,8'i 500-1000TL arasında, %36,8'i 1050-1500TL arasında %31,6'sı 1550-2000TL arasında, %15,8'i 2000TL üzerinde bir gelir dağılımına sahiptir.

Tablo 3 Çalışma grubu oluşturan öğrencilerin öğrenim kademelerine göre dağılımı

Öğrenim	Frekans	Yüzde
1.Lisans	40	70,2
2.Yüksek Lisans	13	22,8
3.Doktora	4	7,0
Toplam	57	100

Tablo 3'e göre araştırmanın evrenini oluşturan Erasmus kapsamındaki öğrencilerin %70,2'si Lisans düzeyinde, %22,8'i Yüksek Lisans düzeyinde, %7'si ise Doktora düzeyinde öğrenim görmektedir.

2.2. Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından hazırlanan anket kullanılmıştır. Anket formu; konu ile ilgili alanyazın incelenmesi sonucu araştırmacı tarafından geliştirilmiştir. Erasmus Öğrencileri Organizasyonunu değerlendirmek için yapılan anketler gözden geçirilmiş (<http://www.esnerasmusclub.bilgi.edu.tr>) ve bu doğrultuda bir Türkçe olarak hazırlanan anketin taslağı hazırlanmıştır. Daha sonra bu taslağın yabancı öğrenciler için İngilizce çevirisi yapılmıştır.

Ölçme aracının uygunluğu, uzunluğu, anlaşılabilirliği ve yeterliliği için Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Öğretim Üyeleri Yrd. Doç. Dr Şeref Tan'ın, Doç. Dr. Gülten Güler' in Yrd. Doç. Dr Rüçhan Özkılıç'ın ve Araş. Gör. Züleyha Avşar'ın görüşleri alınmış ve önerileri doğrultusunda gerekli değişiklikler yapılmıştır. Hazırlanan anketin İngilizce çevirisi bizzat araştırmacı tarafından yapılmış ve yabancı dilin uygunluğu ve ifade

yeterliliği açısından Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi İngiliz Dili Eğitimi A.B.D Öğretim üyesi Yrd. Doç. Dr. Esim Gürsoy ve Yrd. Doç. Dr Erol Barut'un onayı alınmıştır.

Anket üç farklı bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde yer alan kişisel sorular ile Erasmus programına katılan öğrencilerin yaş, cinsiyet, öğrenim görülen üniversite, gelir düzeyi gibi demografik özellikleri hakkında bilgi edinilmesi amaçlanmıştır. İkinci bölümde ise bir katılımcı olarak Erasmus Programı'na yönelik kişisel görüşler hakkında çıkarımlar yapmak için bazı maddeler verilmiştir. Ankette Erasmus Programı'na yönelik kişisel görüşleri ölçen toplam 41 soru bulunmaktadır. Uygulama düzeni açısından ikinci bölümdeki birbiri ile ilgili olan maddeler Amaçlar, Maddi destek, Yardım, Haklar, Arkadaş İlişkileri, Uyum, Kazanımlar, Üniversitenin koşulları, Beklentilerin karşılanması, Tercihler, Öneriler ve Avrupalılık olarak 12 alt gruba ayrılmıştır. Anketteki maddeler, "Katılmıyorum", "Kararsızım", "Katılıyorum", şeklinde belirtilen 3'lü dereceleme ölçeğinde düzenlenmiştir. Olumlu soru maddelerinde 1 "katılmıyorum", 2 "kararsızım", 3 "Katılıyorum" olarak alınmıştır. Olumsuz soru maddelerinde 1 "Katılıyorum", "Kararsızım", 3 "Katılmıyorum" olarak alınmıştır. Katılımcılardan okuduğu ifadenin kendine ne derece uygun olduğunu belirtmek için bu seçeneklerden birisini işaretlemeleri istenmiştir. Son bölümde bu maddelere ek olarak öğrencilerin görüşlerini ifade etmeleri için açık uçlu iki soru sorulmuştur.

Çalışmada üçlü likert ölçeği için ölçülen değişkenlerin güvenilirliğini test etmek amacıyla Cronbach's Alpha testi uygulanmıştır. Araştırmada Cronbach's Alpha değeri .714 olarak hesaplanmıştır. Bu sayı Sosyal Bilimler araştırmaları için kabul edilebilir düzeydedir. Bulunan bu test sonuçlarına göre veri toplama aracında kullanılan soruların güvenilir olduğu söylenebilir.

2.3. Veri Toplama Aracının Uygulanması

Veri toplama aracının uygulanacağı Erasmus programı katılımcılarına çalışma alanına dâhil olan üniversitelerin Uluslar arası İlişkiler Ofisi aracılığıyla ulaşılmış, anket formu

Avrupa Birliği Eğitim programı Erasmus programı kapsamında Türkiye'ye gelen ve giden öğrencilerin e-mail adreslerine gönderilmiştir. Bu yöntemin seçilme nedeni çalışma kapsamında farklı üniversitelerin yer alması nedeniyle, öğrencilerle yüz yüze mülakat yöntemi ile anket uygulamanın hemen hemen imknsızlığıdır. İlk girişimin ardından katılımın yetersiz olması nedeniyle Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü aracılığıyla beş büyük ilde belirlenen ilgili üniversitelere izin yazısı yazıldıktan sonra anket formları izin yazısının ekinde üniversitelere gönderilmiştir. Bu doğrultuda yedi üniversiteden olumlu, altı üniversiteden ise olumsuz cevap alınmıştır. Anketlerin toplanma süresi yaklaşık olarak 6 ayda gerçekleşmiş ve sürecin sonunda toplam 57 katılımcının doldurmuş olduğu anket formlarına ulaşılmıştır.

2.4.Verilerin Analizi

Araştırma kapsamında elde edilen veriler SPSS 17 istatistik programı kullanılarak analiz edilmiş ve 0.5 anlamlılık düzeyine göre yorumlanmıştır. Alt problemlere yönelik verileri elde edebilmek için t testinden yararlanılmıştır. Bu analizler ile yüzde, frekans ve t değerleri hesaplanarak her bir alt problem için ayrı ayrı belirtilmiştir. İkinci bölümdeki maddeler için bağımsız gruplar t testi ve Mann Whitney U testi uygulanmıştır. t testi için önce Levene testi uygulanarak varyansların homojenliği test edilmiştir. Levene testi sonucunda anlamlı farklılığın belirlendiği durumlarda t testinin yerine parametrik olmayan bir test olan Mann Whitney U testi uygulanmıştır.

BÖLÜM III

BULGULAR

Bu bölümde, elde edilen bulgular analiz edilmiş ve araştırmanın alt problemlerine göre tablolar halinde sunulmuştur.

3.1 Birinci alt problem

Erasmus programına katılan Türk ve yabancı öğrencilerin programdan memnuniyet düzeylerine ilişkin görüşleri nelerdir? Türk ve yabancı öğrencilerin uyruklarına göre programdan memnuniyet görüşleri arasında önemli farklılık var mıdır?

Tablo 4 Erasmus programına katılan Türk/yabancı öğrencilerin programdan memnuniyet düzeylerinin dağılımı

	Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Türk	3	%9,1	17	%51,5	13	%39,4	33	57,9
Yabancı	10	%5,5	8	%10,5	6	%8	24	42,1

Tablo 5 Erasmus programına katılan Türk/yabancı öğrencilerin programdan memnuniyet düzeyine ilişkin görüşlerinin karşılaştırılması

Uyruk	N	X	SS	Sd	t	p
Türk	33	2.30	.637	55	2.441	.018
Yabancı	24	1.83	.816			

Tablo 5’de Erasmus programına katılan Türk ve yabancı öğrencilerin uyruklarına göre programdan memnuniyet düzeyleri arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir ($t=2.441$ $p<0.5$).

3.2 İkinci Alt Problem

Erasmus programına katılan Türk ve yabancı öğrencilerin, cinsiyet, yaş, öğrenim gördükleri bilim dalı, yabancı dil hazırlık dersi değişkenlerine göre, programdan memnuniyet düzeylerine ilişkin görüşleri nelerdir? Türk ve yabancı öğrencilerin bu değişkenlere göre görüşleri arasında önemli farklılık var mıdır?

Tablo 6 Katılımcı öğrencilerin cinsiyet, bölüm, yabancı dil ve yaş değişkenine göre genel memnuniyet düzeylerinin dağılımı

Değişkenler		Türk Öğrenci			Yabancı Öğrenci			Toplam Öğrenci											
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%								
		Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum									
Cinsiyet	Kız	1	%5.9	9	%52.9	7	%41.2	4	%40	3	%30	3	%30	5	%18.5	12	%44.4	10	%37
	Erkek	2	%12.5	8	%50	6	%37.5	6	%42.9	5	%35.7	3	%21.4	8	%26.7	13	%43.3	9	%30
Bölüm	Sosyal Bilimler	1	%5.6	8	%44.4	9	%50	9	%40.9	7	%31.8	6	%27.3	10	%25	15	%37.5	15	%37.5
	Fen Bilimleri	2	%13.3	9	%60	4	%26.7	1	%50	1	%50			3	%17.6	10	%58.8	4	%23.5
Yabancı Dil Hazırlık	Evet	3	%20	7	%46.7	5	%33.3						3	%20	7	%46.7	5	%33.3	
	Hayır			10	%55.6	8	%44.4	10	%41.7	8	%33.3	6	%25	10	%23.8	18	%42.9	14	%33.3
Yaş	20 -24	1	%3.7	13	%48.1	13	%48.1	9	%40.9	7	%31.8	6	%27.3	10	%20.8	19	%39.6	19	%39.6
	24 +	2	%33.3	4	%66.7			1	%50	1	%50			3	%33.3	6	%66.7		

Tablo 7 Katılımcı öğrencilerin cinsiyet, bölüm, yabancı dil ve yaş değişkenine göre memnuniyet düzeylerinin karşılaştırılması

Değişkenler		X	SS	Sd	t	p
Cinsiyet	Kız	2.03	765	55	-.762	.449
	Erkek	2.19	736			
Bölüm	Sosyal Bilimler	2.13	791	55	.303	.763
	Fen Bilimleri	2.06	659			
Yabancı Dil Hazırlık	Evet	2.13	743	55	.168	.867
	Hayır	2.10	759			
Yaş	20 -24	2.19	762	55	.1.964	.055
	24 +	1.67	500			

Tablo 7’ de Erasmus programına katılan Türk/yabancı öğrencilerin cinsiyet, öğrenim gördükleri bölüm ve yabancı dil hazırlık dersine göre memnuniyet düzeyleri arasında anlamlı bir farkın olmadığı görülmektedir ($p>.05$). Programa katılan Türk ve yabancı öğrenciler arasındaki anlamlı fark yaş değişkeni dikkate alındığında ortaya çıkmaktadır ($t=1.964$ $p<.05$).

3.3 Üçüncü alt problem

Erasmus programına katılan Türk ve yabancı öğrencilerin ankette yer alan alt boyutlara göre programdan memnuniyet düzeyleri nelerdir? Türk ve yabancı öğrencilerin ankette yer alan alan alt boyutlara göre görüşleri arasında önemli farklılık var mıdır?

Tablo 8 Erasmus programına katılan Türk/yabancı öğrencilerin amaçlar boyutuna ilişkin görüşlerinin dağılımı

Amaçlar	Türk			Yabancı			Toplam											
	Katılmıyorum		Kararsızım	Katılmıyorum		Kararsızım	Katılmıyorum		Kararsızım	Katılmıyorum								
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%								
Madde 1	1	%3			32	%97	3	%12.5	1	%4.2	20	%83.3	4	%7	1	%1.8	52	%91.2
Madde 2					33	%100					24	%100					57	%100
Madde 3					33	%100	3	%12.5	2	%8.3	19	%79.2	3	%5.3	2	%3.5	52	%91.2
Madde 4	2	%6.1	2	%6.1	32	%87.9			1	%4.2	23	%95.8	2	%3.5	3	%5.3	52	%91.2

Tablo 8’de görüldüğü gibi katılmıyorum ve kararsızım seçeneklerini işaretleyen Türk ve yabancı öğrencilerin yüzde ve frekansları oldukça düşüktür. “Erasmus programına katılmamın amacı akademik alanda kendimi geliştirmektir” şeklinde ifade edilmiş olan Madde 1’e Türk öğrencilerin %97’si, yabancı öğrencilerin ise %83.3’ü katıldıklarını belirtmişlerdir. “Erasmus programına başvurmamın amacı yabancı bir kültürü tanımaktır” şeklinde ifade edilmiş olan Madde 2’ye Türk ve yabancı öğrencilerin %100’ü katıldıklarını belirtmişlerdir. “Erasmus programına başvurmamın amacı yabancı dil bilgilerimi geliştirmektir” şeklinde ifade edilmiş olan Madde 3’e Türk öğrencilerin %100’ü, yabancı öğrencilerin %79.2’si katıldıklarını belirtmişlerdir. “Erasmus programına başvurmamın amacı yabancı arkadaşlar edinmektir” şeklinde ifade edilmiş olan Madde 4’e Türk öğrencilerin %87.9, yabancı öğrencilerin %95.8’i katıldıklarını belirtmişlerdir. Türk ve yabancı öğrencilerin büyük bir kısmı Erasmus programına büyük ölçüde akademik alanda kendilerini geliştirmek, yabancı bir kültürü tanımak, yabancı dil bilgilerini geliştirmek ve yabancı arkadaşlar edinmek için katılmaktadır.

Öğrencilerin uyruklarına göre amaçlar boyutu memnuniyet puanlarının analizinde bağımsız gruplar t-testinin Levene’s önem düzeyi ($p < 0.5$ ve ($F_{(5,368)} = .24$) olduğu için t testi yerine Mann Whitney U testi uygulanmıştır. Öğrencilerin amaçlar boyutu memnuniyet puanlarının uyruğa göre Mann Whitney U testi sonuçları Tablo 9’ da verilmiştir.

Tablo 9 Erasmus programına katılan Türk/ yabancı öğrencilerin amaçlar boyutuna ilişkin puanlarının karşılaştırılması

Amaçlar	N	Sıra ortalaması	Sıra toplamı	U	p
Türk	33	30.14	994.50	358.500	.339
Yabancı	24	27.44	658.50		

Tablo 9’ daki bulgular incelendiğinde Türk öğrencilerin sıra ortalaması puanlarının (30.14) yabancı öğrencilere göre (27.44) daha yüksek olduğu görülmekle birlikte Türk ve yabancı öğrenciler arasında programa katılma amaçları açısından anlamlı bir fark olmadığı göze çarpmaktadır ($U=358.500$ $p > .05$).

3.4 Maddi Destek alt boyutuna yönelik bulgular

Tablo 10 Erasmus programına katılan Türk/yabancı öğrencilerin programın maddi destek boyutuna ilişkin görüşlerinin dağılımı

Maddi destek	Türk			Yabancı			Toplam		
	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum
	f %	f %	f %	f %	f %	f %	f %	f %	f %
Madde 5	24 %72.4		9 %27.3	13 %54.2		11 %45.8	22 %38.6		35 %61.4
Madde 6	4 %12.1	1 %3	28 %84.8	4 %16.7		20 %83.3	8 %14	1 %1.8	48 %84.2
Madde 7	7 %21.2		26 %78.8	7 %29.2		17 %70.8	14 %24.6		43 %75.4

Tablo 10’da öğrencilerin programın maddi boyutuyla ilgili görüşlerinin dağılımı görülmektedir. Buna göre “program süresince sağlanan maddi destek harcamalarımın önemli bir kısmını karşılıyor” şeklinde ifade edilmiş olan Madde 5’e Türk öğrencilerin %72.4’ü, yabancı öğrencilerin %54.2’si katılmadıklarını belirtmişlerdir. “Program süresince çoğunlukla ailemden maddi olarak destek alıyorum şeklinde ifade edilmiş olan Madde 6’ya Türk öğrencilerin %84.8’i, yabancı öğrencilerin %83.3’ü katıldıklarını belirtmişlerdir. ”Misafir olduğum üniversiteye herhangi bir ücret ödemek zorunda kalmadım” şeklinde ifade edilmiş olan Madde 7’ ye Türk öğrencilerin %78.8’ i, yabancı öğrencilerin %70.8’i katıldıklarını belirtmişlerdir.

Öğrencilerin uyruklarına göre maddi destek boyutu memnuniyet puanlarının analizinde bağımsız gruplar t-testinin Levene’s önem düzeyi ($p < 0.05$) ve ($F(14,507) = .000$) olduğu için t testi yerine Mann Whitney U testi uygulanmıştır. Öğrencilerin maddi destek boyutu memnuniyet puanlarının uyuşma göre Mann Whitney U testi sonuçları Tablo 11’ de verilmiştir.

Tablo 11 Erasmus programına katılan Türk/ yabancı öğrencilerin maddi destek boyutuna ilişkin puanlarının karşılaştırılması

Maddi Destek	N	Sıra ortalaması	Sıra toplamı	U	P
Türk	33	30.73	1014.00	339.000	.319
Yabancı	24	26.63	639.00		

Tablo 11’ de Türk öğrencilerin sıra ortalaması (30.73), yabancı öğrencilerin sıra ortalaması (26.63)’ dür. Türk ve yabancı öğrencilerin maddi destek boyutuna ilişkin memnuniyet düzeyi açısından önemli bir farklılık göstermediği görülmektedir (U=339.000 p>.05).

3.5 Yardım alt boyutuna yönelik bulgular

Tablo 12 Erasmus programına katılan Türk/yabancı öğrencilerin programın yardım boyutuna ilişkin görüşlerinin dağılımı

Yardım	Türk			Yabancı			Toplam											
	Katılmıyorum		Kararsızım	Katılmıyorum		Kararsızım	Katılmıyorum		Kararsızım									
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%								
Madde 8	5	%15.2	3	%9.1	25	%75.8	2	%8.3	2	%8.3	20	%83.3	7	%12.3	5	%8.8	45	%78.9
Madde 9	6	%18.2	4	%12.1	23	%69.7	2	%8,3	1	%4.2	21	%87.5	8	%14	5	%8.8	44	%77.2
Madde 10	2	%6.1	1	%3	30	%90.9	3	%12.5	3	%12.5	18	%75	5	%8.8	4	%7	48	%84.2
Madde 11	4	%12.1	3	%9.1	26	%78.8	6	%25	3	%12.5	15	%62.5	10	%17.5	6	%10.5	41	%71.9
Madde 12	6	%18.2	7	%21.2	20	%60.6	3	%12.5	3	%12.5	18	%75	9	%15.8	10	%15	38	%66.7
Madde 13	9	%27.3	2	%6.1	22	%66.7	9	%37.5	1	%4.2	14	%58.3	18	%31.6	3	%5.3	36	%63.2
Madde 14	7	%21.2			26	%78.8	3	%12.5	2	%8.3	19	%79.2	10	%17.5	2	%3.5	45	%78.9

Tablo 12’ de öğrencilerin programın yardım boyutuyla ilgili görüşlerinin dağılımı yer almaktadır. Buna göre Türk öğrenciler “Bir sorunla karşılaştığımda uluslar arası ilişkiler ofisinden yardım istiyorum şeklinde ifade edilmiş olan Madde 8’e Türk öğrencilerin %75.8’i, yabancı öğrencilerin %83.3’ü katıldıklarını belirtmişlerdir. “Bir sorunla karşılaştığımda yerel öğrencilerden yardım istiyorum” şeklinde ifade edilmiş olan Madde 9’a Türk öğrencilerin %69.7’si, yabancı öğrencilerin ise %87.5’i katıldıklarını belirtmişlerdir. “Bir sorunla karşılaştığımda Erasmus koordinatöründen yardım istiyorum” şeklinde ifade edilmiş olan Madde 10’a Türk öğrencilerin %90.9’u yabancı öğrencilerin ise %75’i katıldıklarını belirtmişlerdir. “Herhangi bir sorun karşısında misafir olduğum üniversite beni destekliyor” şeklinde ifade edilmiş olan Madde 11’e Türk öğrencilerin %78.8’ i, yabancı öğrencilerin %62.5’i katıldıklarını belirtmişlerdir. “Bir sorunla karşılaştığımda diğer Erasmus öğrencilerden yardım istiyorum” şeklinde ifade edilmiş olan Madde 12’ye Türk öğrencilerin %60.6’sı, yabancı öğrencilerin ise %75’i katıldıklarını belirtmişlerdir. “Derslere başlamadan önce misafir olunan üniversitede verilen oryantasyon ve bilgilendirme yeterliydi” şeklinde ifade edilen Madde 13’e Türk öğrencilerin %66.7’si, yabancı öğrencilerin ise %58.3’ü katıldıklarını belirtmişlerdir. “Kalacağım yer ben gitmeden önce ayarlandığı için konaklama sorunu yaşamadım” şeklinde ifade edilen Madde 14’e Türk öğrencilerin %78.8’i, yabancı öğrencilerin %79.2’si katıldıklarını belirtmişlerdir.

Erasmus programına katılan öğrencilerin uyruklarına göre yardım boyutu memnuniyet puanlarının analizinde bağımsız gruplar t –testinin Levene’ s önem düzeyi (p)>.05 olduğu (F(55)=.162) için t testi analizi kullanılmıştır. Programa katılan öğrencilerin yardım boyutu puanlarının uyruğa göre t testi sonuçları Tablo 13’ de sunulmuştur.

Tablo 13 Erasmus programına katılan Türk/ yabancı öğrencilerin yardım boyutuna ilişkin puanların karşılaştırılması

Yardım	N	X	SS	Sd	t	p
Türk	33	18.06	2.63	55	0.32	.975
Yabancı	24	18.08	2.73			

Tablo 13 incelendiğinde Türk öğrencilerin ortalaması (18.06) yabancı öğrencilerin ortalaması (18.08)' dir. Türk ve yabancı öğrencilerin yardım boyutuna ilişkin memnuniyet düzeyi açısından anlamlı bir farklılaşmanın olmadığı görülmektedir ($t(55)=0.32$ $p>.05$)

3.6 Haklar alt boyutuna yönelik bulgular

Tablo 14 Erasmus programına katılan Türk/yabancı öğrencilerin programın haklar boyutuna ilişkin görüşlerinin dağılımı

Haklar	Türk			Yabancı			Toplam		
	Katılıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum
	f %	f %	f %	f %	f %	f %	f %	f %	f %
Madde 15	20%60.6	3 %9.1	10%30.3	13%54.2	8%33.3	3 %12.5	33%57.9	11%19.3	13 %22.8
Madde 16	2 %6.1	5 %15.2	26%78.8	4 %16.7	7%29.2	13%54.2	6 %10.5	12%21.2	39 %68.4
Madde 17	2 %6.1	4 %12.1	27%81.8	6 %25	1%4.2	17%70.8	8 %14	5 %8.8	44 %77.2
Madde 18	4 %12.1	4 %12.1	25%78.5	5 %2.8	1 %4.2	18 %75	14%24.6	2 %3.5	41 %71.9

Tablo 14' de öğrencilerin programın haklar boyutuna ilişkin görüşleri görülmektedir. Buna göre “Değişim programı öğrencisi olarak gittiğim üniversite kendi öğrencilerine daha ayrıcalıklı davranıyor” şeklinde ifade edilmiş olan Madde 15'e Türk öğrencilerin %60.6'sı, yabancı öğrencilerin %54.2'si katılmadıklarını belirtmişlerdir. “Misafir olduğum üniversitede Erasmus öğrencisi olduğum için haksız bir muameleye uğramadım” şeklinde ifade edilmiş olan Madde 16'ya Türk öğrencilerin %78.8'i, yabancı öğrencilerin ise %54.2'si katıldıklarını belirtmişlerdir. Erasmus programıyla öğrenim göreceğim üniversiteyi seçme hakkı verildi” şeklinde ifade edilmiş olan Madde 17'ye Türk öğrencilerin %81.8'i, yabancı öğrencilerin ise %70.8'i katıldıklarını belirtmişlerdir. “Misafir olduğum üniversitede istediğim dersleri seçme hakkı verildi.” şeklinde ifade

edilmiş olan Madde 18'e Türk öğrencilerin %78.5'i, yabancı öğrencilerin ise %75'i katıldıklarını belirtmişlerdir.

Öğrencilerin uyruklarına göre haklar boyutu memnuniyet puanlarının analizinde bağımsız gruplar t-testinin Levene's önem düzeyi ($p < 0.05$) olduğu için ($F(55) = 6.974$) olduğu için t testi yerine Mann Whitney U testi uygulanmıştır. Öğrencilerin haklar boyutu memnuniyet puanlarının uyuğa göre Mann Whitney U testi sonuçları Tablo 15' de verilmiştir.

Tablo 15 Erasmus programına katılan Türk / yabancı öğrencilerin haklar boyutuna ilişkin puanların karşılaştırılması

Haklar	N	Sıra ortalaması	Sıra toplamı	U	p
Türk	33	31.73	1047.00	306.000	.127
Yabancı	24	25.25	606.00		

Tablo 15 'e bakıldığında Türk öğrencilerin haklar puanlarının sıra ortalamaları (31.73) iken yabancı öğrencilerin haklar boyutu puanlarının sıra ortalamaları (25.25) olarak bulunmuştur. Bu sonuçlara Türk ve yabancı öğrenciler arasında anlamlı bir fark olmadığı anlaşılmaktadır ($U = 306,000$; $p > .05$).

3.7 Uyum alt boyutuna yönelik bulgular

Tablo 16 Erasmus programına katılan Türk/yabancı öğrencilerin programın uyum boyutuna ilişkin görüşlerin dağılımı

Uyum	Türk			Yabancı			Toplam		
	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum
	f %	f %	f %	f %	f %	f %	f %	f %	f %
Madde 19	8 %24.2	2 %6.1	23 %69.7	6 %25		18 %75	9 %15.8	5 %8.8	43 %75.4
Madde 20	12 %36.4	2 %6.1	19 %57.6	9 %37.5	1 %4.2	14 %58.3	26 %45.6	3 %5.3	28 %49.1
Madde 21	10 %30.3	2 %6.1	21 %63.6	11 %45.8	2 %8.3	11 %45.8	21 %36.8	4 %7	32 %56.1
Madde 22	8 %24.2	2 %6.1	23 %69.7	6 %14.3	3 %7.1	15 %35.7	14 %24.6	5 %8.8	38 %66.7

Tablo 16’da öğrencilerin programın uyum boyutuna ilişkin görüşlerinin dağılımı görülmektedir. “Erasmus programı süresince arkadaş edinmekte ciddi problemler yaşıyorum” şeklinde ifade edilmiş olan Madde 19’a Türk öğrencilerin %69.7’si, yabancı öğrencilerin ise %75’i katıldıklarını belirtmişlerdir. Misafir olduğum üniversitenin eğitim sistemine alışmakta güçlük çekiyorum” şeklinde ifade edilmiş olan Madde 20’ye Türk öğrencilerin %57.6’sı, yabancı öğrencilerin ise %58.3’ü katıldıklarını belirtmişlerdir. “Erasmus programıyla misafir olduğum üniversitede başarılı olabilmek için ekstra çalışıyorum” şeklinde ifade edilmiş olan Madde 21’e Türk öğrencilerin %63.6’sı, yabancı öğrencilerin ise %45.8’i katıldıklarını belirtmişlerdir. “Bulduğum ülkenin kültürel yapısına adapte olmakta zorlanıyorum” şeklinde ifade edilmiş olan Madde 22’ye Türk öğrencilerin %69.7’si, yabancı öğrencilerin ise %35.7’si katıldıklarını belirtmişlerdir.

Öğrencilerin uyruklarına göre uyum boyutu memnuniyet puanlarının analizinde bağımsız gruplar t-testinin Levene’s önem düzeyi ($p < 0.05$) olduğu için ($F(55) = 5.333$) olduğu için t testi yerine Mann Whitney U testi uygulanmıştır. Öğrencilerin uyum boyutu memnuniyet puanlarının uyuğa göre Mann Whitney U testi sonuçları Tablo 17’de verilmiştir.

Tablo 17 Erasmus programına katılan Türk/ yabancı öğrencilerin uyum boyutuna ilişkin puanların karşılaştırılması

Uyum	N	Sıra ortalaması	Sıra toplamı	U	p
Türk	33	30.94	1021.00	332.000	.287
Yabancı	24	26.33	632.00		

Tablo 17’ ye göre Türk öğrencilerin sıra ortalaması (30.94) yabancı öğrencilerin sıra ortalaması (26.33) ‘dür. Türk ve yabancı öğrencilerin uyum boyutuna ilişkin memnuniyet düzeyi açısından anlamlı bir farklılaşmanın olmadığı görülmektedir ($U=332.000$ $p > .05$).

3.8 Katkı alt boyutuna yönelik bulgular

Tablo 18 Erasmus programına katılan Türk/yabancı öğrencilerin programın katkı boyutuna ilişkin görüşlerinin dağılımı

Katkı	Türk			Yabancı			Toplam		
	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum
	f %	f %	f %	f %	f %	f %	f %	f %	f %
Madde 23	1 %3	2 %6.1	30 %90.9	3 %12.5	1 %4.2	20 %83.3	4 %7	3 %5.3	50 %87.7
Madde 24		2 %6.1	31 %93.9		3 %12.5	21 %87.5		5 %8.8	52 %91.2
Madde 25		2 %6.1	31 %93.9	2 %8.3	1 %4.2	21 %87.5	2 %3.5	3 %5.3	52 %91.2
Madde 26	6 %18.2	5 %15.2	21 %66.7	18 %75		6 %25	24 %42.1	5 %8.8	28 %49.1

Tablo 18 'de öğrencilerin anketin katkı boyutuna ilişkin görüşlerinin dağılımı yer almaktadır. “Erasmus programının akademik gelişimime katkı sağladığını düşünüyorum” şeklinde ifade edilmiş olan Madde 23’e Türk öğrencilerin %90.9’u, yabancı öğrencilerin ise %83.3’ü katıldıklarını belirtmişlerdir. Programa katılmadan ‘Önceki ben’ ile ‘Şimdiki ben’ arasında olumlu yönde önemli bir fark olduğuna inanıyorum” şeklinde ifade edilmiş olan Madde 24’e Türk öğrencilerin %93.9’u, yabancı öğrencilerin ise %87.5’i katıldıklarını belirtmişlerdir. Erasmus programıyla yabancı bir ülkede geçirdiğim yaşantıların beni kişisel olarak zenginleştirdiğini ve yeni bakış açıları kazandırdığına inanıyorum” şeklinde ifade edilmiş olan Madde 25’e Türk öğrencilerin %93.9’u, yabancı öğrencilerin ise %87.5’i Katıldıklarını belirtmişlerdir. “Programa başladıktan sonra misafir olduğum üniversitedeki öğrenim dilini yeterli düzeyde öğrendiğimi düşünüyorum” şeklinde ifade edilmiş olan Madde 26’ya Türk öğrencilerin %66.7’ si katıldıklarını, yabancı öğrencilerin ise %75’i katılmadıklarını belirtmişlerdir.

Erasmus programına katılan öğrencilerin uyruklarına göre katkı boyutu memnuniyet puanlarının analizinde bağımsız gruplar t –testinin Levene’ s önem düzeyi (p)>.05 olduğu

(F(55)= .31) için t testi analizi kullanılmıştır. Programa katılan öğrencilerin katkı boyutu puanlarının uyruğa göre t testi sonuçları Tablo 19’ da sunulmuştur.

Tablo 19 Erasmus programına katılan Türk/ yabancı öğrencilerin katkı boyutuna ilişkin puanların karşılaştırılması

Katkı	N	X	SS	Sd	t	p
Türk	33	11.27	.977	55	3.826	.000
Yabancı	24	10.16	1.20			

Tablo 19’ da Aritmetik ortalamalar dikkate alındığında, Türk öğrencilerin puanlarının yabancı öğrencilere göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Türk öğrencilerin katkı boyutu ortalama puanı $X=11.27$; yabancı öğrencilerin katkı boyutu ortalama puanı $X=10.16$ ’ dır. Türk ve yabancı arasında anlamlı bir fark olduğu göze çarpmaktadır. ($t(55)=3.826$; $p<.01$).

3.9 Beklentilerin Karşlanması alt boyutuna yönelik bulgular

Tablo 20 Öğrencilerin Erasmus programına ilişkin beklentilerinin karşılanması ile ilgili maddelere ait görüşlerin dağılımı

Beklentiler	Türk			Yabancı			Toplam		
	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum
	f %	f %	f %	f %	f %	f %	f %	f %	f %
Madde 27	1 %3.0		32 %97	3 %12.5		21 %87.5	4 %7		53 %93
Madde 28	2 %6.1	2 %6.1	29 %87.8			24 %100	2 %3.5	2 %3.5	53 %93

Tablo 20’ de Erasmus programına katılan öğrencilerin programın beklentilerin karşılanması boyutuna ilişkin görüşleri görülmektedir. “Erasmus programına katılmanın verdiği en doğru kararlardan biri olduğunu düşünüyorum” şeklinde ifade edilmiş olan Madde 27’ye Türk öğrencilerin %97’si, yabancı öğrencilerin ise %87.5’i katıldıklarını belirtmişlerdir. “Genel olarak değerlendirmek gerekirse Erasmus programının belirlenen amaçlar doğrultusunda beklentilerimi karşıladığını düşünüyorum” şeklinde ifade edilmiş olan Madde 28’e Türk öğrencilerin %87.8’i, yabancı öğrencilerin %100’ü katıldıklarını belirtmişlerdir.

Erasmus programına katılan öğrencilerin uyruklarına göre beklentilerin karşılanması boyutu memnuniyet puanlarının analizinde bağımsız gruplar t –testinin Levene’ s önem düzeyi (p)>.05 olduğu (F(55) =005) için t testi analizi kullanılmıştır. Programa katılan öğrencilerin beklentilerin karşılanması alt boyutu puanlarının uyruğa göre t testi sonuçları Tablo 21’ de sunulmuştur.

Tablo 21 Erasmus programına katılan Türk/ yabancı öğrencilerin beklentilerin karşılanması boyutuna ilişkin puanların karşılaştırılması

Beklentilerin Karşlanması	N	X	SS	Sd	t	p
Türk	33	5.75	.7917	55	0.38	.970
Yabancı	24	5.75	.6756			

Tablo 21 incelendiğinde Türk öğrencilerin beklentilerin karşılanması alt boyutundan elde ettikleri puanların Aritmetik ortalaması X=5.75 yabancı öğrencilerin ortalaması X=5.75’ dir. Türk ve yabancı öğrencilerin beklentilerin karşılanması boyutuna ilişkin memnuniyet düzeyi açısından anlamlı bir farklılaşmanın olmadığı görülmektedir (t(55)=0.38 p>0,05).

3.10 Tercihler alt boyutuna yönelik bulgular

Tablo 22 Erasmus programına katılan Türk/yabancı öğrencilerin programın tercihler boyutuna ilişkin görüşlerinin dağılımı

Tercihler	Türk			Yabancı			Toplam		
	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum
	f %	f %	f %	f %	f %	f %	f %	f %	f %
Madde 29	13 %39.4	3 %9.1	17 %51.5	10 %41.7		14 %58.3	18 %31.6	3 %5.3	36 %63.2
Madde 30	17 %51.5	3 %9.1	13 %39.4	7 %29.2	2 %8.3	15 %62.5	20 %35.1	5 %8.8	32 %56.1
Madde 31	7 %21.2	5 %15.2	21 %63.6	18 %75	1 %4.2	5 %20.8	25 %43.9	6 %10.5	26 %45.6

Tablo 22’de öğrencilerin programın tercihler boyutuna ilişkin görüşleri görülmektedir. “Misafir olacağım üniversiteye yönelik seçimimi etkileyen en önemli ölçüt üniversitenin bulunduğu şehir/ülke olmuştur” şeklinde ifade edilmiş olan Madde 29’a Türk öğrencilerin %51.5’i, yabancı öğrencilerin ise %58.3’ü katıldıklarını belirtmişlerdir. “Misafir olacağım üniversiteye yönelik seçimimi etkileyen en önemli ölçüt derslerin İngilizce verilmesiydi” şeklinde ifade edilmiş olan Madde 30’a Türk öğrencilerin %51.5’i katılmadıklarını, yabancı öğrencilerin ise %62.5’i katıldıklarını belirtmişlerdir. “Misafir olacağım üniversiteye yönelik seçimimi etkileyen en önemli ölçüt üniversitenin prestijiydi” şeklinde ifade edilmiş olan Madde 31’e Türk öğrencilerin %63.6’sı katıldıklarını yabancı öğrencilerin ise %75’ i katılmadıklarını ifade etmişlerdir.

Erasmus programına katılan öğrencilerin uyruklarına göre tercihler boyutu memnuniyet puanlarının analizinde bağımsız gruplar t –testinin Levene’ s önem düzeyi (p)>.05 olduğu (F(55)= 1.037) için t testi analizi kullanılmıştır. Programa katılan öğrencilerin tercihler alt boyutu puanlarının uyruğa göre t testi sonuçları Tablo 23’de sunulmuştur.

Tablo 23 Erasmus programına katılan Türk/yabancı öğrencilerin tercihler boyutuna ilişkin puanların karşılaştırılması

Tercihler	N	X	SS	Sd	t	p
Türk	33	6.96	1.75	55	1.672	.100
Yabancı	24	6.08	2.24			

Tablo 23 incelendiğinde, Türk öğrencilerin tercihler alt boyutundan elde ettikleri puanların Aritmetik ortalaması $X=6.96$ yabancı öğrencilerin ortalaması $X=6.08$ 'dir. Bu sonuçlara göre Türk ve yabancı arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir ($t(55)=1.672$; $p>05$).

3.11 Üniversitenin Koşulları alt boyutuna yönelik bulgular

Tablo 24 Erasmus programına katılan Türk/yabancı öğrencilerin programın üniversitenin koşulları boyutuna ilişkin görüşlerinin dağılımı

Koşullar	Türk			Yabancı			Toplam		
	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum
	f %	f %	f %	f %	f %	f %	f %	f %	f %
Madde32	2 %6.1	1 %3	30 %90.9	3 %12.5	3 %12.5	18 %75	5 %8.8	4 %7	48 %84.2
Madde33	6 %18.2	5 %15.2	22 %66.7	16 %66.7	1 %4.2	7 %29.2	22 %38.6	2 %10.5	29 %50.9
Madde34	1 %3	7 %21.2	25 %75.8	3 %12.5	11 %45.8	10 %41.7	4 %7	18 %31.6	35 %61.4

Tablo 24’de öğrencilerin programın üniversitenin koşulları boyutuna ilişkin görüşlerinin dağılımı görülmektedir “Misafir olduğum üniversite teknoloji ile ilgili yeterli alt yapıya sahiptir.” şeklinde ifade edilmiş olan Madde 32’ ye Türk öğrencilerin %90.9’u, yabancı öğrencilerin ise %75’i katıldıklarını belirtmişlerdir. “Misafir olduğum üniversitenin sosyal etkinlikleri (gezi, seminer, spor faaliyetleri vb.) yeterlidir” şeklinde ifade edilmiş olan Madde 33’e Türk öğrencilerin %66.7’si katıldıklarını, yabancı öğrencilerin ise %66.7’si katılmadıklarını ifade etmişlerdir. “Misafir olduğum üniversitenin dersliklerinin öğrenmeyi olumlu yönde etkileyen bir atmosferi vardır” şeklinde ifade edilmiş olan Madde 34’e Türk öğrencilerin %75.8’si katıldıklarını, yabancı öğrencilerin ise %45.8’i kararsız olduklarını belirtmişlerdir.

Öğrencilerin uyrıklarına göre üniversitenin koşulları alt boyutu memnuniyet puanlarının analizinde bağımsız gruplar t-testinin Levene’s önem düzeyi ($p < 0.05$) ve ($F(55) = 8.850$) olduğu için t testi yerine Mann Whitney U testi uygulanmıştır. Öğrencilerin üniversitenin koşulları alt boyutu memnuniyet puanlarının uyuğa göre Mann Whitney U testi sonuçları Tablo 25’ de verilmiştir.

Tablo 25 Erasmus programına katılan Türk/ yabancı öğrencilerin üniversitenin koşulları boyutuna ilişkin puanlarının karşılaştırılması

Üniversitenin Koşulları	N	Sıra ortalaması	Sıra toplamı	U	p
Türk	33	36.17	1193.50	159.500	.000
Yabancı	24	19.15	459.50		

Tablo 25 incelendiğinde, Türk öğrencilerin üniversitenin koşulları boyutundan elde ettikleri puanlarının sıra ortalamaları (36.17) iken yabancı öğrencilerin sıra ortalamaları (19.15)’ dir. Türk ve yabancı öğrencilerin üniversitenin koşulları alt boyutu puanları arasında anlamlı bir fark olduğu anlaşılmaktadır ($U = 159.500$; $p < .05$). Fark, Türk öğrencilerin lehinedir.

3.12 Avrupalılık alt boyutuna yönelik bulgular

Tablo 26 Erasmus programına katılan Türk/yabancı öğrencilerin programın Avrupalılık boyutuna ilişkin görüşlerinin dağılımı

Avrupalılık	Türk			Yabancı			Toplam		
	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum
	f %	f %	f %	f %	f %	f %	f %	f %	f %
Madde 35	5 %15.2	7 %21.2	21 %63.6	3 %21.5		21 %87.5	8 %14	7 %12.3	42 %73.7
Madde 36	4 %12.1	4 %12.1	25 %75.8	2 %8.3	5 %20.8	17 %70.8	6 %10.5	9 %15.8	42 %73.7
Madde 37	5 %15.2	5 %15.2	23 %69.7	10 %41.7	7 %29.2	7 %29.2	15 %26.3	12 %21.2	30 %52.6
Madde 38		2 %6.1	31 %93.9		2 %8.3	22 %91.7		4 %7	53 %93.9
Madde 39	7 %21.2	6 %18.2	20 %60.6	2 %8.3	2 %8.3	20 %83.3	9 %15.8	8 %14	40 %70.2
Madde 40	3 %9.1	7 %21.2	23 %69.7	12 %50	2 %8.3	10 %41.7	15 %26.3	9 %15.8	33 %57.9
Madde 41	2 %6.1	6 %18.2	25 %75.8	2 %8.3	%	23 %91.7	4 %7	6 %10.5	47 %82.5

Tablo 26’ da öğrencilerin programın “Avrupalılık” boyutu ile ilgili görüşlerinin dağılımı görülmektedir. “Bu program sayesinde kendimi artık bir Avrupalı olarak görüyorum.” şeklinde ifade edilmiş olan Madde 35’e Türk öğrencilerin %63.6’ sı, yabancı öğrencilerin %87.5’i katıldıklarını belirtmişlerdir. “Üniversite eğitimimi tamamladıktan sonra yabancı bir ülkede çalışmayı düşünüyorum” şeklinde ifade edilmiş olan Madde 36’ya Türk öğrencilerin %75.8’i, yabancı öğrencilerin ise %70.8’i katıldıklarını belirtmişlerdir. “Erasmus deneyimi sayesinde Avrupalılarla olan benzerliklerimizin farklılıklarımıza göre daha çok olduğunu görüyorum” şeklinde ifade edilmiş olan Madde 37’e Türk öğrencilerin %69.7’ si katıldıklarını, yabancı öğrencilerin ise %41.7’si katılmadıklarını belirtmişlerdir. “Erasmus programının AB ülkeleri arasında kültür alışverişini sağlayan bir misyona sahip olduğunu

düşünüyorum” şeklinde ifade edilmiş olan Madde 38’e Türk öğrencilerin %93.9’ u, yabancı öğrencilerin %91.7’si katıldıklarını belirtmişlerdir. “ Erasmus programının çeşitli yönlerden modernizasyona ihtiyaç duyduğunu düşünüyorum” şeklinde ifade edilmiş olan Madde 39’a Türk öğrencilerin %60.6’ sı, yabancı öğrencilerin ise %83.3’ü katıldıklarını belirtmişlerdir. “Katılımcıların daha nitelikli öğrencilerden seçilmesi gerektiğini düşünüyorum” şeklinde ifade edilmiş olan Madde 40’a Türk öğrencilerin %69.7’si katıldıklarını, yabancı öğrencilerin ise %50’si katılmadıklarını ifade etmişlerdir. ”Erasmus programına bir kereden daha fazla katılma hakkı verilmesi gerektiğini düşünüyorum” şeklinde ifade edilmiş olan Madde 41’e Türk öğrencilerin % 75.8’i, yabancı öğrencilerin ise % 91.7’si katıldıklarını ifade etmişlerdir.

Erasmus programına katılan öğrencilerin uyruklarına göre Avrupalılık boyutu memnuniyet puanlarının analizinde bağımsız gruplar t –testinin Levene’ s önem düzeyi (p)>.05 olduğu (F(55)=0.16) için t testi analizi kullanılmıştır. Programa katılan öğrencilerin Avrupalılık boyutu puanlarının uyruğa göre t testi sonuçları Tablo 27’ de sunulmuştur.

Tablo 27 Erasmus programına katılan Türk/ yabancı öğrencilerin Avrupalılık boyutuna ilişkin puanlarının karşılaştırılması

Avrupalılık	N	X	SS	Sd	t	p
Türk	33	18.30	2.27	55	1.015	.314
Yabancı	24	17.66	2.42			

Tablo 27 incelendiğinde Türk öğrencilerin Avrupalılık alt boyutundan elde ettikleri puanların Aritmetik ortalaması X=18.30 yabancı öğrencilerin ortalaması X=17.66’ dır. Türk ve yabancı öğrencilerin Avrupalılık boyutuna ilişkin memnuniyet düzeyi açısından anlamlı bir farklılaşmanın olmadığı görülmektedir (t(55)=1.015 p>.05).

BÖLÜM IV

4.1

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu bölümde, araştırmada elde edilen bulgulara dayalı olarak sonuçlar özetlenerek, tartışılmakta ve bu sonuçlara bağlı olarak bazı öneriler sunulmaktadır.

Öğrenci memnuniyetleri t-testi sonucunda iki öğrenci grubu arasında Türk öğrenciler lehine anlamlı bir fark olduğu görülmektedir ($t=2.441$ $p<.05$). Bu durum, gerçekleştirilen sosyal etkinlikler ve üniversite koşulları nedeniyle ilgi odağı durumundaki Avrupa üniversitelerinde öğrenim gören Türk öğrencilerin memnuniyet düzeyleri ortalamalarının yüksek olmasıyla ilişkilendirilebilir.

Araştırma bulgularına göre Erasmus programına katılan kız ve erkek öğrenciler arasında memnuniyet düzeyi yönünde anlamlı bir fark görülmemektedir ($t=-.762$ $p>.05$). Bu durum Erasmus programına katılan öğrencilerin programla ilgili benzer beklentilere sahip olmalarıyla açıklanabilir.

t-testi sonucunda 20–24 ve 24+ yaş grubu arasında 20–24 yaş grubu lehine anlamlı bir farkın olduğu görülmektedir ($t=1.964$ $p<.05$). Bireyin yaşı ilerledikçe deneyimleri çeşitlenmektedir. Bu nedenle ileri yaş gruplarındaki katılımcıların programa ait beklentilerinin daha fazla olduğunu ve bunlarında program tarafından çok fazla karşılanmadığını söylemek mümkündür.

Erasmus programına katılan Türk ve Yabancı öğrencilerin memnuniyet düzeylerinde öğrenim gördükleri bilim dalına göre anlamlı bir farkın olmadığı görülmektedir ($t=.303$ $p>.05$). Bu durum Erasmus programına katılan öğrencilerin programı akademik boyutundan çok sosyo-kültürel boyutta değerlendirmeleriyle ilişkilendirilebilir.

Erasmus programına katılan Türk/Yabancı öğrencilerin yabancı dil hazırlık dersi alıp almamalarına göre memnuniyet düzeyleri arasında anlamlı bir farkın olmadığı görülmektedir ($t=.168$ $p>.05$). Bu durum seçilen öğrencilerin belli düzeyde İngilizce alt yapısına sahip olması ve birçok üniversitedeki eğitim dilinin İngilizce olması ile açıklanabilir.

Anketin ikinci bölümünde amaçlar alt boyutundan elde edilen puanların yüzde ve frekans dağılımlarına göre Türk ve yabancı öğrenciler Erasmus programına akademik açıdan kendini geliştirme, yabancı dil öğrenme fırsatını yakalama, çok kültürlü bir ortamda yabancı arkadaşlar edinme ve yabancı bir kültürü tanımak için katıldığı görülmektedir. Erasmus programı yükseköğretim kurumlarının işbirliği teşvik etmeye, eğitimin kalitesini ve eğitimde Avrupa boyutunu güçlendirmeyi ve az bilinen ve öğretilen dillerin yaygınlaştırılmasını amaçlayan bir programdır. Bu kapsamda Türk ve yabancı öğrencilerin programa katılma amaçlarının Erasmus programının temel hedefleriyle bağdaştığı söylenebilir. Yabancı öğrencilerin programa katılım amaçları arasında yabancı dil öğrenmenin daha az yer alması toplumsal refahı yakalamış modern Avrupa ülkelerinde yabancı dil bilme olgusunun bir gereklilikten çok yaşam tarzı olmasıyla ve doğru orantılı olarak yabancı dil bilen insan sayısının fazla olmasıyla açıklanabilir.

Amaçlar alt boyutundan elde edilen memnuniyet puanları karşılaştırıldığında Türk ve yabancı öğrencilerin bu boyuttan elde ettikleri memnuniyet puanları arasında önemli bir farkın olmadığı görülmektedir. Hem Türk hem de yabancı öğrencilerin benzer amaçlarla bu programa katıldıkları söylenebilir.

Maddi destek alt boyutundan elde edilen puanların yüzde ve frekans dağılımlarına bakıldığında öğrencilerin öğrenim görülen üniversiteye herhangi bir ücret ödemedikleri, o ülkede öğrenim gören öğrencilerin tüm haklarına sahip oldukları, Erasmus programı süresince kendi ülkelerindeki burslardan yararlandıkları ve aileden maddi destek aldıkları görülmektedir. Erasmus programı süresince öğrencilere ulusal ajans tarafından gittikleri ülkeye göre değişebilen miktarlarda maddi destek sağlanır. Yabancı ülkelere Türkiye'ye gelen öğrenciler için bu destek aylık ortalama 300€'dur. Türkiye'den yabancı ülkelere giden öğrenciler için bu destek Slovak Cumhuriyeti ve Çek Cumhuriyeti için aylık ortalama 400€, Belçika, Almanya ve İtalya için aylık ortalama 500€, Fransa ve Danimarka için aylık 600€ olarak belirlenmiştir (www.ua.gov.tr). Uluslararası Stratejik Araştırmalar Kurumu (2008) raporuna göre Türkiye AB ülkelerine göre rakamsal farklar yönünden avantajlı bir durumdadır ve İngiltere'de 1.000-1.500 sterlin aylık gelir Türkiye'de ortalamanın üzerinde bir hayat standardı sunabilmektedir.

Bu durumun nedeni Türk lirasının kaynak ülke para biriminden değer olarak düşük olması olabilir. 2008-2009 yılında verilen hibe miktarları dikkate alındığında ülkelerin pahalılık endeksi ve yaşam standartlarının göz önünde bulundurulduğu anlaşılmaktadır. Ancak Erasmus bir burs programı değildir. Türk ve yabancı öğrencilerin hibeleri yetersiz bulmaları öğrencilerin Erasmus programını yurt dışındaki tüm harcamalarını karşılayacak bir burs olarak algılamış olabileceklerini düşündürmüştür.

Maddi destek alt boyutundan elde edilen memnuniyet puanları karşılaştırıldığında Türk ve yabancı öğrencilerin bu boyuttan elde ettikleri memnuniyet puanları arasında önemli bir farkın olmadığı görülmektedir.

Yardım alt boyutundan elde edilen puanların yüzde ve frekans dağılımlarına bakıldığında Türk ve yabancı öğrencilerin bir sorunla karşılaştıklarında Uluslar arası İlişkiler Ofisinden, yerel öğrencilerden ve diğer Erasmus öğrencilerinden yardım istedikleri görülmektedir. Bu sonuca dayanarak öğrencilerin yabancı bir kültüre ve eğitim kurumuna kolay uyum sağladıkları ve Erasmus programının öğrencilerin samimi ilişkiler ve arkadaşlıklar kurmalarını sağlayan bir program olduğu söylenebilir. Erasmus koordinatörü gelen öğrencilerin akademik oryantasyonu, ders seçimi, hareketlilik faaliyetleri ve program süresince öğrencilerin sıkıntıları olduğunda destek olunması ve eğitimlerinin takibinden sorumludur. Hem Türk hem yabancı öğrenciler bir sorun karşısında Erasmus Koordinatöründen yardım istediklerini belirtmişlerdir. Genel olarak, Türk ve yabancı öğrenciler bir sorunla karşılaştıklarında öğrenim gördükleri üniversiteler tarafından destek gördüklerini ve sorunlarının çözüldüğü söylenebilir.

Öğrenci değişim programları, Avrupa ülkeleri arasında önemli ölçüde öğrenci hareketliliğine neden olmaktadır. Ülkelerarası öğrenci değişimi gittikçe artmaktadır. Öğrenci niteliğindeki bu değişim ve sayısal artış, üniversitelerde yapısal değişikliklere de yol açmıştır. Örneğin Rehberlik ve Danışma Hizmetlerinin gelişimine verilen önem son yıllarda giderek artmıştır (Külahoğlu, 2002:182). Bu bağlamda Erasmus programına katılan Türk ve yabancı öğrenciler misafir olunan üniversitede verilen oryantasyon eğitiminin yeterli olduğunu düşünmektedir. Ayrıca öğrencilerin konaklama sorunu da yaşamadıkları anlaşılmaktadır.

Yardım alt boyutundan elde edilen memnuniyet puanları karşılaştırıldığında Türk ve yabancı öğrencilerin bu boyuttan elde ettikleri puanlar arasında önemli bir farklılık olmadığı görülmektedir.

Haklar alt boyutundan elde edilen puanların yüzde ve frekans dağılımlarına göre Türk ve yabancı öğrencilerin buldukları üniversitede yerel öğrencilere tanınan ayrıcalıklar konusunda benzer düşüncelere sahip oldukları görülmektedir. Kültürel ve etnik farklılıklar Avrupa'nın ilgi odağı durumuna gelmiştir. Bu durum ülkelerarası farklılıklar göstermekle birlikte Avrupa toplumu çeşitli sosyal eğilimler ve gelişmelere paralel olarak kültürel ve etnik çeşitliliğe yönelmektedir. Avrupa Irk Eşitliği Politikaları üye devletlerin ırkçılık ve ayrımcılığa karşı birtakım yasal düzenlemeler gerçekleştirmelerini zorunlu kılmaktadır. Bu uygulama yabancı öğrencilere ayrımcılığa karşı çeşitli yasal haklar tanımaktadır. Yükseköğretim öğretim kurumlarında bu uygulamanın örnekleri en sert ayrımcı politikalara sahip Avrupa üniversitelerinde bile görülmektedir (Gifford, Gocsal, Gonçalves ve Wolodzko, 2007:3-4). Bu durum katılımcı öğrencilerin buldukları üniversitenin kendi öğrencilerine daha ayrıcalıklı davranmadığını düşünmelerinin nedeni olabilir. Aynı zamanda bu durum Türk ve yabancı öğrencilerin buldukları üniversitede haksız bir muameleye uğramadıklarını ve öğrenim görecekları üniversite ile birlikte istedikleri dersleri de seçme özgürlüğüne sahip oldukları sonucu ile de örtüşmektedir.

Haklar boyutundan elde edilen memnuniyet puanları karşılaştırıldığında Türk ve yabancı öğrencilerin bu boyuttan elde ettikleri puanlar arasında önemli bir farklılık olmadığı görülmektedir.

Uyum alt boyutundan elde edilen puanların yüzde ve frekans dağılımlarına bakıldığında öğrencilerin en çok arkadaş edinmede zorluk yaşadıkları görülmektedir. Araştırmanın bu sonucu, Güçlü'nün (1996) yabancı öğrencilerin arkadaş edinmekte güçlük yaşadıkları sonucuyla örtüşmesi bakımından anlamlıdır. Neredeyse tamamen farklı olan gelenekler ve yaşam biçimi birçok öğrencinin yabancı bir kültüre uyum sağlamasının zor ve çaba gerektiren bir süreç olduğunu düşündürmektedir. Bunu öğrencilerin buldukları üniversitenin eğitim sistemine alışma ve başarılı olmak için ekstra çalışma sorunları izlemektedir. Öğrenciler misafir oldukları üniversitenin eğitim sistemine alışmakta güçlük çektiklerini ifade etmektedir. Bu durumun nedeni her ülkenin eğitim sisteminin farklı olması ve yabancı bir dilde eğitimin görmenin getirdiği zorluklarla açıklanabilir.

Araştırma elde edilen sonuçlara göre Türk öğrencilerin buldukları ülkede akademik yönden başarılı olmak için ekstra çalışmak durumunda kaldıkları anlaşılmaktadır. Bu durumun nedeni Türk eğitim sistemi ile yabancı ülkelerdeki eğitim sistemi arasında büyük farklılıkların bulunmasıyla ilişkilendirilebilir. Türkiye’de kavramların sorgulanmadan öğrenildiği ve teorik olarak verildiği ezberci eğitim sistemi nedeniyle yurt dışındaki proje tabanlı eğitim sistemine uyum problemleri yaşayan öğrencilerin çalışma yükü artmaktadır. Bu durum öğrencilerin buldukları ülkenin kültürel yapısına adapte olmakta zorluk çektikleri bulgusuyla birlikte değerlendirildiğinde önemli bir sorun olduğu düşünülmektedir. Ancak öğrencilerin uyum boyutundan elde ettikleri puanlar karşılaştırıldığında bu boyutta yer alan sorunlar açısından Türk ve yabancı öğrenciler arasında fark olmadığı görülmektedir.

Katkı alt boyutundan elde edilen puanların yüzde ve frekans dağılımları dikkate alındığında Türk ve yabancı öğrencilerin Erasmus programının akademik gelişimlerine katkı getirdiğine inandıkları görülmektedir. Bu sonuçlara göre Erasmus programının yurtdışında eğitim almanın ve diğer ülkelerin kültürünü tanımanın yanında akademik gelişim açısından da önemli bir program olduğu görülmektedir. Erasmus programı ilgili olduğu akademik alanda gelişime katkıda bulunmakta, öğretme metodlarında ve materyallerinde yenilikleri teşvik etmekte ve iyi uygulamaların yaygınlaştırılmasını sağlamaktadır

Yüzde ve frekans dağılımlarına bakıldığında öğrenciler “önceki ben” ile “şimdiki ben” arasında olumlu yönde önemli bir farklılık olduğunu ifade etmektedir. Öğrencilerin ailelerinden uzakta farklı kültürlerde karşılaştıkları güçlüklerin üstesinden gelmeleri, kendi yaşamlarının kontrolünü üstlenmeleri ve aynı zamanda farklı kültürlerde yaşayabilme becerisini geliştirmelerinin bu duruma neden olabileceği düşünülmüştür.

Aynı zamanda programa katılan Türk ve yabancı öğrenciler yabancı bir ülkede geçirilen yaşantıların kendilerini kişisel olarak zenginleştirdiğine ve yeni bakış açıları kazandırdığına inanmaktadır. Bu bağlamda Erasmus programının öğrencilerin kültürel ve sosyal farkındalık düzeyini artıran, farklı kültürlerde yaşayabilme becerisini geliştiren ve Avrupalılık bilincinin oluşmasına katkıda bulunan bir program olduğu söylenebilir.

Öğrencilere bulunduğunu ülkenin dilini öğrenme fırsatı sunmak ve az konuşulan Avrupa dillerinin yaygınlaşmasını sağlamak Erasmus programının genel hedefleri arasındadır.

Yüzde ve frekans dağılımlarına göre Türk öğrencilerin Erasmus programına başladıktan sonra misafir olunan ülkedeki öğrenim dilini yeterli düzeyde öğrendikleri anlaşılmaktadır. Ancak yabancı öğrenciler Türkçe'yi yeterli düzeyde öğrenemediklerini ifade etmişlerdir. AB'nin oluşumundan bu yana temel hedefleri arasında sıkı bağları olan ve çok dilliğin egemen olduğu ortak ve demokratik bir yapı oluşturmak yer almaktadır. Dil kültürel kimliğin ve Avrupa'nın kültürel mirasının önemli bir parçasıdır ve bu bağlamda dilsel çeşitliliğin göz ardı edilmemesi gerekmektedir (Gündüz, 2006). Türkiye Ekim 2005'te AB'ye katılım müzakerelerine tam üyelik amacıyla başlamıştır ancak bu durumun bir garantisinden söz edilemez. Bu kapsamda yabancı öğrencilerin Türkiye'yi AB üyesi ülke olarak görmedikleri için dilimizi öğrenmeye de fazla önem vermedikleri sonucu çıkarılabilir. Bu durumun diğer bir nedeni Türkçenin Ural-Altay dil grubunda sondan eklemeli bir dil olmasından dolayı istisnaların ve kuralların diğer dillere göre çok olması ve bu durumun yabancıların Türkçe öğrenmesini güçleştirmesi olabilir.

Katkı boyutundan elde edilen memnuniyet puanları karşılaştırıldığında Türk ve yabancı öğrencilerin bu boyuttan elde ettikleri puanlar arasında Türk öğrenciler lehine anlamlı fark olduğu görülmektedir. Türk öğrencilerin akademik gelişimin yanı sıra kişisel gelişim ve yabancı dil bilgisini geliştirme konusunda yabancı öğrencilerden daha fazla memnun oldukları sonucu ortaya çıkmaktadır.

Beklentilerin Karşılanması alt boyutundan elde edilen puanların yüzde ve frekans dağılımlarına göre Erasmus programı kapsamında yurt dışına giden Türk öğrencilerimiz edindikleri yurt dışındaki üniversitelerde öğrenim görme, yabancı dil bilgilerini geliştirme ve edinilen tecrübeler yoluyla daha donanımlı olma fırsatını vermektedir. Diğer yandan yurt dışından Türkiye'ye gelen öğrenciler de yüksek öğretim sistemimiz konusunda bilgi edinme ve Türk kültürünü tanıma fırsatına sahip olmaktadır. Bu kapsamda hem Türk hem yabancı öğrenciler Erasmus programına katılmanın verilen en doğru kararlardan biri olduğunu düşünmektedirler. Erasmus öğrenci hareketliliği öğrencilerine hem akademik ve profesyonel gelişim fırsatı sunmakta hem de kültür, dostluk, paylaşım kavramlarının yerleşmesini sağlamaktadır. Bu bağlamda Erasmus programının akademik gelişimlerine katkı sağladığını, programa katıldıktan sonra kendilerinde olumlu yönde önemli farklılıklar olduğunu ve yabancı bir ülkede geçirilen yaşantıların kendilerini kişisel olarak zenginleştirdiğine inanan öğrencilerin büyük bir kısmının beklentilerinin karşılandığı söylenebilir.

Beklentilerin karşılanması boyutundan elde edilen memnuniyet puanları karşılaştırıldığında Türk ve yabancı öğrencilerin bu boyuttan elde ettikleri puanlar arasında önemli bir farkın olmadığı görülmektedir.

Tercihler alt boyutundan elde edilen puanların yüzde ve frekans dağılımlarına bakıldığında öğrencilerin karar vermesini etkileyen en önemli ölçütlerden birinin üniversite'nin bulunduğu şehir/ülke olduğu görülmektedir. Bunun nedeni yurt dışındaki büyük şehirlerin pahalı olması dolayısıyla kiralanacak ev bulmakta zorluk yaşanması ve büyük şehirlerdeki üniversitelerde çevre edinme şansının daha az olması ile ilişkilendirilebilir.

Bununla birlikte Türk öğrencilerin tercihlerini belirlerken derslerin İngilizce verilmesini dikkate almadıkları görülmektedir. Erasmus programı AB üyesi ve aday ülkelerde kültürel çeşitliliği geliştirme amacını taşımaktadır ve programın yükseköğretimde tüm derslerin İngilizce verilmesi gibi bir amacı bulunmamaktadır (Kaynar, 2010). Ayrıca bazı derslerin kapsamları ve ilgili materyalleri bu derslerin yalnızca anadilde verilmesini zorunlu kılmakta ve bazı bölümlerde verilmekte olan dersler aktif öğrenci katılımını ve tartışmayı gerektirmekte derslerin İngilizce verilmesi ise yeterli İngilizce altyapısına sahip olmayan Türk öğrenciler için sorunlu bir durum haline gelmektedir (Kaynar, 2010). Yabancı öğrenciler için derslerin İngilizce verilmesi Türk öğrencilerden farklı olarak bir tercih nedeni olarak ortaya çıkmaktadır. Avrupa Birliği içinde sınırların kaldırılması ve hareket serbestliğinin sağlanmasıyla birlikte Avrupa' da çeşitli yabancı dillerin öğrenilmesine zemin hazırlanmış ve Avrupa Dil politikası oluşturulmuştur (Yüce, 2005). Bunu izleyen yıllarda Avrupa Konseyi tarafından Avrupa Vatandaşlığı Dil Öğrenimi ve Avrupa Dil Pasaportu uygulamaları başlatılmıştır. Bu uygulamalardaki önemli bir amaç çok dilli ev ortamında büyüyen dil kullanıcıların dili kullanmada bilinçli olmalarını sağlamak ve dili yansıtmaya becerilerini geliştirmektedir. Aynı zamanda yükselen küreselleşme ile birlikte iletişimin de küreselleşeceği düşüncesi Avrupa' da büyük çoğunluğu yabancı dil öğrenmeye teşvik etmiş ve dil eğitim sektörü ihtiyacını doğurmuştur (www.dragosfer.com Mart 2010). Bu kapsamda yabancı dil eğitimi sektörü giderek büyüyen bir sektör haline gelmiş ve İngilizce sektördeki yerini giderek sağlamlaştırarak uluslararası iletişim dili olma özelliğini kazanmıştır. Türk öğrencilerin tercihlerini belirlerken öğretim dilinden çok üniversitenin prestijini göz önüne aldıkları görülmektedir.

Üniversiteyi prestijli kılan unsurların iyi çalışan eğitim sistemleri, başarıları ve geniş kaynakları olduğu düşünüldüğünde bu üniversitelerde öğrenim gören öğrencilerin akademik tatminlerinin daha yüksek olacağı düşünülmektedir. Bu nedenle Türk öğrencilerin akademik tatmine önem verdikleri ve prestijli üniversiteleri tercih ettikleri sonucu çıkarılabilir.

Tercihler boyutundan elde edilen memnuniyet puanları karşılaştırıldığında Türk ve yabancı öğrencilerin derslerin İngilizce verilmesi ve üniversitenin prestiji konusunda farklı görüşlere sahip oldukları görülmektedir ancak bu durum Türk ve yabancı öğrencilerin bu boyuttan elde ettikleri memnuniyet puanları arasında önemli bir farklılık yaratmamaktadır.

Üniversitenin koşulları alt boyutundan elde edilen puanların yüzde ve frekans dağılımlarına bakıldığında Türk öğrencilerin buldukları üniversitenin sosyal ve kültürel etkinliklerinden memnun oldukları bir başka ifade ile yurt dışındaki üniversitelerin Erasmus programının kültürel boyutuna Türkiye'deki üniversitelerden daha fazla önem verdikleri sonucu ortaya çıkmaktadır. Yabancı öğrenciler için bu durum beklenti düzeyinin altında gerçekleşmiştir. Kültürel ve sosyal ilişkilerin zenginleştirilmesi ve Türk üniversitelerinin cazibe merkezi durumuna getirilmeleri için sosyal aktivitelerin artırılması gerekmektedir.

Sınıf atmosferi öğrenme üzerinde önemli bir etkiye sahiptir. Araştırmalar olumlu sınıf atmosferinin oluşturulduğu sınıflarda öğrencilerin daha başarılı olduğunu ortaya çıkarmıştır (Künkül, 2008). Yurt dışındaki üniversitelerde bazı büyük firmaların da yardımı ile teknik donanım ve derslikler iyileştirilmektedir. Ancak Türkiye'nin ekonomik durumu düşünüldüğünde iki yüzden fazla öğrenci bir amfiye toplanarak derslerde başarı elde edilmeye çalışılmaktadır. Bu bağlamda Türk öğrenciler buldukları üniversitenin atmosferinin öğrenme üzerinde olumlu etkiye sahip olduğunu; yabancı öğrenciler ise buldukları üniversitenin atmosferinin öğrenme üzerinde olumlu bir etkiye sahip olmadığını düşünmektedir. Bununla beraber Türk ve yabancı öğrenciler misafir oldukları üniversitenin teknoloji ile ilgili yeterli alt yapıya sahip olduğunu düşünmektedir.

Üniversitenin Koşulları alt boyutundan elde edilen memnuniyet puanları karşılaştırıldığında Türk ve yabancı öğrencilerin bu boyuttan elde ettikleri puanlar arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. Türk öğrencilerin düzenlenen sosyal etkinlikler ve sınıf atmosferi konusunda yabancı öğrencilerden daha fazla memnun oldukları sonucu ortaya çıkmaktadır.

Avrupalılık alt boyutundan elde edilen puanların; yüzde ve frekans dağılımlarına bakıldığında Türk ve yabancı öğrencilerin bu program sayesinde kendilerini Avrupalı olarak gördükleri anlaşılmaktadır. Erasmus programı AB ülkeleri arasında kültür alışverişi yoluyla “Avrupalılık” boyutunu geliştirmeyi amaçlayan bir oluşumdur. Erasmus programı kapsamında değişim programına katılan öğrencilerin sosyo kültürel anlamda edindikleri tecrübeler ve Avrupa’nın kucaklaştığı, önyargılardan uzak bir ortam içinde bulunmanın programa katılan öğrencilerin kendilerini “Avrupalı” hissetmelerini sağladığı söylenebilir.

Yüzde ve frekans dağılımları dikkate alındığında Türk ve yabancı öğrencilerin benzer biçimde mezun olduktan sonra yabancı bir ülkede çalışmayı istedikleri görülmektedir. Yurt dışı maaş ücretlerinin cazip olması; yurt dışında çalışmış olmanın iş hayatında önemli bir referans kabul edilmesi ve program kapsamında yurt dışında edinilen tecrübeler bu durumun nedeni olabilir. Erasmus programı sayesinde sosyo kültürel açıdan edinilen tecrübeler öğrencilerin farklı kültürlerle ve akademik çevrelere uyum kabiliyetini artırmakta; özgüvenlerinin gelişmesine, farklı bakış açıları edinmelerine kendi hayatlarının kontrolünü üstlenmelerine yardımcı olduğu düşünülmektedir. Aynı zamanda yurt dışında çalışmak için aranan niteliklerin başında yabancı dilmek ve yurt dışı tecrübesine sahip olmak gelmektedir. Erasmus programı sayesinde kazanılan bu deneyimlerin öğrencileri yurt dışında çalışma konusunda teşvik ettiği söylenebilir.

Yüzde ve frekans dağılımları dikkate alındığında Türk öğrencilerin benzerliklerimizin, yabancı öğrencilerin ise farklılıklarımızın daha fazla olduğunu düşündükleri görülmektedir. Avrupa felsefe, bilim ve sanata katkıları ile tarihsel bağlamda daha yoğun ve işlevsel olan köklü bir medeniyettir (Urhan, 2005). Aynı zamanda sosyal hak ve özgürlüklere gösterdiği duyarlılıkla diğer ülkelere örnek teşkil etmektedir. Türkiye ise iş ve sosyal yaşantısında Osmanlı İmparatorluğunun etkilerinin hissedildiği, ataerkil aile yapısı Avrupa’dan çok farklı özellikler taşıyan bir ülkedir. Bu durum öğrencilerin benzerlikler konusunda farklı düşüncelere sahip olmalarının bir nedeni olabilir.

Erasmus programının kültür alışverişini sağlama misyonu ile ilgili görüşün yüzde ve frekans dağılımlarına bakıldığında Türk ve yabancı öğrencilerin programla ilgili benzer düşüncelere sahip oldukları görülmektedir. Erasmus programı kültür alışverişini temel vizyonu olarak kabul eden; öğrencilerin farklı kültürleri ve eğitim sistemlerini tecrübe

edinmelerini amaçlayan önemli bir programdır. Programa katılan öğrenciler birer “kültür elçisi” olarak görülmekte ve bu yolla hoşgörünün ve sosyal duyarlılığın gelişmesine katkı sağlanmaktadır. Bu bağlamda Türk ve yabancı öğrencilerin Erasmus programını AB ülkeleri arasında kültür alışverişini sağlayan bir oluşum olarak kabul ettikleri düşünülmektedir.

Erasmus programı farklı kültürlerin uyum içinde yaşamayı öğrendiği, önyargıların yıkıldığı ve toplumsal bilincin oluşmasının sağlandığı bir değişim programıdır. Program birçok başarıya imza atmış olmakla beraber eksik yönleri de mevcuttur. Bunların başında sosyal organizasyonların yetersizliği gelmektedir. Bu nedenle programa katılan Türk ve yabancı öğrenciler programının çeşitli yönlerden modernizasyon gerektirdiğine inanmaktadır.

Yüzde ve göre frekans dağılımlarına göre Türk ve yabancı öğrenciler Erasmus programına katılan öğrencilerin daha nitelikli öğrencilerden seçilmesi konusunda farklı görüşlere sahip oldukları görülmektedir. Bu durum Türk öğrencilerin Erasmus programının akademik boyutuna; yabancı öğrencilerin ise Erasmus programın kültürel boyutuna daha fazla önem verdikleri sonucunu düşündürmektedir.

Türk ve yabancı öğrencilerin benzer biçimde programa katılma hakkının bir kereden fazla olması gerektiğini düşünmeleri kısa bir dönemde tamamlanan değişim sürecinin farklı kültürleri yeterince tanımaya imkân vermemiş olması ile ilişkilendirilebilir. Ayrıca bu sonuç program kapsamında farklı kültürlerde yaşanan sosyo kültürel deneyimlerin öğrencileri kişisel olarak zenginleştirmesi, onlara yeni bakış açıları kazandırması ve beklentilerinin karşılanması ile birlikte değerlendirildiğinde Erasmus programının başarılı bir program olduğu sonucu ortaya çıkmaktadır.

Avrupalılık boyutundan elde edilen memnuniyet puanları karşılaştırıldığında Türk ve yabancı öğrencilerin benzerliklerimiz ve programa katılan öğrencilerin nitelikleri konusunda farklı görüşlere sahip oldukları ancak bu durumun Türk ve yabancı öğrencilerin bu boyuttan elde ettikleri puanlar arasında önemli bir farklılık oluşturmadığı görülmektedir.

Araştırma sonuçlarına göre getirilebilecek öneriler şöyle sıralanabilir;

- Erasmus programına katılan öğrencilerin yerel öğrencilerle ve diğer Erasmus öğrencileriyle bütünleşmelerini ve bulduklarını ortama daha kolay adapte olmalarını sağlayacak sosyal organizasyonlar düzenlenmelidir.
- Erasmus programından duyulan memnuniyet düzeylerinin artırılması için Avrupa Birliği tarafından finanse edilen hibeler çeşitli burslar yoluyla desteklenmelidir.
- Öğrencilere programa başlamadan önce program ve misafir olunacak ülke ile bilgiler verilmeli öğrenciler olası sorunlar hakkında bilgilendirilmelidir.
- Öğrencilerin sorunları Erasmus koordinatörlükleri tarafından hızlı bir şekilde çözülmeli; programa katılan öğrencilerin birer “kültür elçisi” oldukları göz önüne alınarak gerekli ilgi ve gerekli misafirperverlik gösterilmelidir.
- Öğrencilerin memnuniyet düzeylerinin artırılması için her öğrenciye en az bir yıl eğitim imkânı sağlanmalı ve katılım kontenjanı artırılmalıdır.
- Yeterli İngilizce alt yapısı olmayan Türk öğrencilerin İngilizceyi etkili kullanma becerilerini geliştirmek için İngilizce kurs programları ve seminerler düzenlenmelidir.
- Arkadaş edinmekte zorluk yaşayan öğrenciler için üniversite dışı etkinlikler düzenlenmelidir. Öğrencilerin daha az uyum sorunu yaşamaları için buldukları ülkenin kültürü hakkında daha fazla bilgiye sahip olmaları sağlanmalı ve öğrenciler cesaretlendirilmelidir.
- Akademik alanda yaşanan güçlükleri en aza indirmek ve öğrencilerin misafir olunan üniversitenin eğitim sistemine uyum sağlamalarını kolaylaştırmak için misafir olunacak üniversitenin eğitim sistemi konusunda bilgilendirme yapılmalı ve üniversite tarafından öğrencilere eksiksiz bir danışmanlık hizmeti sunulmalıdır.

KAYNAKLAR

- Acar, M. (2007). Sihirli Anahtar Terminatöre Karşı: Avrupa Birliği Nedir? Ne değildir?
C.Ü İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 2(1), 111-126.
- Acar, M. (2001) Avrupa Birliği Üyelerine Tepkiler: Türkiye'nin Daha İyi Bir Alternatifi
Var Mı? *C.Ü İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 2(2), 75-91.
- Ağaoğlu, E. (2008). *Yaşam Boyu Öğrenme*. Uşak Üniversitesi Yayınları.
www.eupecit.org/not2.pps internet adresinden alınmıştır.
- Akçay, R.C. (2003). Küreselleşme, Eğitimsel Yoksunluk ve Yetişkin Eğitimi,
Milli Eğitim Dergisi, 159
- Altıntaş, H ve Kılıç, M. (2009). *Küreselleşme Karşısında Kamu Yönetimi*,
VII Kamu Yönetimi Forumu Bildiriler Kitabı. Kahramanmaraş
Sütçü İmam Üniversitesi
- Atakan, M. (1998). *Avrupa Birliği Ortak Tarım Politikası ve Türkiye'nin Uyumu*.
Uzmanlık Tezi, Başbakanlık, Gümrük Müsteşarlığı, AT ve Dış İlişkiler
Genel Müdürlüğü
- Bacak, B. (2005). Avrupa Birliği Sosyal Politika Gündeminde Mesleki ve Teknik Eğitim,
Yönetim Bilimleri Dergisi, 3(1), 41-48

- Bayrakçı, M. (2005). Avrupa Birliği ve Türkiye Eğitim Politikalarında Bilgi ve İletişim Teknolojileri ve Mevcut Uygulamalar. *Milli Eğitim Dergisi*, 167
- Bilge, S.(2010). Katılım Öncesi Strateji Belgeleri Kapsamında Mali Kontrol Sistemimizin Avrupa Birliği Müktesebatına Uyumu. *Maliye Dergisi*, 158
- Bozkurt, V. (1993). *Avrupa Birliği*. Bursa: Ezgi Kitapevi
- Can, A. (2008). Milli Egemenlik ve Atatürk. *Kemalist Öğreti*, 11
- Can, N. (2001). *Avrupa Birliği 'nde ve Türkiye 'de Sağlık Sektöründe Araştırma-Geliştirme (ARGE) Faaliyetleri*, Ankara: Sağlık Bakanlığı Avrupa Birliği KoordinasyonDairesi Başkanlığı Yayını
- CEC. (2007). *Final Report on High Level Group on Multilingualism, Commission of the European Communities. Belgium: European Communities*
<http://ec.europa.eu/education/policies/lang/doc/multireporten.pdf> internet adresinden alınmıştır.
- Çarıkçı, E. (2006). Gümrük Birliğinin Zararı ve AB ile Müzakereler, *Çankaya Üniversitesi Gündem Dergisi*, 26, 36-46
- Coşkun, E. (2002). *Türkiye-Avrupa Bütünleşmesinin Yüzyıllık Seyir Defteri*, İstanbul: Cem Yayınevi
- Demir, N. (2006). Avrupa Konseyi Sözleşme ve Şartlarının Avrupa Birliği Kopenhag Kriterlerine Göre Değerlendirilmesi. *Ege Akademik Bakış Dergisi*, 6(2) 157-167

- Demirel, Ö. (2005). Avrupa Konseyi Dil Projesi ve Türkiye Uygulaması. *Milli Eğitim Dergisi*,167
- Demirel, H.(2003).*Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne Üyeliği ve Kıbrıs Problemi*. Yüksek Lisans Tezi. Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta
- DTM. (2007). *Avrupa Birliği ve Türkiye*. Ankara: Başbakanlık Dış Ticaret Müsteşarlığı Yayını 6. Basım
- Dura, C ve Atik, H. (2007). *Avrupa Birliği Gümrük Birliği ve Türkiye*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım
- Duman, T. (2001). Avrupa Birliği Eğitim Programları “Sokrates Programı” *Milli Eğitim Dergisi*, 149
- Erdem, Ş &Mehter, A.S. (2003). *Avrupa Birliği ve Türkiye*. Antalya: Ezgi Kitabevi
- Erginer, A. (2007). *Avrupa Birliği Eğitim Sistemleri*. Ankara: Pegem A Yayıncılık
- Erözbek, N. (2000). Avrupa Birliği Kurumları Ve Arşivleri. *Arşiv Araştırmaları Dergisi*,2 <http://www.archimac.org/JAS/JAS2000/index.spml> internet adresinden alınmıştır.

Fırat, M.M. (2004). Helsinki Zirvesinden Günümüze AB-Türkiye İlişkileri Çerçevesinde Kıbrıs Gelişmeleri. *Ankara Avrupa Çalışmaları Dergisi*, 4(1), 47-79

Fişne, M. (2003). *Political Conditions "for being a European State" the Copenhagen Political Criteria and Turkey* Afyon: Afyon Kocatepe University Publications

Gedikoğlu, T.(2005). Avrupa Birliği Sürecinde Türk Eğitim Sistemi: Sorunlar ve Çözüm Önerileri *Mersin üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(1), 66-80

Gifford C.,& Gocsal A., Gonçalves S & Wolodzko E. (2007) . *Towards Intercultural Learning for European Citizenship*. CiCe Central Coordination Unit Institute for policy Studies in Education Report. <http://cice.londonmet.ac.uk> internet adresinden alınmıştır.

Güçlü, N. (1996). Yabancı Öğrencilerin Uyum Problemleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12, 101-110

Günay, A & Özen, A. (2002). Avrupa Birliğinde Mali Disiplinin Sağlanması Yönelik Maastricht Kriterlerinin Anayasal İktisat Perspektifinden Değerlendirilmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(2), 66-82

Gündüz, Y. Z. (2006). Avrupa Birliğinin Dil Sorunu *Ankara Avrupa Çalışmaları Dergisi*,5(3) 199-217

Hangün, Ö. (2008). Avrupa Birliği Çerçeve Programları, Akademik Bilişim, Çanakkale OnsekizMart Üniversitesi ab.org.tr/ab08/kitap/Bildiriler/153_79_AB08.pdf İnternet sitesinden alınmıştır.

Hız, G. (2005). *Avrupa Birliği Bilgi Politikası: Gelişmiş ülkelerdeki bilgi politikalarının az gelişmiş ülkelerdeki bilgi politikalarına ışık tutması.* ÜNAK 05 Bildiri, Kadir Has Üniversitesi, İstanbul 23.09.2005 çağrılı konuşma

İTO. (2008). *AB ve Diğer Uluslararası Birlikler ile İlişkilerde Türkiye'nin Seçenekleri.* İstanbul: İstanbul Ticaret Sanayi Odası Yayınları

İZTO. (2002). *Türkiye AB İlişkilerinde Son Gelişmeler: El Kitabı.* İzmir: İzmir Ticaret ve Sanayi Odası Yayınları

Karacaoğlu, C.M & Çabuk, B. (2002) İngiltere ve Türkiye Eğitim Sistemlerinin Karşılaştırılması. *Milli Eğitim Dergisi*,155-166

Kaplan, Z. (2004). *Avrupa Birliği'nde Bilim ve Teknoloji Politikaları ve Adaylık Sürecinde Türkiye'nin Uyumunu.* III. Ulusal Bilgi, Ekonomi ve Yönetim Kongresi, Eskişehir

Karauçak, Ş. (2005). *Avrupa Birliği İle Katılım Müzakereleri Süreci.* VII. Konferans, Ankara www.tepav.org.tr/tur/.../abkatilim_muzakere_sureci.ppt internet adresinden alınmıştır.

Kaynar, M.K. (2010). İngilizce Eğitime Karşı Oy Yazısı. <http://metekaankaynar.com/Makale.aspx?hbr=9> internet adresinden Alınmıştır

Kehm, M.B. (2005). The Contribution of International Student Mobility to Human Development and Global Understanding. University of Kassel Germany, *US-China Education Review*. 2(1), 18-24

Kıbaroğlu, M. (2007). Türkiye'nin AB Müzakereleri Sürecinin İncelenmesi, Kara Kuvvetleri Komutanlığı Konferansı, Ankara <http://www.mustafakibaroglu.com/id4.html> internet adresinden alınmıştır.

Külahoğlu, Ş. (2002). Avrupa Üniversitelerinde Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1) 163-185

Künkül, T. (2008). *Öğrencilerin Sınıf içi Etkinliklere Katılım Düzeyleri İle Algıladıkları Sınıf Atmosferi Arasındaki İlişki*. Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana

Leibholz, G. (1964). Devletlerin Egemenlikleri ve Avrupa Birliğinin Tamamlanması, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 21(1) 135-154

Mahiroğlu, A. (2005). Avrupa Birliği Ülkelerinde Yeni Eğitim Politikaları Yaşam Boyu Öğrenme. *Milli Eğitim Dergisi*, 167

Memduhoğlu, H. B. (2008). Türkiye ve Avusturya Eğitim Sistemlerinin Karşılaştırılması, *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(3), 545-559

Onur, B. (1998). İsveç Eğitim sistemi ve Türk Gençleri *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 21(1) 53-66

Ortaş, İ. (2008). Yerli Erasmus (İçErasmus) Gerekli mi? Çukurova Üniversitesi Türkoloji Araştırmaları Merkezi
http://turkoloji.cu.edu.tr/GENEL/ibrahim_ortas_yerli_erasmus.pdf
internet adresinden alınmıştır.

Serbest, F. (2005). Avrupa Birliği Yükseköğretim Programı Erasmus ve Türkiye'nin Katılımı. *Ankara Avrupa Çalışmaları Dergisi*. 4 (2), 105-123

Soylu, Ş. (2007). Avrupa Birliği 7.Çerçeve Programı.
<http://www.fp7.sakarya.edu.tr/sss.html> internet adresinden alınmıştır.

Sözen, A. (2004). Türkiye'de Kopenhag Kriterleri Çerçevesinde Demokratikleşme ve Türk Dış Ticaret Politikasına Yansımaları. İstanbul: Bahçeşehir Üniversitesi, 2004 <http://ir.emu.edu.tr/staff/asozen/pub/tanoryazi.pdf> internet adresinden alınmıştır.

Tuzcu, G. (2002). Avrupa Birliğine Geçiş Sürecinde Türk Eğitiminin Planlanması, *Milli Eğitim Dergisi*, 155-156

- Vural, F.T.Y. (2005). Avrupa Araştırma Alanı, Türkiye Araştırma Alanı ve Üniversitelerimiz. *Cumhuriyet Bilim Teknik*, ODTÜ Yayınları
- Yayan, M. (2003). AB Eğitim Programları ve Türkiye'nin Yararlanma Kabiliyeti. *Milli Eğitim Dergisi*, 158
- Yıldırım, H.H. (2004). AB Katılım Müzakereleri Süreci Ve Sağlık Hizmetleri: Bazı Saptamalar. Ankara, AB Sağlık http://www.absaglik.com/muzakere_saglik.pdf internet adresinden alınmıştır.
- Yüce, S. (2005). Türkçe'nin Yabancı Dil Olarak Öğretimi ve Avrupa Dil Ölçeği. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3(4), 419-429
- Yücel, İ. H. (1997). Bilim Teknoloji politikaları ve 21. yüzyılın toplumu. Devlet Planlama Teşkilatı, Sosyal Sektörler ve Koordinasyon Genel Müdürlüğü, Araştırma Dairesi Başkanlığı, Ankara
- Urhan, Ü.B. (2005). Farklılıklardan Benzerliklere: Küreselleşme ve AB ekseninde Türkiye'de sosyo-ekonomik ve Sosyo Kültürel Alanın Analizi www.barisurhan.com/umit-baris-urhan_kuresellesme.pdf internet adresinden alınmıştır.
- Ungan, S. (2006). Avrupa Birliğinin Dil Öğretimine Karşı Tutumu ve Türkçe'nin Yabancı Dil Olarak Öğretilmesi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 15, 217-22

USAK. (2008). *Yerleşik yabancıların Türk Toplumuna Entegrasyonu*. Usak Raporları 08-04

Üstel, L. (2005). *Öğretmenler için AB Kılavuzu*. TURKAB, Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı, Hizmet içi Daire Başkanlığı Yayını

ELEKTRONİK KAYNAKLAR

<http://www.ikv.org.tr>
<http://www.abgs.gov.tr>
<http://www.archimac.org.tr>
<http://www.abofisi.meu.edu.tr>
<http://www.ua.gov.tr>
<http://www.webarsiv.hurriyet.com.tr>
<http://ec.europa.eu/energy>
<http://www.tisk.org.tr>,
<http://www.fp7.org.tr>
<http://www.tobb.org.tr>
<http://www.megep.meb.gov.tr>
<http://www.testdafturkiye.com>
<http://www.uib.anadolu.edu.tr>
<http://www.istanbul.edu.tr>,
<http://www.cankaya.edu.tr>
<http://www.erciyes.edu.tr>
<http://www.dragosfer.com>

EK:1

ERASMUS ANKETİ

Bu anketin amacı, Erasmus Programı ile ilgili düşünceleriniz ve beklentileriniz hakkında bilgi edinmektir. Ankette önce kişisel sorular sorulmakta, daha sonra bir katılımcı olarak Erasmus Programı'na yönelik kişisel algılarınız sorgulanmaktadır. Anketin sonunda Erasmus Programıyla ilgili cevaplamamız beklenen açık uçlu iki soru bulunmaktadır. Elde edilen veriler araştırmacının yüksek lisans tezinde kullanılacaktır. Ankete adınızı veya soyadınızı yazmanız gerekmektedir. Cevapsız soru bırakmamanız araştırmamızın sağlıklı bir şekilde tamamlanması bakımından önemlidir. Katkılarınızdan dolayı teşekkür ederim.

Ezgi Sarıtaş

U.Ü. Eğitim Bil. En. Yüksek Lisans Prg.

I. BÖLÜM: Kişisel Bilgiler

1.2. Cinsiyet:	Erkek ()	Kadın ()	
1.3. Yaş:	17-19 ()	20-24 ()	24+ ()
1.4. Uyuşu:	T.C ()	Yabancı()	
1.5. Geldiği Üniversite:	_____	Geldiği Ülke: _____	
1.6. Erasmus programıyla bulunduğu üniversite :	_____		
1.7. Bilim dalı/Bölüm:	_____ / _____		
1.8 Kalacağı süre :	3-5 ay()	6-8 ay()	9-12 ay()
1.9Ailenin aylık ekonomik gelir düzeyi :	500-1000 TL ()	1050-1500TL()	1550-2000TL()
	2000+TL ()		
1.10.Öğrenim durumunuz:	() Lisans	Yüksek lisans()	Doktora()
1.11.Misafir olduğum Üniversitede yabancı dil hazırlık dersi aldım	Evet ()	Hayır()	
1.12 Erasmus öğrenimi süresince konakladığınız yer :	Yurt ()	Aile yanı ()	Ev ()
1.13.Erasmus öğrenimi süresince ulusal ajanstan almış olduğum maddi destek :			

II. BÖLÜM (3'lü Likert tipi)

Aşağıda okulunuzda verilen eğitimle ilgili ifadeler vardır. Her maddeyi okuyarak görüşünüzü ilgili kutucuğa X işareti koyarak belirtiniz. Cevapsız maddeler değerlendirmeye alınmayacağından cevapsız madde bırakmamaya özen gösteriniz.

	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum
1.Erasmus programına başvurmanın amacı akademik alanda kendimi geliştirmektir	☐	☐	☐

2. Erasmus programına başvurmanın amacı yabancı bir kültürü tanımaktır.	☐	☐	☐
3. Erasmus programına başvurmanın amacı yabancı dil bilgilerimi geliştirmektir	☐	☐	☐
4. Erasmus programına başvurmanın amacı yabancı arkadaşlar edinmektir.	☐	☐	☐
5. Program süresince sağlanan maddi destek harcamalarımın önemli bir kısmını karşılıyor.	☐	☐	☐
6. Program süresince çoğunlukla ailemden maddi olarak destek alıyorum	☐	☐	☐
7. Misafir olduğum üniversiteye herhangi bir ücret ödemek zorunda kalmadım	☐	☐	☐
8. Bir sorunla karşılaştığımda uluslararası ilişkiler ofisinden yardım istiyorum	☐	☐	☐
9. Bir sorunla karşılaştığımda yerel öğrencilerden yardım istiyorum	☐	☐	☐
10. Bir sorunla karşılaştığımda Erasmus koordinatöründen yardım istiyorum	☐	☐	☐
11. Herhangi bir sorun karşısında misafir olduğum üniversite beni destekliyor	☐	☐	☐
12. Bir sorunla karşılaştığımda diğer Erasmus öğrencilerinden yardım istiyorum	☐	☐	☐
13. Derslere başlamadan önce misafir olunan üniversitede verilen oryantasyon ve bilgilendirme yeterliydi.	☐	☐	☐
14. Kalacağım yer ben gitmeden önce ayarlandığı için konaklama sorunu yaşamadım	☐	☐	☐
15. Değişim programı öğrencisi olarak gittiğim üniversite kendi öğrencilerine daha ayrıcalıklı davranıyor	☐	☐	☐
16. Misafir olduğum üniversitede Erasmus öğrencisi olduğum için haksız bir muameleye uğramadım.	☐	☐	☐
17. Erasmus programıyla öğrenim göreceğim üniversiteyi seçme hakkı verildi	☐	☐	☐
18. Erasmus programı süresince arkadaş edinmekte ciddi problemler yaşıyorum	☐	☐	☐
19 Misafir olduğum üniversitede istediğim dersleri seçme hakkı verildi	☐	☐	☐
20. Misafir olduğum üniversitenin eğitim sistemine alışmakta güçlük çekiyorum	☐	☐	☐
21. Erasmus programıyla misafir olduğum üniversitede başarılı olabilmek için ekstra çalışıyorum	☐	☐	☐
22. Bulduğum ülkenin kültürel yapısına adapte olmakta zorlanıyorum.	☐	☐	☐
23. Erasmus programının akademik gelişimime katkı sağladığını düşünüyorum	☐	☐	☐
24. Programa katılmadan 'Önceki ben' ile 'Şimdiki ben' arasında olumlu yönde önemli bir fark olduğuna inanıyorum	☐	☐	☐
25. Erasmus programıyla yabancı bir ülkede geçirdiğim yaşantıların beni kişisel olarak zenginleştirdiğini ve yeni bakış açıları kazandırdığına inanıyorum	☐	☐	☐
26. Programa başladıktan sonra misafir olduğum üniversitedeki öğrenim dilini yeterli düzeyde öğrendiğimi düşünüyorum	☐	☐	☐
27. Erasmus programına katılmanın verdiğim en doğru kararlardan biri olduğunu düşünüyorum	☐	☐	☐
28. Genel olarak değerlendirmek gerekirse Erasmus programının belirlenen amaçlar doğrultusunda beklentilerimi karşıladığını düşünüyorum	☐	☐	☐
29. Misafir olacağım üniversiteye yönelik seçimimi etkileyen en önemli ölçüt üniversitenin bulunduğu şehir/ülke olmuştu.	☐	☐	☐

30. Misafir olacağım üniversiteye yönelik seçimimi etkileyen en önemli ölçüt derslerin İngilizce verilmesiydi	☐	☐	☐
31. Misafir olacağım üniversiteye yönelik seçimimi etkileyen en önemli ölçüt üniversitenin prestijiydi	☐	☐	☐
32. Misafir olduğum üniversite teknoloji ile ilgili yeterli alt yapıya sahiptir.	☐	☐	☐
33. Misafir olduğum üniversitenin sosyal etkinlikleri(gezi, seminer, spor faaliyetleri vb.) yeterlidir	☐	☐	☐
34. Misafir olduğum üniversitenin dersliklerinin öğrenmeyi olumlu yönde etkileyen bir atmosferi vardır	☐	☐	☐
35. Bu program sayesinde kendimi artık bir Avrupalı olarak görüyorum	☐	☐	☐
36. Üniversite eğitimimi tamamladıktan sonra yabancı bir ülkede çalışmayı düşünüyorum	☐	☐	☐
37. Erasmus deneyimi sayesinde Avrupalılarla olan benzerliklerimizin farklılıklarımıza göre daha çok olduğunu görüyorum	☐	☐	☐
38. Erasmus programının AB ülkeleri arasında kültür alışverişini sağlayan bir misyona sahip olduğunu düşünüyorum.	☐	☐	☐
39. Erasmus programın çeşitli yönlerden modernizasyona ihtiyaç duyduğunu düşünüyorum.	☐	☐	☐
40. Katılımcıların daha nitelikli öğrencilerden seçilmesi gerektiğini düşünüyorum	☐	☐	☐
41. Erasmus programına bir kereden daha fazla katılma hakkı verilmesi gerektiğini düşünüyorum	☐	☐	☐

BÖLÜM 3

Katıldığınız program ile ilgili yaşadığınız 3 önemli problemi sıralayınız

- 1.
- 2.
- 3.

Katıldığınız programın geliştirilebilmesi için önerileriniz varsa lütfen belirtiniz

- 1
- 2.
- 3

EK:2

ERASMUS QUESTIONNAIRE

The aim of this questionnaire is to obtain information about your opinions and expectations about the Erasmus program. The questionnaire is structured in three sections. The first section of the questionnaire consists of personal information about participants. The second section of the questionnaire includes questions concerning your views about Erasmus Program. The last section of the questionnaire includes two open-ended questions about Erasmus.

This is a complementary study for a research thesis. The data will be analyzed by the researcher as a part of this project, you are kindly requested to complete the following questions. All answers will be kept confidential and no names will be used. It would be much more useful to receive forms with full responses than no information at all.

M.A.Ed(Masters of arts in education)
Thanks,
Curriculum development and teaching
Ezgi Sarıtaş(Master Student)

First Section : Personal Information

1. Name- Surname: _____			
1.2. Gender: Male	☐	Female	☐
1.3. Age:	☐ 17-19	☐ 20-24	☐ 24+ ☐
1.4. Nationality:	Turkish ☐	Foreign	☐
1.5. Home university :	_____	Home Country:	_____
1.6. Host university (please specify): _____, _____			
1.7. Major/Area of studies: _____ / _____			
1.8 The period of your stay(please specify) :	☐	☐	☐
1.9 The income of your family: :	600-1000\$	1000-1500\$	1500-2000\$ 2000\$+
1.10. Level/type of studies:	Bachelor ☐	Master ☐	Doctorate ☐

II. SECTION

Please make your contribution by putting tick in the following box.

	STRONGLY AGREE	DISAGREE	STRONGLY DISAGREE
1. I decided to study abroad as an exchange student to improve my academic knowledge	☐	☐	☐

2.I decided to study abroad as an exchange student to learn about the different cultures	☐	☐	☐
3. I decided to study abroad as an exchange to practise my foreign language skills.	☐	☐	☐
4. I decided to study abroad as an exchange student to meet new people.	☐	☐	☐
5. During my study abroad,Erasmus grant covered most of my expenses	☐	☐	☐
6. Besides my main scholarship,(Erasmus grant)I got support from my family.	☐	☐	☐
7. While facing a problem at the host university, I asked help from the international office	☐	☐	☐
8.While facing a problem at the host university, I asked help from local students	☐	☐	☐
9. While facing a problem at the host university,I asked help from erasmus coordinator	☐	☐	☐
10. While facing a problem at the host university,the home university helps me	☐	☐	☐
11. While facing a problem at the host university,I asked help from other erasmus students.	☐	☐	☐
12. I believe that the orientation given at the host university before the term is satisfactory	☐	☐	☐
13. Since my dormitory was reserved for me before I arrived, I had no trouble with accomadation.	☐	☐	☐
14. As an exchange student ,I believe that local students were treated favourably at the host university.	☐	☐	☐
15.. I didn't have to pay any fees at the host university	☐	☐	☐
16. During my stay abroad ,I was not treated because of my status as an exchange student	☐	☐	☐
17. I was given the right to choose the university that I'll be studying	☐	☐	☐
18 During my mobility period,Iwas able to choose any course that I wanted , within my subject area, at the host university	☐	☐	☐
19 While being an Erasmus student I had serious trouble in making friends.	☐	☐	☐
20. I am having some troubles in adjusting the host university's education system	☐	☐	☐
21. I am having trouble in adjusting host country's culture.	☐	☐	☐
22. During my mobility period ,Erasmus program contributed to my academic development.	☐	☐	☐
23. As an exchange student , I see important positive differences between 'my status before and after my study abroad'	☐	☐	☐
24 With the help of the experiences in the host country ,I developed personally and I gained new perspectives.	☐	☐	☐
25. After my study abroad, I think that I learned the language of the host country adequately	☐	☐	☐
26. As an exchange student I believe that the host university I studied ,had an adequate technological infrastructure.	☐	☐	☐
27. As an exchange student ,I think the atmosphere of the classrooms at the host university had an positive effect on learning.	☐	☐	☐

28. I believe that,the host university has adequate social activities	☐	☐	☐
29. As an exchange student, I had to work extra to be succesful.	☐	☐	☐
30. Being an erasmus student was one of the best decision I have ever taken..	☐	☐	☐
31. Generally, as an exchange student overall level of satisfaction with my study abroad was satisfactory	☐	☐	☐
32. Country/city where the university is located was the basic criteria that most influence my choice of the program abroad	☐	☐	☐
33. Courses taught in English was the basic criteria that most influence my choice of the program abroad	☐	☐	☐
34. Prestige of the university was the basic criteria that most influence my choice of the program abroad	☐	☐	☐
35 As an exchange student I believe Erasmus program needs some modernisation in some respects	☐	☐	☐
36. In my opinion ,Erasmus exchange students should be chosen among more qualified students	☐	☐	☐
37.. In my opinion ,a student should have the right to apply for the program more than once	☐	☐	☐
38. Thanks to Erasmus program I consider myself as a part of the European Community	☐	☐	☐
39. After graduation,I am thinking about working abroad	☐	☐	☐
40. 41 As an exchange student I believe that Erasmus program has a mission for enabling cultural relations among EU countries.	☐	☐	☐
41.After study on abroad,I realize that there is not so much difference between Turkish people and European people	☐	☐	☐

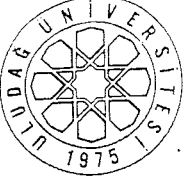
Third Section (opinions)

Please provide your specific problems on the Erasmus program while being an exchange student.Please free to expand your answers.

- 1)
- 2)
- 3)

Please provide your recommendations on the Erasmus Program for being the foundations for the development of Erasmus program itself.Please free to expand your answers.

- 1)
- 2)
- 3)

T.C.
ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
MÜDÜRLÜĞÜ

Sayı : B.30.2.ULU.0.41.00.00.350./2019
Konu : Anket uygulaması

22 Haziran 2009

Sayın Ezgi SARITAŞ

Anket uygulama talebinizle ilgili olarak Hacettepe Üniversitesi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Boğaziçi Üniversitesi ve Bahçeşehir Üniversitesi'nden gelen yazılar ektedir.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Doç. Dr. Adnan GERÇEK
Müdür a.
Müdür Yardımcısı

Eki: 4 Sayfa fotokopi

EK:4 :

T.C.
HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
Genel Sekreterlik
Yazı İşleri Müdürlüğü

Sayı : B.30.2.HAC.0.70.00.01/ 240-1289
Konu :

03.06.2009

Uludağ Üniversitesi Rektörlüğüne,

İlgi: 27.05.2009 tarih ve ULU.0.72.02.01-350/13011 sayılı yazınız.

Üniversiteniz Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı Yüksek Lisans Programı öğrencisi **Ezgi SARITAŞ**'ın, "**Avrupa Birliği Erasmus Programına Katılan Türk ve Yabancı Öğrencilerin Programla İlgili Görüşlerin Karşılaştırılması ve Türkiye'de Durumun Değerlendirilmesi-Bursa Örneği**" konulu tez çalışmasına ilişkin ilgi yazınız, Üniversitemizce incelenmiştir.

Üniversitemizde kurulmuş olan etik kurulların görev kapsamı dışında kalan ve Üniversiteniz mensuplarınca yapılacak olan "**insan ve hayvan üzerinde deney niteliği taşımayan**", biyolojik materyal (kan, idrar vb. biyolojik sıvılar ve numuneler) kullanılmayan; beden bütünlüğüne müdahale içermeyen gözlemsel ve betimsel nitelikte araştırmalar (anket, ölçek/scala çalışmaları, dosya taramaları, veri kaynakları taraması, sistem-model geliştirme çalışmaları) için, Üniversitemiz Senatosunun 2009-24 sayı ve 18.03.2009 tarihli kararıyla yayınlanan H.Ü. Senatosu Etik Komisyonu Yönergesi doğrultusunda başvurular yapılacak olup, ayrıntılı bilgiye www.etikkurul.hacettepe.edu.tr adresindeki link'den ulaşılabilmektedir.

Bilgilerinize, Üniversiteniz kanalıyla yapılacak olan başvuruları H.Ü. Senatosu Etik Komisyonuna ulaştırmak üzere Rektörlüğümüze gönderilmesini saygılarımla arz ederim.

Prof. Dr. Sevil GÜRGAN
Rektör a.
Rektör Yardımcısı

1911

EK:5 :

YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
Rektör Yardımcılığı (Eğitim - Öğretim)

Sayı : B.30.2.YIL.0.00.01.00/1204
Konu :

Tarih: 03.06.2009

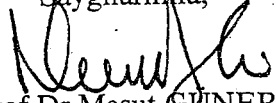
T.C.
ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ

İlgi: 27.05.2009 tarih ve B.30.2.ULU.0.72.02.01-350/13011 sayılı yazınız.

Üniversiteniz yüksek lisans öğrencisi Ezgi SARITAŞ tarafından ilgi yazınızda sözü edilen anket çalışmasının Üniversitemiz öğrencilerinde uygulanması uygun bulunmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Saygılarımla,

Prof. Dr. Mesut GÜNER
Rektör Yardımcısı

EK:6 :

T.C.
BOĞAZIÇI ÜNİVERSİTESİ
Rektörlük

Sayı : B.30.2.BÜN.0.00.00.01/ A6-1313
Konu:

10 Haziran 2009

Uludağ Üniversitesi Rektörlüğü' ne,

İlgi: 27 Mayıs 2009 tarih ve B.30.2.ULU.0.72.02.01-350 /13011 sayılı yazınız.

İlgi yazı ile talep edilen, Üniversiteniz Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı Yüksek Lisans Programı öğrencisi Ezgi Sarıtaş' ın tez çalışmasına ilişkin bilgiler hususunda yardımcı olamayacağımızı bilgilerinize sunarım.

Saygılarımla,

Prof. Dr. Tereza Varnalı
Rektör Yardımcısı

S.G. 09.06.2009

SAYI : B.30.2.BŞÜ.0.70.00.00/09-722
KONU: Anket Çalışması

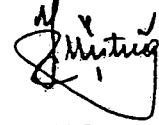
10.06.2009

ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Öğrenci İşleri Daire Başkanlığına

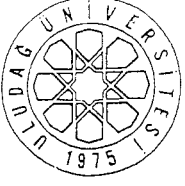
İlgi: 27.05.2009 tarih, B.30.2.ulu.0.72.02.01-350/13011 sayılı yazınız.

İlgi yazınızda belirtilen "Avrupa Birliği Erasmus Programına Katılan Türk ve Yabancı Öğrencilerin Programla İlgili Görüşlerinin Karşılaştırılması ve Türkiye'de Durumun Değerlendirilmesi-Bursa Örneği" konulu tez çalışmasına ilişkin anket çalışmasının Üniversitemiz öğrencilerine uygulanması uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi rica ederim.

Prof. Dr. Yıldırım ÜÇTUĞ
Rektör Yardımcısı

EK:8

T.C.
ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
MÜDÜRLÜĞÜ

Sayı : B.30.2.ULU.0.41.00.00.350./ 2161
Konu : Anket uygulaması

01 Temmuz 2009

Sayın Ezgi SARITAŞ

Anket uygulama talebinizle ilgili olarak Galatasaray Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi ve Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nden gelen yazılar ektedir.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Doç.Dr.Adnan GERÇEK
Müdür V.

Eki: 3 Sayfa fotokopi

EK:9

Orta Doğu Teknik Üniversitesi
Middle East Technical University

Öğrenci İşleri Dairesi
Başkanlığı
Registrar's Office

06531 Ankara, Türkiye
Phone: +90 (312) 2103417
Fax: +90 (312) 2107960
www.oidb.metu.edu.tr

10.06.2009

B.30.2.ODT.0.70.00.00 4623

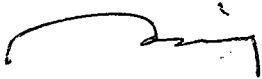
ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE

İLGİ: 27.05.2009 tarih ve 13011 sayılı yazınız.

Üniversiteniz Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı Yüksek Lisans Programı öğrencilerinden Ezgi SARITAŞ'ın "Avrupa Birliği Erasmus Programına Katılan Türk ve Yabancı Öğrencilerin Programla ilgili Görüşlerinin Karşılaştırılması ve Türkiye'de Durumun Değerlendirilmesi-Bursa Örneği" konulu yüksek lisans tez çalışması kapsamında ilgili anket uygulamasını Üniversitemizde yapılabilmesi için "İnsan Araştırmaları Etik Kurulu'na www.ueam.metu.edu.tr adresinde yer alan başvuru formunu doldurarak başvuru yapması gerekmektedir.Yapılacak başvuru Etik Kurul tarafından değerlendirilecek ve sonuç Üniversiteniz Rektörlüğüne bildirilecektir.

Gereğini bilgilerinize sunarım.

Saygılarımla.

Prof. Dr. M. Tuncay BİRAND
Rektör Yardımcısı

EK.10

T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
Uluslararası Akademik İlişkiler Kurulu

17.06.2009* 31780

SAYI: B.30.2.İST.0.AL.00.00/LİCİ
KONU: Anket çalışması hk.

ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE

İLGİ: 27.05.2009 tarih B.30.2.ULU.0.72.02.01-350/13011 sayılı yazınız.

Üniversiteniz öğrencilerinden Ezgi SARITAŞ' ın tez çalışmasına ilişkin Üniversitemizde Erasmus hareketliliği kapsamında gelen ve giden öğrenciler ile anket çalışması uygulanamayacaktır.

Bilgilerinizi arz ederim.

Saygılarımla,

Prof. Dr. Mehmet Şükrü TEKBAŞ
Başkan

EK:11

T.C.
GALATASARAY ÜNİVERSİTESİ
REKTÖRLÜĞÜ
Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı

Yayı : B.30.2.GSÜ.0.72.00.00/- 1657
nu :

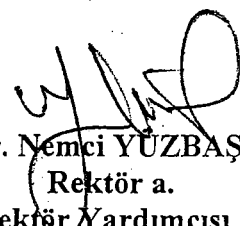
Tarih : 17/6/2009

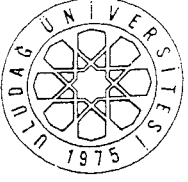
ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE

İLGİ: 27.05.2009 tarih ve B.30.2.ULU.0.72.02.01.-350/13011 sayılı yazınız.

Üniversitemiz 2008-2009 eğitim-öğretim yılı 29 Mayıs 2009 tarihi itibari ile sona ermiştir. Bu durumda ilgi yazınızda belirtilen anketten beklenen yararın sağlanabilmesi için 2009-2010 eğitim-öğretim yılı içerisinde, Ekim ayından sonra uygulanması daha yararlı olacaktır.

Bilgilerinize arz ederim.

Prof.Dr. Nemci YUZBAŞIOĞLU
Rektör a.
Rektör Yardımcısı

EK:12

T.C.
ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
MÜDÜRLÜĞÜ

Sayı : B.30.2.ULU.0.41.00.00.350./ 2200
Konu : Anket uygulaması

14 Temmuz 2009

Sayın Ezgi SARITAŞ

Anket uygulama talebinizle ilgili olarak Işık Üniversitesi ve Bilkent Üniversitesi 'nden gelen yazılar ektedir.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Doç.Dr. Adnan GERÇEK
Müdür V.

Eki: 2 Sayfa fotokopi

EK:13

BİLKENT ÜNİVERSİTESİ

Sayı : B.30.2.BİL.0.04.00.00/175-00
Konu: Anket Çalışması

013779

24 Haziran 2009

İlgi: B.30.2.ULU.0.72.02.01-350-13011 sayı ve 27.5.2009 tarihli yazınız.

ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE,

03.06.2009 tarihinde elimize ulaşan ilgi yazınıza konu Yüksek Lisans Programı öğrencisi Ezgi Sarıtaş'ın tez çalışmasında kullanılmak üzere hazırladığı anketi, üniversitemizin akademik yılının Mayıs sonunda bitmesi ile öğrencilerimizin kampüsten ayrılmaları nedeni ile maalesef uygulama imkanı olmamıştır. Daha önce, diğer üniversitelerden gelen benzer konudaki anketlere katılım da yetersiz kalmıştır.

Bilgilerinize arz ederim.

A handwritten signature in black ink, appearing to read "Erol Arkun".

Prof. Dr. Erol Arkun
Rektör Yardımcısı

Sayı:B.30.2.IŞK.0.70.84.00/2806

26 Haziran 2009

Uludağ Üniversitesi Rektörlüğü'ne,

İlgi: 1311 sayılı yazınız.

Üniversiteniz Yüksek Lisans öğrencilerinden Ezgi Sarıtaş'ın "Avrupa Birliği Erasmus Programına Katılan Türk ve Yabancı Öğrencilerin Programla İlgili Görüşlerinin Karşılaştırılması ve Türkiye'de Durumun Değerlendirilmesi-Bursa Örneği" konulu tez çalışmasına ilişkin düzenlenen anket çalışmasını Üniversitemiz öğrencilerine uygulanması uygun bulunmuştur.

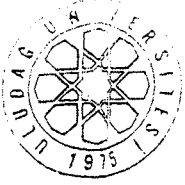
Bilgilerinizi rica ederim.

Saygılarımla,

Prof.Dr.Ekrem EKİNCİ
Rektör

Üniversitemiz AB Koordinatörü
Ceren Lordoğlu Tüzün

Tel No: (0216) 528 70 28

EK:15

T.C.
ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
MÜDÜRLÜĞÜ

03 Ağustos 2009

Sayı : B.30.2.ULU.0.41.00.00.350./2420
Konu : Anket uygulaması

Sayın Ezgi SARITAŞ

Anket uygulama talebinizle ilgili olarak Marmara Üniversitesi'nden gelen yazı ektedir.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Doç.Dr. Adnan GERÇEK
Müdür a.
Müdür Yardımcısı

Eki: 1 Adet Yazı.

EK:16

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı

Sayı : B.30.2.MAR. 0.72.00.00 10781
Konu : Ezgi SARITAŞ hk.

İstanbul, .. / .. /2009

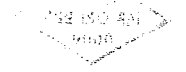
ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
BURSA

İlgi : 27/05/2009 tarih ve 13011 sayılı yazınız.

Üniversiteniz Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Ezgi SARITAŞ'ın "Avrupa Birliği Erasmus Programına Katılan Türk ve Yabancı Öğrencilerin Programla İlgili Görüşlerinin Karşılaştırılması ve Türkiye'de Durumun Değerlendirilmesi-Bursa Örneği" konulu tez çalışmasının anket uygulama kısmını Üniversitemiz Atatürk Eğitim, Fen-Edebiyat, İlahiyat, Mühendislik ve Tıp Fakülteleri'nde bizzat kendisinin uygulaması koşuluyla uygun görülmüştür.

Bilgilerinize arz ederim.

Prof. Dr. Muzaffer DARTAN
Rektör a.
Rektör Yardımcısı

Sayı: B.30.2.BŞK.0.00-663

4 Haziran 2009

T.C.
Uludağ Üniversitesi Rektörlüğüne,
BURSA

İlgi: 27 Mayıs 2009 tarih ve B.30.2.ULU.0.72.02.01-350/13011 sayılı yazınız.

İlgide kayıtlı yazınızda Üniversiteniz Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı Yüksek Lisans Programı öğrencilerinden Ezgi Sarıtaş'ın "Avrupa Birliği Erasmus Programına Katılan Türk ve Yabancı Öğrencilerin Programlarla İlgili Görüşlerinin Karşılaştırılması ve Türkiye'de Durumun Değerlendirilmesi-Bursa Örneği" konulu tez çalışmasının anketini Üniversitemiz öğrencilerine uygulamasına ilişkin talebiniz değerlendirilmiştir. Ancak Üniversitemizin bahar yarıyılına sona ermesi sebebiyle söz konusu çalışmanın Üniversitemize 2009-2010 akademik yılında resmi olarak yeniden müracaat edilmesi halinde uygulanabileceği hususunu bilgilerinize arz ederim.

Prof. Dr. Mustafa Kuru
Rektör Yardımcısı

EK:18

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
(Öğrenci İşleri Dairesi Başkanlığı)

SAYI : B.30.2.GÜN.0.72.01.42/ 2673-9572
KONU : Anket Çalışması

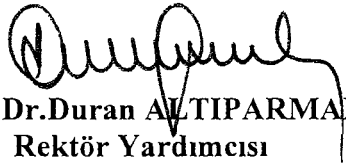
11.06/2009

ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
(Öğrenci İşleri Daire Başkanlığına)

İLGİ : 27/05/2009 tarih ve B.30.2.ULU.0.72.02.01-350/13011 sayılı yazınız.

Üniversiteniz Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Programları ve öğretim Bilim Dalı Yüksek Lisans Programı öğrencilerinden Ezgi SARITAŞ'ın anket çalışması hakkındaki ilgi yazınız, Üniversitemizde 2008 – 2009 eğitim öğretim yılının sona ermesinden dolayı uygun görülmemiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

Prof.Dr.Duran ALTIPARMAK
Rektör Yardımcısı

10.06.2009

Sayı : KU.DoS.2009/1031

Konu : Anket çalışması

T.C. Uludağ Üniversitesi Rektörlüğü'ne,

Tarafımıza B.30.2.ULU.0.72.02.01-350\13011 sayılı yazı ile gönderdiğiniz Üniversiteniz Yüksek Lisans öğrencisi Ezgi Sarıtaş'ın Üniversitemizde anket çalışması yapma isteğinin uygunluğunu bilgilerinize arz ederim.

Saygılarımla,

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Bilgin'.

Dr. Bilgen Bilgin
Öğrenci Dekanı

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı: :Ezgi SARITAŞ

Doğum Yeri ve Yılı :ANKARA,1983

Öğr.Gördüğü Kurumlar : **Başlama Yılı** **Bitirme yılı** **Kurum Adı**
Lise :1998 2001 Bursa Kız
Lisesi

Lisans :2001 2006 Uludağ Üniversitesi

Yüksek Lisans :2008 2010 Uludağ Üniversitesi

Bildiği Yabancı Diller ve Düzeyi : İngilizce-Çok iyi

Çalıştığı Kurum(lar) :**Başlama ve ayrılma Tarihleri** **Çalışılan Kurumun Adı**
2008-2009 Uludağ Üniversitesi Yabancı
Diller Yüksekokulu
2009 Bursa Kültür koleji

ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ

TEZ ÇÖĞALTMA VE ELEKTRONİK YAYIMLAMA İZİN FORMU

Yazar Adı Soyadı	Ezgi Sarıtaş
Tez Adı	Avrupa Birliği Erasmus Programına Katılan Türk ve Yabancı Öğrencilerin Programla İlgili Görüşlerinin Karşılaştırılması
Enstitü	
Anabilim Dalı	Eğitim Bilimleri
Bilim Dalı	Eğitim Programları ve Öğretimi
Tez Türü	Yüksek Lisans
Tez Danışman(lar)ı	Yrd.Doç.Dr.Rüçhan Özkılıç
Çöğaltma (Fotokopi Çekim) İzni	☐ Tezinden fotokopi çekilmesine izin veriyorum ☒ Tezimin sadece içindekiler, özet, kaynakça ve içeriğinin %10 bölümünün fotokopi çekilmesine izin veriyorum ☐ Tezinden fotokopi çekilmesine izin vermiyorum
Yayımlama İzni	☒ Tezimin elektronik ortamda yayımlanmasına izin veriyorum ☐ Tezimin elektronik ortamda yayımlanmasının ertelenmesini istiyorum 1 yıl ☐ 2 yıl ☐ 3 yıl ☐ ☐ Tezimin elektronik ortamda yayımlanmasına izin vermiyorum

Hazırlamış olduğum tezin yukarıda belirttiğim hususlar dikkate alınarak, fikri mülkiyet haklarım saklı kalmak üzere Uludağ Üniversitesi Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı tarafından hizmete sunulmasına izin verdiğimi beyan ederim.

Tarih :

25.02.2011

İmza :